
**Gegevensverwerking in het kader van het
samenwerkingsverband Geïntegreerd Breed Onthaal
(GBO)**

Ninne Menten, KU Leuven
Tim Opgenhaffen, KU Leuven, Vrije Universiteit Brussel
Johan Put, KU Leuven

Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
 Minderbroedersstraat 8 – B-3000 Leuven
 Tel 0032 16 37 34 32
 E-mail: swvg@kuleuven.be
 Website: <http://www.steunpuntwvg.be>

**STEUNPUNT
 WELZIJN
 VOLKSGEZONDHEID &
 GEZIN**

Publicatie nr. 2022/09
 SWVG-Rapport 09
 Titel rapport: Gegevensverwerking in het kader van het samenwerkingsverband Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO)
 Promotor: Prof. dr. Tim Opgenhaffen¹
 Copromotor: Prof. dr. Johan Put²
 Onderzoeker: Ninne Menten²

¹ KU Leuven – Instituut voor Sociaal recht; VUB – Vakgroep privaot- en economisch recht

² KU Leuven – Instituut voor Sociaal Recht en Leuvens Instituut voor Criminologie

Dit rapport kwam tot stand met de steun van de Vlaamse Overheid. In deze tekst komen onderzoeksresultaten van de auteur(s) naar voor en niet die van de Vlaamse Overheid. De Vlaamse Overheid kan niet aansprakelijk gesteld worden voor het gebruik dat kan worden gemaakt van de meegeedeelde gegevens.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder uitdrukkelijk te verwijzen naar de bron.

No material may be made public without an explicit reference to the source.

Het consortium SWVG

<i>Deelnemende instellingen - Dagelijks bestuur</i>	
KU Leuven	
· LUCAS, Centrum voor zorgonderzoek en consultancy	Prof. dr. Anja Declercq Prof. dr. Koen Hermans
· Instituut voor Sociaal Recht	Prof. dr. Johan Put
· HIVA - Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving	Prof. dr. Tine Van Regenmortel
UGent	
· Vakgroep Volksgezondheid en Eerstelijnszorg	Prof. dr. Ann Van Hecke
· Vakgroep Marketing, Innovatie en Organisatie	Prof. dr. Paul Gemmel
· Vakgroep Bestuurskunde en Publiek Management	Prof. dr. Bram Verschuere
Vrije Universiteit Brussel	
· Faculteit Psychologie en Educatiewetenschappen	Prof. dr. Dominique Verté
Universiteit Antwerpen	
· Faculteit Sociale Wetenschappen	Prof. dr. Koen Decancq
<i>Partnerinstellingen</i>	
Universiteit Hasselt	
· Faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen	Prof. dr. Piet Stinissen
Thomas More Hogeschool	
· Unit Mens & Welzijn	Dr. Peter De Graef
Arteveldehogeschool	
· Sociaal Werk	
Hogeschool Gent	
· Onderzoekscentrum 360° Zorg en Welzijn	
UC Leuven-Limburg	
· Research & Expertise - Expertisecentrum Health Innovation	
Karel De Grote hogeschool	
· Onderzoek en maatschappelijke dienstverlening	
Hogeschool PXL	
· Expertisecentrum PXL Social Work Research	
Odisee co-hogeschool	
· Studiegebied Sociaal-Agogisch Werk	
KeFor	
· Kenniscentrum Forensisch Psychiatrische Zorg	
<i>Coördinatie en secretariaat</i>	
Coördinator SWVG Administratieve ondersteuning	Dr. Kathleen De Cuyper Manuela Schröder Lut Van Hoof

Gegevensverwerking in het kader van het samenwerkingsverband Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO)

Onderzoeker: Ninne Menten²
Promotor: Prof. dr. Tim Opgenhaffen¹
Copromotor: Prof. dr. Johan Put²

¹ KU Leuven – Instituut voor Sociaal recht; VUB – Vakgroep privaot- en economisch recht

² KU Leuven – Instituut voor Sociaal Recht en Leuvens Instituut voor Criminologie

Samenvatting

Dit rapport heeft betrekking op gegevensdeling in het kader van het geïntegreerd breed onthaal (GBO). Het GBO is een samenwerkingsverband tussen minstens de kernpartners, het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW), de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen (DMW) en het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) met als doel onderbescherming tegen te gaan en de toegankelijkheid van de hulp- en dienstverlening te verhogen. Het is de bedoeling dat tussen de kernpartners onderling en tussen kernpartners en externe actoren gegevens worden doorgegeven om de doelen te bereiken. Die gegevensdeling is echter onvoldoende regelgevend verankerd op het vlak van het beroepsgeheim en de algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Dit project gaat na hoe en in welke mate gegevensdeling tussen kernpartners onderling en tussen kernpartners en externe actoren juridisch mogelijk is met inachtneming van de regelgeving op het beroepsgeheim en de AVG. Het geeft aan welke drempels en grenzen er zijn en waar het huidig recht niet voldoet om de doelstellingen van het GBO te bereiken. Op basis daarvan worden mogelijke oplossingen en aanbevelingen voorgesteld.

1. Gegevensuitwisseling tussen kernpartners onderling: toepassing beroepsgeheim, AVG en LSB-regelgeving

Een eerste deel gaat na op welke manier de onderlinge gegevensstroom tussen kernpartners van het GBO kan plaatsvinden met inachtneming van de specifieke regelgeving op lokaal sociaal beleid (LSB), het beroepsgeheim en de AVG. De toepassingsgebieden van de verschillende regelgevingen kunnen in bepaalde gevallen overlappen, maar dat is niet steeds het geval.

1.1. Beroepsgeheim: analyse, struikelblokken en aanbevelingen

Op grond van het beroepsgeheim is bekendmaking van geheimen aan derden in principe verboden en is er steeds een uitzondering op het beroepsgeheim vereist om die gegevens toch te kunnen doorgeven. Alle medewerkers van kernpartners die in het kader van het GBO optreden zijn vanuit de regelgeving van de eigen kernpartner gebonden door het **beroepsgeheim**. Voor de OCMW en CAW bestaat hiervoor een wettelijke bepaling. Voor de DMW is dit vooralsnog niet uitdrukkelijk het geval; een toekomstige bepaling kan wat dat betreft meer rechtszekerheid bieden. Daarnaast is het zo dat de medewerkers van de kernpartners die in contact komen met gegevens afkomstig uit de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ), ook gebonden zijn door het beroepsgeheim wat die gegevens betreft.

Indien de geheimen worden uitgewisseld tussen medewerkers van verschillende kernpartners, is de specifieke GBO-bepaling uit artikel 11 decreet LSB van toepassing. Deze bepaling laat toe dat gegevens die onder het toepassingsgebied van het **beroepsgeheim** vallen, worden uitgewisseld, maar bevat tegelijk enkele onduidelijkheden die te verhelpen zijn: de uitzonderingen op de vereiste van geïnformeerde instemming beter expliciteren; een definitie van 'gebruiker' opnemen; de gevolgen van het gebrek aan geïnformeerde instemming expliciteren; de verhouding met andere uitzonderingen op het beroepsgeheim expliciteren.

Waar de gegevensuitwisseling tussen kernpartners onderling door het Decreet LSB geregeld wordt, is dat niet het geval voor de eventuele informatie-uitwisseling binnen één kernpartner die aan een gegevensuitwisseling op het GBO voorafgaat. Indien de geheimen worden uitgewisseld tussen medewerkers van eenzelfde kernpartner zijn, bij gebrek aan specifieke regels binnen elke kernpartner, de algemene regels en uitzonderingen van het beroepsgeheim van toepassing (bv. gedeeld beroepsgeheim of noodtoestand). Dat is zo ongeacht of de gegevensuitwisseling plaatsvindt bij de 'delende' kernpartner, dan wel binnen de 'ontvangende' kernpartner met wie in het kader van GBO informatie is gedeeld. Dat is ook het geval indien gegevens uit een databank worden gebruikt of in een databank worden opgeslagen. Het is opvallend dat voor geen enkele kernpartner in bijzondere regels is voorzien omtrent de interne uitwisseling van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen. Het is aanbevolen om wel zulke regels te ontwerpen.

Samengevat leidt dit tot de volgende **aanbevelingen** op het vlak van het beroepsgeheim:

- Het beroepsgeheim voor de DMW wettelijk bepalen.
- Interne gegevensuitwisseling wettelijk regelen voor elke kernpartner.
- Artikel 11 decreet LSB aanpassen door de vereiste van geïnformeerde instemming beter te expliciteren, een definitie van gebruiker op te nemen, de gevolgen van het gebrek aan geïnformeerde instemming te expliciteren en de verhouding met andere uitzonderingen op het beroepsgeheim te expliciteren.

1.2. AVG: analyse, struikelblokken en aanbevelingen

In het GBO kunnen eveneens persoonsgegevens worden verwerkt in de zin van de **AVG**. Indien dat het geval is, moeten alle verplichtingen uit de AVG worden nageleefd. In dit rapport is in het bijzonder aandacht besteed aan de verplichtingen inzake de verwerkingsgrond, het doeleinde van de verwerking, de informatieverstrekking, het principe van doelbinding en het legaliteitsbeginsel. De analyse van die elementen leidt tot vijf kleinere aanbevelingen en een groter aandachtspunt dat concreet vertaald kan worden in twee aanbevelingen.

De vijf **aanbevelingen** zijn:

- Voor de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 AVG (bijzondere categorieën van persoonsgegevens) is het noodzakelijk dat ‘specifieke waarborgen’ worden ingevoerd in de zin van artikel 9, lid 2, g) AVG (bv. het opleggen van strikte beveiligingsmaatregelen [bv. encryptie] en maatregelen om transparantie te verzekeren).
- De verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 10 AVG (persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten) moet in het decreet LSB nader worden gespecificeerd.
- Het legaliteitsbeginsel vereist dat bepaalde elementen¹ een wettelijke basis krijgen indien er sprake is van een overheidsinmenging. De informatie die momenteel is opgenomen in artikel 6 besluit LSB dient dan ook verplaatst te worden naar het decreet LSB. Daarbij is een aanvulling op twee punten vereist: een definitie van ‘gebruiker’ en een nadere bepaling van de categorieën van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens en de redenen daarvoor.
- De huidige vorm van het decreet en besluit LSB laat geen afwijking van de informatieplicht van de AVG toe; nochtans zou dat volgens de memorie van toelichting bij het decreet wel de bedoeling zijn. Een uitklaring op dit punt is wenselijk.
- De verhouding tussen GBO en KSZ behoeft meer duidelijkheid. Een zgn. ‘beraadslaging’ kan daarvoor een uitweg bieden.

Het grotere **aandachtspunt** betreft de grens tussen onthaal en reguliere werking van de kernpartners. Die grens is op dit moment verre van duidelijk, mede omdat de definitie van ‘onthaal’ in de zin van het GBO zeer ver strekt. Het is aanbevolen die grens nader te bepalen, want dat heeft gevolgen voor de toepassing van de AVG, met name op het principe van ‘doelbinding’. Doelbinding houdt in dat een verdere verwerking voor een ander doeleinde dan het doeleinde bij de verzameling van de gegevens, in principe in strijd is met de AVG. Duidelijk is dat gegevens die in de onthaalwerking van een kernpartner zijn verzameld, kunnen worden doorgegeven voor GBO-doeleinden binnen een kernpartner en aan andere kernpartners en dat de medewerkers van de ontvangende kernpartner met die ontvangen gegevens aan de slag kunnen gaan voor GBO-doeleinden binnen de eigen werking, zonder daarmee het principe van doelbinding te schenden. De doorgifte van gegevens die op andere manieren zijn verzameld of het latere gebruik van de gegevens voor doeleinden die verder gaan dan het GBO, is minder eenvoudig. De AVG voorziet in vier mogelijkheden om verdere verwerkingen voor andere doeleinden te legitimeren. Een daarvan draagt de voorkeur weg in het kader van het GBO: het afzonderlijk inschrijven van verenigbare verdere verwerkingen in een wettelijke bepaling (Overweging 50 J° art. 6, lid 3 AVG). Het is dus aanbevolen die mogelijkheid te benutten en in het decreet nauwkeuriger te bepalen welke groepen verwerkingen als verenigbaar moeten worden beschouwd.

Samengevat leidt dit aandachtspunt tot de volgende **aanbevelingen**:

- Onthaal en de grens tussen onthaal en reguliere werking nader expliciteren.
- In het decreet LSB inschrijven welke verwerkingen als verenigbaar moeten worden beschouwd.

1 Doeleinde verwerking; de categorie van verwerkte gegevens; de categorie van betrokken personen; de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken; de bewaartermijn.

2. Gegevensuitwisseling tussen kernpartners en externe actoren: toepassing beroepsgeheim en AVG

Een tweede deel gaat in op de gegevensuitwisseling tussen kernpartners en externe actoren. Er is in de LSB-regelgeving geen definitie opgenomen van ‘externe actoren’, uit de praktijk blijkt dat het moet gaan om professionele actoren, andere dan de drie kernpartners (bv. VDAB, Agentschap Opgroeien, CLB, energiemaatschappijen). In de analyse is een onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten externe actoren:

1. **als ‘toeleider/afleider’**. De externe actor kan informatie verstrekken aan het GBO (‘toeleider’) of informatie ontvangen van het GBO (‘afleider’), zonder zelf deel uit te maken van het GBO-samenwerkingsverband. In dit rapport worden de rollen als toeleider en afleider afzonderlijk besproken. In de praktijk is het mogelijk dat één externe actor als toeleider in dialoog treedt met het GBO, en na ‘toeleider’ ook ‘afleider’ kan zijn;
2. **als ‘GBO-partner’**. De externe actor kan als volwaardige partner deelnemen aan het GBO-samenwerkingsverband. In dat geval, voorzien in artikel 9 decreet LSB, bestaat het GBO dus niet enkel uit de kernpartners (OCMW, CAW en DMW), maar ook uit een of meer externe actoren.

Voor beide soorten externe actoren is de toepassing van het beroepsgeheim en de AVG op de gegevensuitwisseling met GBO-kernpartners onderzocht.

2.1. Externe actor als toeleider/afleider: toepassing beroepsgeheim en AVG

2.1.1. Beroepsgeheim: analyse en aanbevelingen

Wanneer de externe actor optreedt als **toeleider** en informatie wil delen met het GBO, moet bepaald worden of de toeleider gebonden is door het beroepsgeheim. Is dat niet het geval, dan gelden er wat het beroepsgeheim betreft geen beperkingen op de informatiedeling. Uiteraard kunnen discretieplichten, de AVG en andere toepasselijke regelgevingen de informatiedeling wel beperken. Als de toeleider wel gebonden is door het beroepsgeheim, moet rekening worden gehouden met de beperkingen die het beroepsgeheim oplegt. Ten eerste moet men nagaan of er specifieke regelgeving is die de doorgifte van gegevens tussen de toeleider en de kernpartner regelt (bv. nieuwe bepaling Agentschap Opgroeien). Vervolgens moet worden bekeken of die regelgeving een uitzondering op het beroepsgeheim bevat. Als dat het geval is, kan op grond van die uitzondering informatie die onder het beroepsgeheim valt, worden doorgegeven aan het GBO. Indien er geen specifieke regelgeving bestaat, moet worden nagegaan of er algemene regelgeving (dit is niet GBO-specifieke regelgeving) bestaat die toegepast kan worden in de GBO-context. Vooralsnog is daar geen voorbeeld van gevonden, maar indien die regelgeving er is, moet die worden toegepast. Indien er geen specifieke of algemene regelgeving voor de toeleider is, valt men terug op de algemene uitzonderingen op het beroepsgeheim. De potentieel relevante uitzonderingen zijn: instemming, noodtoestand, schuldig hulpverzuim en gedeeld beroepsgeheim. Niet elk van die uitzonderingen is echter altijd toepasbaar (noodtoestand en schuldig hulpverzuim) en niet elke uitzondering is even breed aanvaard (gedeeld beroepsgeheim en instemming).

Wanneer de externe partner optreedt als **afleider** en een GBO-kernpartner informatie met die afleider wil delen, moet eerst worden bekeken of er een specifieke wettelijke regeling is die voorziet in een uitzondering op het beroepsgeheim voor de doorgifte van gegevens van de kernpartner naar de afleider. Is dat het geval, dan moet die regelgeving worden toegepast. Vooralsnog is er daarvan geen voorbeeld gevonden. Vervolgens moet worden bekeken of er algemene regelgeving is die de doorgifte van geheimen voor die afleider omvat. Een voorbeeld daarvan is de regelgeving op de DMW, de CAW en de gemandateerde voorzieningen in het kader van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp (decreet

IJH). Indien voor een afleider geen algemene regelgeving te vinden is die bruikbaar is voor de gewenste doorgifte, valt men terug op de algemene regels over het beroepsgeheim en moet een onderscheid worden gemaakt tussen twee groepen afleiders. Ten eerste zijn er de afleiders zonder beroepsgeheim en de afleiders met beroepsgeheim die niet optreden binnen dezelfde hulpverleningscontext als het GBO. Voor die groep kan een beroep worden gedaan op de uitzonderingen instemming, noodtoestand en schuldig hulpverzuim. Ten tweede zijn er de afleiders met beroepsgeheim die optreden binnen dezelfde hulpverleningscontext als het GBO. Voor hen kan een beroep worden gedaan op diezelfde uitzonderingen, maar ook op het gedeeld beroepsgeheim. Niet al die uitzonderingen zijn echter altijd toepasbaar (noodtoestand en schuldig hulpverzuim) en niet elke uitzondering is even breed aanvaard (gedeeld beroepsgeheim en instemming).

Dit leidt tot de volgende **aanbevelingen**.

1. Het is wenselijk in een uitzondering op het beroepsgeheim te voorzien voor informatiedeling van een toeleider met beroepsgeheim naar GBO-kernpartners. De bestaande uitzonderingen volstaan immers niet. Bovendien lijkt uit de intenties van de decreetgever in bestaande regelgeving (bv. art. 11 decreet LSB) dat het in bepaalde gevallen mogelijk moet zijn om gegevens uit te wisselen zonder instemming van/of mogelijkheid tot uitoefening van het verzetsrecht door de betrokkene, wat onder het gedeeld beroepsgeheim en toestemming niet kan.

Er zijn drie opties om hieraan tegemoet te komen:

1. Een uitzondering in LSB-wetgeving die van toepassing is op alle toeleiders.

Het nadeel van deze optie is dat de gegevensdeling dan voor elke toeleider op dezelfde manier geregeld is. Het is echter niet ondenkbaar dat men andere voorwaarden wenst voor de doorgifte van gegevens per specifieke actor.

2. Specifieke uitzonderingen invoeren voor elke toeleider in de specifieke regelgeving van die toeleider.

Die optie vangt het nadeel van de vorige optie op, maar heeft zelf als nadeel dat er gevaar is voor versnippering.

3. In het decreet LSB een kaderbepaling inschrijven die voor specifieke toeleiders of projecten verder ingevuld moet worden.

Die optie vormt een tussenweg tussen de vorige twee opties.

In alle gevallen is het wenselijk te expliciteren dat er een uitzondering op het beroepsgeheim wordt ingevoerd en is het belangrijk dat die bepaling voldoende precies geformuleerd is. Een uitzondering op het beroepsgeheim kan opgenomen worden in een decreet of besluit. In dat laatste geval is wel vereist dat de machtiging aan de uitvoerende macht voldoende nauwkeurig is omschreven en dat de essentiële elementen voorafgaandelijk in de wet of het decreet zijn vastgelegd. Bovendien moet de uitzondering voldoende afgebakend zijn (beperkt tot een welbepaalde situatie) en voldoende nauwkeurig worden geformuleerd.

2. Het is wenselijk in een uitzondering op het beroepsgeheim te voorzien voor informatiedeling van GBO-kernpartners aan afleiders. De bestaande uitzonderingen volstaan immers niet.

Er zijn drie opties om hieraan tegemoet te komen:

1. Een uitzondering in LSB-wetgeving die van toepassing is op alle afleiders.

Het nadeel van deze optie is dat de gegevensdeling dan voor elke afleider op dezelfde manier geregeld is.

2. Specifieke uitzonderingen invoeren voor elke afleider in de specifieke regelgeving van die afleider.

Die optie vangt het nadeel van de vorige optie op, maar heeft zelf als nadeel dat er gevaar is voor versnippering.

3. In het decreet LSB een kaderbepaling inschrijven die voor specifieke afleiders of projecten verder ingevuld moet worden.

Die optie vormt een tussenweg tussen de vorige twee opties.

In alle gevallen is het wenselijk te expliciteren dat er een uitzondering op het beroepsgeheim wordt ingevoerd en is het belangrijk dat die bepaling voldoende precies geformuleerd is. Een uitzondering op het beroepsgeheim kan opgenomen worden in een decreet of besluit. In dat laatste geval is wel vereist dat de machtiging aan de uitvoerende macht voldoende nauwkeurig is omschreven en dat de essentiële elementen voorafgaandelijk in de wet of het decreet zijn vastgelegd. Bovendien moet de uitzondering voldoende afgebakend zijn (beperkt tot een welbepaalde situatie) en voldoende nauwkeurig worden geformuleerd.

Daarnaast moet stil gestaan worden bij de gevolgen van informatiedoorgifte aan afleiders zonder beroepsgeheim. Als men de gevolgen niet beperkt, kunnen die afleiders de geheimen die ze ontvangen vanuit het GBO, zonder beroepsgeheimbeperkingen verder delen. Als dat niet wenselijk is, is het aangewezen waarborgen in te schrijven. Dat kan bijvoorbeeld door een functioneel beroepsgeheim te verbinden aan de gegevens op zich of door in de gecreëerde uitzondering extra waarborgen op te nemen (bv. instemming van de betrokkene na uitdrukkelijke informatie over de gevolgen, of inperking van de gegevens die doorgegeven mogen worden).

2.1.2. AVG: analyse en aanbevelingen

Indien externe actoren optreden als toeleider of afleider, en bij de gegevensdoorgifte van of naar een GBO-kernpartner verwerkingen plaatsvinden, moet de AVG worden nageleefd. In de analyse zijn eerst de specifieke AVG-bepalingen die verband houden met het GBO geanalyseerd in het licht van de vereisten van de AVG en het legaliteitsbeginsel. Vervolgens is ingegaan op de mogelijke verwerkingsgronden die van toepassing kunnen zijn op de gegevensstroom, de vereisten die van toepassing zijn op alle verwerkingen (doeleinde, werkingsprincipes, rechten van de betrokkene en het protocolvereiste) en de specifieke vereisten van toepassing op de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens en strafrechtelijke persoonsgegevens.

Zonder in detail te gaan over de analyse waren de **aanbevelingen** daarbij de volgende. Het is niet mogelijk één algemene bepaling op te nemen in het decreet LSB. De AVG en het legaliteitsbeginsel vereisen immers dat de ingevoerde bepalingen voldoende nauwkeurig en niet te algemeen zijn. Bijgevolg moet er een specifieke bepaling per toeleider/afleider worden opgesteld. In principe kan een dergelijke bepaling worden opgenomen in de LSB-wetgeving, maar ook in de regelgeving van de

specifieke toeleider/afleider. Als uitgangspunt lijkt het meest logische de bepalingen inzake toeleiding op te nemen in de specifieke wetgeving van de toeleider, en de bepalingen inzake afleiding op te nemen in de LSB-wetgeving. De bepaling kan in een decreet worden opgenomen, of in een uitvoeringsbesluit als daarvoor een wettelijke basis in een decreet bestaat en voldaan is aan het legaliteitsbeginsel (bepaalde aspecten kunnen immers niet worden gedelegeerd). Bij de invoering van de bepaling moeten de volgende elementen opgenomen worden in een decreet:

1. het doeleinde van de verwerking;
2. de categorie van verwerkte gegevens;
3. de categorie van betrokken personen;
4. de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken;
5. de bewaartermijn.

Daarnaast is bij het uitwerken van een bepaling voor toeleiders/afleiders van het GBO specifiek aandacht vereist voor:

1. de verwerkingsgrond;
2. de principes uit artikel 5 AVG, in het bijzonder het principe van minimale gegevensverwerking en het principe van doelbinding;
3. de rechten van de betrokkene, die bovendien kunnen verschillen naargelang de verwerkingsgrond;
4. het protocolvereiste uit artikel 20 wet verwerking persoonsgegevens en artikel 8 egov-decreet;
5. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens;
6. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten.

Die opsomming vestigt enkel de aandacht op de punten die specifiek relevant zijn voor gegevensuitwisseling met GBO-kernpartners; zij vormt dus geen uitputtende lijst met alle vereisten en verplichtingen die de AVG oplegt.

2.1.3. Verankeringsniveaus: Vlaams en lokaal gestuurde GBO-initiatieven

Naast de inhoudelijke verplichtingen op het vlak van het beroepsgeheim en de AVG is het ook belangrijk om mee te geven op welke manier en op welke niveaus die regelgeving verankerd moet/kan worden en hoeveel vrijheid elk GBO heeft wat betreft de specifieke invulling van zijn werking op het vlak van gegevensdeling. Hiervoor kan een onderscheid gemaakt worden tussen 'Vlaams gestuurde' en 'lokaal gestuurde' GBO-initiatieven.

Met **Vlaams gestuurd** wordt bedoeld: samenwerkingen die in elk GBO in Vlaanderen (en Brussel) op dezelfde wijze (moeten of kunnen) bestaan. De Vlaamse regelgever verankert hiervoor de specifieke regels. Die regels moeten door de lokale GBO's niet verder uitgewerkt worden en kunnen door hen ook niet anders ingevuld worden. Zo'n regelgevende verankering kan **ten eerste** door ze **per specifieke toeleider of afleider** te regelen. Dat gebeurt vandaag bijvoorbeeld al voor de informatiedoorstroom van de VDAB naar het GBO over werkzoekenden met het advies Welzijn. Bij het opstellen van dergelijke bepalingen moet rekening worden gehouden met het feit dat bepaalde vereisten van het beroepsgeheim en de AVG overlappen en het feit dat bepaalde punten decretaal verankerd moeten worden.

Ten tweede kan worden gewerkt met een **algemene bepaling** die omvattend de gegevensuitwisseling tussen kernpartners en meerdere toeleiders/afleiders regelt. Dat kan in de LSB-regelgeving of in een nieuw decreet. Zo'n bepaling gaat echter met enkele aandachtspunten gepaard: de afbakening van het begrip 'toeleider'/afleider'; de omgang van een delegatie aan de uitvoerende macht ...

Met **lokaal gestuurd** wordt bedoeld: samenwerkingen die per GBO anders (kunnen) zijn en waarmee het GBO lokaal beleidskeuzes maakt en inzet op lokale problematieken. Hierbij beperkt de taak van de Vlaamse regelgever zich tot het ontwikkelen van een kader waarbinnen het lokale GBO zijn samenwerking met toeleiders en afleiders vorm kan geven. Dat vereist evenwel een regelgevende verankering in het decreet LSB of in een nieuw decreet, die – om conform de AVG te zijn – op bepaalde vlakken gedetailleerd moet zijn. Bij die verankering is het bovendien belangrijk om voldoende concreet aan te geven welke actoren onder de definitie van toeleider en afleider vallen. De regelgeving moet vervolgens per GBO verder geconcretiseerd worden. Die concretisering kan worden verankerd in een samenwerkingsovereenkomst per GBO. Het is daarbij evenwel raadzaam om in richtlijnen te voorzien over de vorm en inhoud van zo'n overeenkomsten.

Tot slot is er nog een '**restcategorie**', met name de samenwerkingen met toeleiders en afleiders waarvoor de gegevensstromen nergens uitdrukkelijk regelgevend verankerd zijn. Voor de restcategorie is een gegevensdoorgifte van toeleiders naar kernpartners of van kernpartners naar afleiders vaak niet mogelijk. Er moet immers nog steeds voldaan zijn aan de regels van het beroepsgeheim en de AVG.

2.2. Externe actor als partner

In de huidige stand van de regelgeving gelden geen bijzondere bepalingen voor de uitwisseling van geheimen of verwerking van persoonsgegevens voor 'gewone' partners in het samenwerkingsverband (noch voor hun uitwisseling met toeleiders/afleiders, noch voor de onderlinge uitwisseling met andere gewone partners of kernpartners). Dat brengt met zich mee dat de algemene regels van toepassing zijn, wat voor extra onduidelijkheden zorgt. Dit leidt tot de volgende **aanbeveling**.

Er is regelgevend ingrijpen vereist om de positie van externe actoren als partners binnen het GBO-samenwerkingsverband op het vlak van gegevensdeling te verduidelijken. Daarvoor moet een keuze worden gemaakt tussen twee opties:

- a) de mogelijkheid voor externe actoren om als partner deel te nemen aan het samenwerkingsverband schrappen;
- b) het toepassingsgebied van de bepalingen over gegevensuitwisseling en gegevensverwerking uitbreiden naar externe actoren als partners. Daarbij dient afgebakend te worden welke externe actoren mogen optreden als partner. Twee criteria daarvoor zijn: (1) de medewerkers die optreden in het kader van het GBO moeten gebonden zijn of worden door het beroepsgeheim, en (2) de activiteiten van de partner of minstens de activiteit waarvoor de partner deelneemt aan het samenwerkingsverband, moet(en) passen binnen de brede GBO-finaliteit. Het is wenselijk om dat te concretiseren in een samenwerkingsovereenkomst of protocol. Verder moet de keuze worden gemaakt of men een lijst partners opneemt in een besluit of men de keuze overlaat aan elk samenwerkingsverband en enkel de criteria verankert.

3. Systematische overzending van gegevens tussen kernpartners onderling en tussen kernpartners en externe actoren

Het laatste deel gaat in op het concept ‘systematische overzending’. Dat betreft het doorgeven van gegevens zodra bepaalde signalen/kenmerken/parameters vervuld zijn, zonder dat daarvoor de instemming van de betrokken persoon vereist is en zonder beoordelingsmarge voor de doorzender.

3.1. Huidige situatie

Systematische overzending tussen kernpartners onderling en tussen kernpartners en toeleiders/afleiders is vandaag niet geregeld. Door het ontbreken van specifieke regelgeving is de bestaande situatie anders voor kernpartners, toeleiders en afleiders.

Systematische overzending **tussen kernpartners** is **vandaag** niet mogelijk. Op het vlak van het beroepsgeheim wordt dit belet door de instemmingsvereiste die ingeschreven is in artikel 11, § 2 decreet LSB. Op het vlak van de AVG vormt die vereiste eveneens een beletsel, samen met het feit dat een regeling omtrent systematische overzending in haar geheel ontbreekt.

Ook systematische overzending **tussen kernpartners en toeleiders/afleiders** is **vandaag** slechts in zeer beperkte gevallen mogelijk. Op het vlak van het beroepsgeheim is systematische overzending van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen van toeleiders gebonden door het beroepsgeheim naar kernpartners enkel mogelijk onder het gedeeld beroepsgeheim, wat geen rechtszekere uitzondering is. Voor toeleiders die niet gebonden zijn door het beroepsgeheim, vormt het beroepsgeheim geen beletsel. Systematische overzending van kernpartners naar afleiders van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen is vandaag niet mogelijk voor CAW en DMW aangezien de regelgevingen van de CAW en DMW dat beletten. Voor de OCMW is systematische overzending in theorie wel mogelijk indien voldaan is aan de voorwaarden van het gedeeld beroepsgeheim. Op het vlak van de AVG is systematische overzending tussen kernpartners en toeleiders/afleiders van persoonsgegevens vandaag niet mogelijk wegens het ontbreken van regelgeving.

3.2. Mogelijke toekomstige situatie

Indien vanuit beleid en praktijk een systematische overzending (tussen kernpartners onderling of tussen kernpartners en toeleiders/afleiders) wenselijk zou worden geacht – wat op zich niet zo evident lijkt – is zowel wat het beroepsgeheim als de AVG betreft de enige oplossing een geheel nieuwe bepaling in te schrijven, afzonderlijk voor elke wenselijke systematische overzending. Wat het beroepsgeheim betreft is het belangrijk om bij die bepaling voldoende stil te staan bij de waarborgen voor de betrokkene, zoals een uitdrukkelijke informatieplicht en een zinvol verzetsrecht. Wat de AVG betreft moet die bepaling rekening houden met de volgende twee aspecten.

Ten eerste is er een reeks elementen die in een decreet opgenomen moeten worden:

1. het doeleinde van de verwerking;
2. de categorie van verwerkte gegevens;
3. de categorie van betrokken personen;
4. de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken;
5. de bewaartermijn.

Ten tweede zijn er een aantal specifieke aandachtspunten:

1. de verwerkingsgrond;
2. de principes uit artikel 5 AVG, in het bijzonder het principe van minimale gegevensverwerking en het principe van doelbinding;
3. de rechten van de betrokkene, die bovendien kunnen verschillen naargelang de verwerkingsgrond;
4. het protocolvereiste uit artikel 20 wet verwerking persoonsgegevens en artikel 8 egov-decreet;
5. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens;
6. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten;
7. de invulling van minimale gegevensverwerking en transparantie;
8. het eventuele bezwaarrecht in geval van profilering;
9. de invulling van de informatieplicht in geval van profilering;
10. profilering moet een legitiem doel nastreven, een adequate maatregel zijn en noodzakelijk zijn om het nagestreefde doel te bereiken.

Wat systematische verzending **tussen kernpartners onderling** betreft, is voor beide bepalingen minstens een basis met de essentiële elementen vereist in een decreet; dit kan zowel het decreet LSB als een geheel nieuw decreet zijn.

Voor systematische verzending **tussen kernpartners en toeleiders/afleiders** zal per toeleider/afleider of per informatiestroom wellicht een aparte wettelijke basis noodzakelijk zijn, aangezien de toeleiders/afleiders en parameters per systematische verzending verschillen. Het valt echter niet uit te sluiten dat bij de concrete uitwerking van de bepalingen toch meerdere systematische verzendingen in eenzelfde bepaling opgenomen kunnen worden. Dat hangt echter van de concrete uitwerking af en kan op dit moment niet worden voorspeld.

Wat wel al duidelijk is, is dat voor alle bepalingen een basis in een decreet bepaald moet worden. Wat de kernpartners betreft, is de meest logische plaats daarvoor het decreet LSB of een nieuw decreet. Wat de toeleiders en afleiders betreft, is de meest geschikte plaats om de bepaling te verankeren afhankelijk van het toepassingsgebied van de concrete bepaling. Indien de bepaling van toepassing is op meerdere toeleiders en afleiders, wordt de bepaling best opgenomen in de LSB-regelgeving (of een geheel nieuw gegevensuitwisselingsdecreet). Indien de bepaling van toepassing is op gegevensuitwisseling met een enkele toeleider of afleider, stellen wij als uitgangspunt voor om de bepalingen inzake toeleiding op te nemen in de specifieke wetgeving van de toeleider, en de bepalingen inzake afleiding op te nemen in de LSB-regelgeving, of om beide aspecten samen in een afzonderlijke regeling op te nemen.

Inhoud

INLEIDING	15
HOOFDSTUK 1 GEGEVENSDELING IN HET GBO: ALGEMENE ANALYSE	17
1 Inleiding	17
2 Situering	17
2.1 Clusters en vertrekpunt	17
2.2 Belangrijkste regelgeving en bijhorende begrippen	18
3 Huidige regeling	19
3.1 Beroepsgeheim: Kunnen geheimen beroepsgeheim conform worden uitgewisseld tussen de kernpartners in het kader van het GBO?	19
3.2 Algemene verordening gegevensbescherming: Kunnen persoonsgegevens AVG conform worden uitgewisseld tussen de kernpartners in het kader van het GBO?	29
3.3 Is de huidige wijze waarop het beroepsgeheim en de AVG informatie-uitwisseling mogelijk maken compatibel met de doelstellingen van het GBO?	34
3.4 Algemene aandachtspunten en vragen	35
HOOFDSTUK 2 GEGEVENSDELING TUSSEN KERNPARTNERS ONDERLING: SCENARIO'S	37
1 Inleiding	37
Stap 1: A1 verzamelt GBO relevante gegevens	39
OPTIE 1.1: informatie rechtstreeks van de gebruiker	39
OPTIE 1.2: informatie binnen de kernpartner: via A2 of een interne databank	43
OPTIE 1.3: informatie uit de KSZ	46
OPTIE 1.4: andere bronnen van informatie m.u.v. externe actoren	48
STAP 2: doorgifte van de verzamelde informatie aan B1	49
STAP 3: B1 gebruikt de gegevens in de werking van de eigen kernpartner	54
OPTIE 3.1: B1 slaagt de ontvangen gegevens op in een eigen dossier	54
OPTIE 3.2: B1 gaat zelf met de gegevens aan de slag zonder de informatie verder te delen met derden	55
OPTIE 3.3: B1 deelt de ontvangen gegevens met B2	56
OPTIE 3.4: B1 neemt de gegevens op in een interne databank	57
2 Samenvattende conclusie en aanbevelingen gegevensdeling tussen kernpartners	60

HOOFDSTUK 3	GEGEVENSDELING TUSSEN KERNPARTNERS EN EXTERNE ACTOREN	63
1	Inleiding	63
2	Externe actor als toeleider en afleider	64
2.1	Begrippenkader en wijze waarop toeleiding en afleiding kan gebeuren	64
2.2	Beroepsgeheim	65
2.3	Algemene verordening gegevensbescherming	80
2.4	Vlaams vs. lokaal gestuurde GBO-initiatieven	92
3	Externe actor als GBO-partner	102
3.1	Vragen en onduidelijkheden inzake gegevensdeling	102
3.2	Mogelijke oplossingen	103
3.3	Conclusie en aanbeveling	105
HOOFDSTUK 4	SYSTEMATISCHE OVERZENDING	107
1	Inleiding	107
2	Begrip systematische verzending	107
3	Wat is er vandaag mogelijk?	108
3.1	Tussen kernpartners	108
3.2	Tussen kernpartners en toeleiders/afleiders	112
3.3	Conclusie	115
4	Hoe kan systematische verzending in de toekomst gefaciliteerd worden?	115
4.1	Tussen kernpartners	116
4.2	Tussen kernpartners en toeleiders/afleiders	119

Inleiding

Dit rapport heeft betrekking op gegevensdeling in het kader van het GBO (geïntegreerd breed onthaal). Het GBO is een samenwerkingsverband tussen minstens het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW), de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen (DMW) en het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) (de kernpartners) met als doel onderbescherming tegen te gaan en de toegankelijkheid van de hulp- en dienstverlening te verhogen. Het is de bedoeling dat tussen de kernpartners onderling en tussen kernpartners en externe actoren gegevens worden doorgegeven om de doelen te bereiken. Die gegevensdeling is echter onvoldoende regelgevend verankerd op het vlak van het beroepsgeheim en de AVG.

Dit project gaat na hoe en in welke mate de diverse vormen van gegevensdeling juridisch mogelijk zijn, met inachtneming van de regelgeving op het beroepsgeheim en de AVG; het geeft aan welke drempels en grenzen er zijn; waar het huidige recht niet voldoet om de doelstellingen van het GBO te bereiken; en het stelt mogelijke oplossingen en aanbevelingen voor.

Dit rapport bestaat uit een verzameling van nota's die gebruikt zijn doorheen de looptijd van het project (elke nota vormt een hoofdstuk van dit rapport) en moet dan ook zo worden gelezen. De eerste twee hoofdstukken hebben betrekking op de gegevensdeling tussen kernpartners onderling. Het eerste hoofdstuk beschrijft op een algemene manier wat het GBO inhoudt en welke regelgeving van toepassing is, terwijl het tweede hoofdstuk via scenario's de specifieke toepassing van die regels uitklaart. Het derde hoofdstuk gaat in op gegevensdeling tussen de kernpartners en externe actoren, met aandacht voor de verschillende soorten externe actoren: toeleiders/afleiders en partners. Het laatste hoofdstuk handelt over een specifieke vorm van gegevensdeling: de systematische verzending.

Hoofdstuk 1

Gegevensdeling in het GBO: algemene analyse

1 Inleiding

1. Voor het functioneren van het GBO is het noodzakelijk dat het GBO beschikt over vertrouwelijke gegevens. Om die gegevens te kunnen verstrekken aan andere kernpartners in het kader van het GBO, moet echter voldaan worden aan de voorwaarden van de algemene verordening gegevensbescherming² (hierna: 'AVG') en het beroepsgeheim waaraan de kernactoren gebonden zijn. De regelgeving betreffende het GBO regelt deze kwestie slechts op een heel summiere wijze. In dit hoofdstuk wordt het huidige regelgevend kader onderzocht, worden pijnpunten in dit verband aangekaart en waar mogelijk wordt reeds een aanzet tot oplossing voorgesteld.

2 Situering

2.1 Clusters en vertrekpunt

2. Het onderzoek is opgedeeld in twee delen, met telkens drie clusters. Deel 1 heeft betrekking op de gegevensverwerking tussen de kernpartners. Deel 2 heeft betrekking op de gegevensverwerking in de relatie tussen het GBO en de toeleiders. Deel 1 onderzoekt de gegevensstromen van gegevens afkomstig van de kernpartners in de volgende relaties:
 - Van (reguliere werking van) kernpartners naar GBO (cluster 1).
 - Binnen het GBO (cluster 2).
 - Vanuit GBO naar kernpartners (cluster 3).

In dit hoofdstuk ligt de focus op cluster 1.

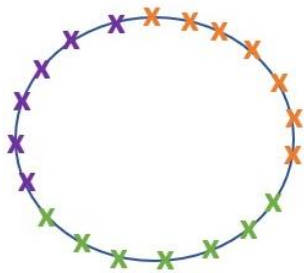
Tijdens de werkgroepvergadering werd voorgesteld om de term 'toeleiders' te vervangen door de term 'externen'. Om een te ruime invulling van het begrip te vermijden, is geopteerd om de term 'externe actoren' te gebruiken tijdens het verdere onderzoek.

3. Het onderzoek vertrekt van de (praktijk)voorstelling van het GBO in de afbeelding hieronder.

Het is de bedoeling dat elke medewerker van een kernpartner kan optreden in het kader van het GBO en het is ook die medewerker die het GBO-traject verder uitwerkt en opvolgt. Het is dus niet de bedoeling dat de medewerker die het onthaal van een bepaalde cliënt doet, de informatie en GBO-taak doorspeelt naar een andere medewerker binnen de eigen kernpartner. Verder mag er geen opdeling worden gemaakt tussen een GBO-onthaal en een regulier onthaal. Het is immers niet de bedoeling om een apart loket te creëren voor GBO-onthaal. Daarnaast is er in deze praktijkvoorstelling (nog) geen centraal/gezamenlijk dossier. Uit de werkgroepvergadering is immers gebleken dat er op dit moment

2 Verord.Parl.Raad (EU) nr. 2016/679, 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG, *Pb.L.* 4 mei 2016, afl. 119, 1. (hierna: 'AVG')

nog niet wordt gewerkt met een gedeeld dossier of centrale registratie. De gegevens die in het kader van het GBO worden uitgewisseld, worden enkel in het eigen dossier van de kernpartner die de gegevens ontvangt, opgenomen. Het is dan ook die werkwijze die in dit onderzoek verder wordt onderzocht.

GBO
OCMW
DMW
CAW
X = Medewerkers van de kernpartners. Degenen op de GBO-cirkel hebben een GBO-pet

2.2 Belangrijkste regelgeving en bijhorende begrippen

4. De belangrijkste regelgeving die in het kader van dit hoofdstuk onderzocht is, wordt hieronder opgesomd. Er wordt eveneens aangegeven welke begrippen specifiek relevant zijn in het licht van die regelgeving.

- Artikel 458 Sw.
 - Indien we spreken over gegevens die onder het beroepsgeheim vallen, gebruiken we de term 'geheim'.
 - In het kader van het beroepsgeheim wordt de term instemming gebruikt. Instemming moet voorafgaand, vrij, specifiek, uitdrukkelijk, geïnformeerd en volgehouden zijn. 'Vrij' wordt per situatie bekeken; er is (anders dan bij de toestemmingsvereiste onder de AVG) geen principieel probleem rond vrije toestemming indien er sprake is van een machtsverhouding of indien de overheid de tegenpartij is.
- AVG
 - Indien we spreken over gegevens die onder de AVG vallen, gebruiken we de term 'persoonsgegevens'.
 - De AVG gebruikt de term toestemming. Toestemming wordt gedefinieerd als *"elke vrije, specifieke, geïnformeerde en ondubbelzinnige wilsuiting waarmee de betrokkene door middel van een verklaring of een ondubbelzinnige actieve handeling hem betreffende verwerking van persoonsgegevens aanvaardt"*³. Er is geen sprake van vrije toestemming *"indien de betrokkene geen echte of vrije keuze heeft of zijn toestemming niet kan weigeren of intrekken zonder nadelige gevolgen"*⁴. Ook wanneer er sprake is van een duidelijke wanverhouding (overheidsinstantie als verwerkingsverantwoordelijke) is extra waakzaamheid vereist.⁵

3 Art. 4, 11) AVG.

4 Overw. 42, AVG.

5 Overw. 43, AVG: *"Om ervoor te zorgen dat toestemming vrijelijk wordt verleend, mag toestemming geen geldige rechtsgrond zijn voor de verwerking van persoonsgegevens in een specifiek geval wanneer er sprake is van een duidelijke wanverhouding tussen de betrokkene en de verwerkingsverantwoordelijke, met name wanneer de verwerkingsverantwoordelijke een overheidsinstantie is, en dit het onwaarschijnlijk maakt dat de toestemming in alle omstandigheden van die specifieke situatie vrijelijk is verleend."*

- Decreet betreffende het lokaal sociaal beleid⁶ (hierna: ‘decreet LSB’)
 - Het decreet gebruikt de term instemming. Instemming betekent in dit geval elke vrije, specifieke, geïnformeerde en uitdrukkelijke wilsuiting.
 - Besluit betreffende het lokaal sociaal beleid⁷ (hierna: ‘besluit LSB’)
5. Indien generiek wordt verwezen naar informatie die uitgewisseld wordt in het kader van het GBO en dus niet specifiek wordt verwezen naar gegevens die onder het beroepsgeheim of de AVG vallen, wordt de term ‘vertrouwelijke gegevens’ gebruikt.

In dit hoofdstuk wordt de term toestemming gebruikt in beschrijvingen die specifiek betrekking hebben op de AVG. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het gebruik van de termen toestemming en instemming louter tot doel heeft dezelfde termen te gebruiken als diegene die in de regelgeving zelf wordt gebruikt en dus niet doelt op het onderscheid dat in de rechtsleer wordt gemaakt tussen toestemming en instemming.⁸

3 Huidige regeling

6. Het decreet LSB en besluit LSB bevatten elk slechts één artikel dat rechtstreeks betrekking heeft op de manier waarop gegevens uitgewisseld kunnen/moeten worden in het kader van het GBO. Naast deze specifieke bepalingen, zijn de algemene regels over het beroepsgeheim en de AVG van belang voor de verdere invulling van de verplichtingen bij het uitwisselen van vertrouwelijke gegevens. Elk van die regelingen wordt hieronder aan de hand van een aantal vragen toegelicht. Na elke vraag wordt een analyse van het antwoord op de vraag gegeven gevolgd door een conclusie, eventuele aanbevelingen en eventuele vragen die we hebben voor de werkgroep.

3.1 Beroepsgeheim: Kunnen geheimen beroepsgeheim conform worden uitgewisseld tussen de kernpartners in het kader van het GBO?

3.1.1 Welke informatie valt onder het beroepsgeheim?

7. Het beroepsgeheim beschermt gegevens die ‘geheim’ zijn. Onder geheim valt *“alle informatie waarvan de kennisname is gebeurd tijdens de uitoefening van de functie van de beroepsgeheimhouder, terwijl hij wegens die hoedanigheid werd aangesproken, voor zover deze informatie in een redelijk verband staat met de uitoefening van de functie en de informatie inherent vertrouwelijk is of expliciet of impliciet onder de voorwaarde van geheimhouding is toevertrouwd aan de beroepsgeheimhouder”*⁹. Voor de volledigheid: niet-persoonsgebonden informatie en informatie die algemeen bekend is vallen niet onder het begrip geheim.

6 Decr.VI. 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid, BS 26 februari 2018 (hierna: decreet LSB).

7 B.VI.Reg. 30 november 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid, BS 28 januari 2019 (hierna: besluit LSB).

8 Zie hierover bijvoorbeeld T. GOFFIN, “Toestemming in het medisch recht. Een nieuwe lezing van een oud probleem”, RW 2007-08, 1306-1317. Hierin wordt verduidelijkt dat toestemming doelt op verbintenisrechtelijke toestemming en instemming veeleer overeenstemt met het toelaten of een ingesteldheid (waarop men kan terugkomen), zonder dat hiermee een verbintenisrechtelijke handeling wordt bedoeld.

9 Cass. 19 oktober 2021, P.21.0553.N/1

3.1.2 Hebben de GBO-kernpartners beroepsgeheim?

8. Het decreet LSB noch het besluit LSB bevat een bepaling die aan de kernpartners in het kader van het GBO een beroepsgeheim toekent. Wel is het zo dat binnen elke kernpartner alle medewerkers/hulpverleners die in contact komen met vertrouwelijke gegevens gebonden zijn door een beroepsgeheim, hetzij omwille van een specifieke bepaling, hetzij omwille van de algemene regels van het beroepsgeheim.

- Voor het OCMW is het beroepsgeheim uitdrukkelijk opgenomen in het decreet over het lokaal bestuur en is het beroepsgeheim bovendien decretaal uitgebreid tot alle personeelsleden van het OCMW.¹⁰
- Ook wat het CAW betreft, zijn alle medewerkers gebonden door het beroepsgeheim krachtens een bepaling in het CAW-decreet.¹¹ Deze bepaling is ook van toepassing wanneer ze in het kader van het GBO optreden.
- De toepassing van het beroepsgeheim bij de DMW van de ziekenfondsen is minder eenduidig. Het woonzorgdecreet¹² bevat immers geen beroepsgeheimbepaling; het woonzorgbesluit legt enkel op dat de dienst waakt over de *“strikte geheimhouding van alle persoonlijke en vertrouwelijke gegevens”*.¹³ Dat is nog geen letterlijke toekenning van beroepsgeheim. Toch leidt de combinatie daarvan met de ‘open categorie’ van het beroepsgeheim in artikel 458 Strafwetboek naar alle waarschijnlijkheid tot de conclusie dat ook de hulpverleners van de DMW gebonden zijn door het beroepsgeheim. Die open categorie omvat in het algemeen de personen die een noodzakelijke vertrouwensfunctie uitoefenen, waarbij die vertrouwensfunctie ook door de wetgever wordt erkend.¹⁴ Noodzakelijk betekent in dit verband dat de cliënt geen andere keuze heeft dan het geheim bekend te maken indien hij een beroep wil doen op de dienstverlening, wat in het kader van de DMW het geval is. De wettelijke erkenning van de vertrouwensfunctie van de medewerkers van het DMW is te vinden in het woonzorgbesluit op zich en in het feit dat de informatie waarvan de medewerkers kennis krijgen in het kader van hun functie voor veel andere beroepsbeoefenaars wel onder het beroepsgeheim valt en bovendien vaak van een beroepsgeheimhouder afkomstig zal zijn.

Hoewel het in de toekomst wenselijk is om het beroepsgeheim van de DMW decretaal te regelen, brengt de figuur van de noodzakelijke vertrouwenspersoon dus reeds met zich mee dat de medewerkers die in het kader van het GBO optreden en hier in contact komen met geheimen, gebonden zijn door het beroepsgeheim.

9. Het feit dat medewerkers in alle kernpartners gebonden zijn door een beroepsgeheim brengt met zich mee dat een beroep gedaan moet worden op een van de uitzonderingen op het beroepsgeheim om in het kader van het GBO vertrouwelijke gegevens te verstrekken die onder de definitie van geheim vallen.

10 Art. 29, § 4 *jo.* art. 74 en art. 191, § 3 Decr.VI. 22 december 2017 over het lokaal bestuur, *BS* 15 februari 2018.

11 Art. 9 Decr.VI. 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk, *BS* 8 juli 2009 (beperkt het toepassingsgebied tot personen die ‘in contact komen met gebruikers’); A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 84.

12 Decr.VI. 15 februari 2019 betreffende de woonzorg, *BS* 3 mei 2019.

13 Art. 22 Bijlage 5 B.VI.Reg. 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor de woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers, *BS* 21 november 2019.

14 Voor een meer uitgebreide uitleg omtrent de voorwaarden en interpretatie ervan zie: A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 54-74.

Indien er geen beroep gedaan kan worden op een uitzondering en de informatie toch wordt verstrekt, is er sprake van een schending van het beroepsgeheim.

10. **Conclusie:** De medewerkers in de drie kernpartners hebben beroepsgeheim wat betreft informatie die onder de definitie van ‘geheim’ valt.

11. **Aanbeveling:** Het beroepsgeheim van de DMW decretaal expliciteren in het woonzorgdecreet.

3.1.3 Bevat het decreet LSB een uitzondering op het beroepsgeheim?

12. Artikel 11, § 2 van het decreet LSB bepaalt in het algemeen dat de kernpartners onder elkaar gegevens kunnen uitwisselen en bepaalt eveneens de voorwaarden hiervoor. De voorwaarden samen met hun verduidelijking in de memorie van toelichting (hierna: ‘MvT’) lijken inspiratie te hebben gehaald bij de rechtsleer over het gedeeld beroepsgeheim. Dat kan erop wijzen dat de decreetgever de bedoeling had om met het decreet een uitzondering op het beroepsgeheim in te schrijven. Artikel 458 Strafwetboek laat ook toe dat een decreet een uitzondering maakt op het beroepsgeheim. De decreetgever kan expliciet aangeven dat hij een uitzondering maakt op het beroepsgeheim; doet hij dit niet dan kan er nog steeds sprake zijn van een zelfstandige uitzondering op het beroepsgeheim, als dat voldoende blijkt uit de toelichting, context of totstandkoming.

13. Uit het decreet LSB en de MvT volgt dat gegevensuitwisseling tussen de kernpartners onderling enkel mogelijk is indien voldaan is aan de volgende voorwaarden.

1. De gegevensuitwisseling heeft betrekking op gegevens die noodzakelijk zijn voor een verantwoorde hulp- en dienstverlening en de continuïteit van de hulp- en dienstverlening.
2. De gegevensuitwisseling is in het belang van de gebruiker.
3. De gebruiker stemt in met de gegevensuitwisseling, tenzij er sprake is van overmacht of dringende noodzaak.
4. De gebruiker wordt voorafgaand geïnformeerd over de gegevensuitwisseling (uitzonderingen mogelijk) (blijkt enkel uitdrukkelijk uit de MvT, kan eventueel afgeleid worden uit de vereiste van geïnformeerde instemming).
5. De gegevensuitwisseling vindt plaats tussen personen die betrokken zijn bij de hulpverlening en optreden met eenzelfde finaliteit (blijkt enkel uit de MvT).

14. De decreetgever geeft niet uitdrukkelijk aan dat hij in het decreet met deze bepaling een uitzondering op het beroepsgeheim heeft willen invoeren. Toch kan deze bepaling en de invulling ervan worden beschouwd als een zelfstandige uitzondering op het beroepsgeheim. Het is immers duidelijk uit de MvT dat de decreetgever, door zich te inspireren op de voorwaarden van het gedeeld beroepsgeheim, het beroepsgeheim wilde regelen. Daarenboven blijft het uitgangspunt het beroepsgeheim en wordt het beroepsgeheim niet uitgehold door de regeling die het decreet LSB invoert.

15. De zelfstandige uitzondering die hier wordt ingevoerd is evenwel niet op alle vlakken even nauwkeurig geregeld en vereist op bepaalde vlakken verduidelijking. De pijnpunten worden hier opgesomd.

Ten eerste is niet geheel duidelijk welke personen precies hun instemming moeten geven. In het decreet wordt gesteld dat *“de gebruiker op wie de gegevens betrekking hebben”*, moet instemmen met de gegevensuitwisseling, maar wordt niet aangegeven wat het begrip gebruiker precies inhoudt. Daarnaast

wordt wel een definitie gegeven van instemming, maar is de verdere invulling van deze definitie niet geheel duidelijk (meer hierover randnr. 24).

Ten tweede is het op dit moment niet geheel duidelijk wat het precieze toepassingsgebied is van de uitzonderingen op de instemmings- en informatievereiste (overmacht en dringende noodzaak). In het decreet, het besluit en de MvT wordt daar niet verder op ingegaan. De MvT geeft enkel aan dat maximaal gestreefd moet worden naar een vervulling van de instemmings- en informatievereiste.

Een mogelijkheid is om de overmachtsuitzondering te vervangen door een regeling die gelijkaardig is aan de regeling in artikel 6, zesde lid van het Decreet Integrale Jeugdhulp¹⁵ dat bepaalt dat van de instemmingsvereiste kan worden afgeweken indien:

“die instemming omwille van omstandigheden niet onmiddellijk kan worden verleend en in afwachting dat ze wordt verleend, of wanneer die instemming omwille van omstandigheden niet uitdrukkelijk kan worden verleend. In die gevallen is afwijking mogelijk op voorwaarde dat:

1° de afwijking genotuleerd wordt;

2° de afwijking gemotiveerd wordt;

3° er in de motivatie wordt verwezen naar het belang van de minderjarige waarbij duidelijk wordt omschreven over welk belang van de minderjarige het gaat;

4° er in de motivatie wordt aangetoond dat het mogelijke werd gedaan om de werkelijke instemming te verkrijgen.”

Een voorstel wat dringende noodzaak betreft, is om dit te interpreteren in de zin van de noodtoestand (zie randnr. 30-34).

Ten derde wordt er op dit moment niet voorzien in bijzondere waarborgen indien wordt afgeweken van de instemmings- en informatievereiste. Er wordt bijvoorbeeld niet bepaald of men de gebruiker achteraf nog dient te informeren en binnen welke termijn dat zou moeten gebeuren.

Ten slotte is niet duidelijk wat de verhouding is tussen deze uitzondering en de uitzonderingen die reeds bestaan op het beroepsgeheim. Wat duidelijk is, is dat de uitzonderingen die reeds in de wet zijn ingeschreven blijven gelden en ook de noodtoestand nog steeds kan worden toegepast. Daarentegen is het niet geheel duidelijk hoe deze uitzondering zich verhoudt tot het gedeeld beroepsgeheim op zich en de mogelijkheid om af te wijken van het beroepsgeheim bij instemming van de cliënt (zie 3.1.4).

16. **Conclusie:** Het decreet LSB creëert een zelfstandige uitzondering op het beroepsgeheim. Die uitzondering is echter onduidelijk op vlak van de uitzonderingen op de instemmingsvereiste. Meer bepaald zijn de termen overmacht en dringende noodzaak niet verder omschreven in het decreet, het besluit of de MvT en is de verhouding met de uitzonderingen die reeds op het beroepsgeheim bestaan niet geheel duidelijk.
17. **Aanbeveling:** Het toepassingsgebied van de ingevoerde uitzondering moet verder gedefinieerd worden. Een mogelijkheid is om de uitzondering in geval van overmacht te vervangen door een regeling die gelijkaardig is aan de regeling in artikel 6 decreet integrale jeugdhulp en dringende noodzaak te interpreteren in de zin van noodtoestand. Verder moet ook nagedacht worden over de waarborgen die geboden dienen te worden indien er zonder instemming wordt opgetreden. Daarnaast geeft het

15 Decr.VI. 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, BS 13 september 2013.

inschrijven van twee afzonderlijke uitzonderingen meer duidelijkheid: een met instemmingsvereiste en een zonder instemmingsvereiste. Ook moet de verhouding tussen deze uitzondering en de reeds bestaande uitzonderingen op het beroepsgeheim worden uitgeklaard. Ten slotte moet een definitie van de term gebruiker worden ingeschreven in het decreet LSB of moet minstens verduidelijkt worden wiens instemming vereist is. De definitie die momenteel in artikel 1, 4° besluit LSB is opgenomen, kan niet worden overgenomen aangezien de omschrijving van gebruiker in die definitie te ruim is voor de doelstelling die het decreet hoogstwaarschijnlijk beoogt.

In dit verband kan nog opgemerkt worden dat artikel 10 van het CAW-decreet grote gelijkenissen vertoont met artikel 11 decreet LSB. Een verduidelijking over de draagwijdte van de bepaling in het CAW-decreet, zoals in dit hoofdstuk voorgesteld voor het decreet LSB, is bijgevolg noodzakelijk.

Aanvulling naar aanleiding van de werkgroepvergadering: de werkgroep is het eens dat voor overmacht een regeling gelijkaardig aan artikel 6 decreet IJH kan worden ingeschreven en dat dringende noodzaak geïnterpreteerd kan worden in de zin van noodtoestand.

Artikel 11, § 2, tweede lid decreet LSB zou bijgevolg aangepast kunnen worden door in te schrijven dat gegevensuitwisseling tussen de kernpartners mogelijk is onder de volgende cumulatieve voorwaarden:

1. de gebruiker stemt in met de gegevensuitwisseling;

Toelichting: gebruiker is de persoon ten aanzien van wie de hulp- en dienstverlening in het kader van het GBO wordt opgezet. De definitie uit het besluit LSB kan niet worden toegepast in het decreet LSB aangezien de definitie te veel ruimte laat over welke persoon precies zijn instemming moet verlenen. In het decreet moet wat de instemmingsvereiste betreft bijgevolg een andere omschrijving worden gebruikt. Een nieuwe definitie van gebruiker (gelinkt aan de opdracht van het GBO), moet worden ingeschreven in artikel 3 van het decreet LSB.

2. de gegevensuitwisseling heeft alleen betrekking op gegevens die noodzakelijk zijn voor een verantwoorde hulp- en dienstverlening en de continuïteit van de hulp- en dienstverlening;
3. de gegevens worden alleen uitgewisseld in het belang van de gebruiker;
4. de gegevens worden alleen uitgewisseld tussen personen die betrokken zijn bij de hulpverlening en optreden met eenzelfde finaliteit.

Vervolgens zou die bepaling aangevuld kunnen worden door te stellen dat de gegevensuitwisseling uitzonderlijk toch kan plaatsvinden zonder de instemming van de gebruiker, maar dat daarbij extra waarborgen gelden. Voorwaarde 2, 3 en 4 van hierboven gelden in dat geval ook, maar er zijn bijkomende cumulatieve voorwaarden:

1. er is sprake van een uitzonderlijke situatie waardoor de instemming van de gebruiker niet verkregen kan worden, niet uitdrukkelijk kan worden verleend of niet onmiddellijk kan worden verkregen.

Toelichting: Het moet gaan om uitzonderlijke situaties zoals een gebruiker die in coma ligt of dakloos is en niet via andere wegen bereikt kan worden.

2. de initiële kernpartner die de gegevens doorgeeft, notuleert en motiveert waarom er geen instemming van de gebruiker is verkregen. Uit die motivering moet blijken dat er sprake is van een situatie zoals bedoeld in punt 1 en dat het mogelijke werd gedaan om de werkelijke instemming te verkrijgen;

3. de gebruiker wordt zo snel mogelijk geïnformeerd over de gegevensuitwisseling die heeft plaatsgevonden en zijn instemming wordt alsnog gevraagd. Als de gebruiker zijn instemming weigert, stopt de gegevensuitwisseling en mag de ontvangende kernpartner de gegevens niet verder delen. Een weigering wordt door de delende kernpartner in het dossier van de gebruiker opgenomen. De delende kernpartner brengt de ontvangende kernpartner van de weigering op de hoogte. De ontvangende kernpartner neemt de weigering eveneens op in het eigen dossier. Op uitdrukkelijke vraag van de gebruiker worden zijn gegevens bij de ontvangende kernpartner gewist.

Toelichting: na een weigering van de instemming, stopt de gegevensdeling. In dat geval bevinden we ons immers in het eerste scenario (de instemming van de persoon kan verkregen worden, dus is noodzakelijk om de gegevensuitwisseling te laten plaatsvinden). De doorgifte die al heeft plaatsgevonden is op zich rechtsgeldig gebeurd en kan uiteraard niet ongedaan worden gemaakt. De mogelijkheid tot gegevenswissing die wordt ingevoerd, is ruimer dan de mogelijkheid die voorzien is in de AVG. De mogelijkheid tot wissing is reeds voorzien in werkwijze van sommige kernpartners en sluit ook aan bij het vrijwillige karakter van de hulpverlening.

Uit artikel 11 decreet LSB zou de uitzondering op de instemmings- en informatievereiste in geval van dringende noodzaak weggelaten kunnen worden. Het is immers zo dat de werkgroep heeft geconcludeerd dat deze uitzondering in de praktijk overeenstemt met de uitzondering van de noodtoestand. Het is dan wel aanbevolen om in de toelichting van de decreetwijziging de aandacht specifiek te vestigen op het bestaan van de uitzondering van noodtoestand, als motivering voor de aanpassing. In de toelichting kan eveneens worden aangegeven dat het de bedoeling is dat de hierboven uitgewerkte uitzondering die ingeschreven wordt in het decreet, in de plaats komt van wat nu in de praktijk onder gedeeld beroepsgeheim wordt verstaan.

In artikel 3 van het decreet LSB zou een definitie van gebruiker opgenomen kunnen worden.

3.1.4 Welke algemene uitzonderingen op het beroepsgeheim kunnen toegepast worden in het kader van gegevensuitwisseling in het GBO?

18. De belangrijkste uitzonderingen die in het kader van cluster 1 een structurele oplossing zouden kunnen bieden omtrent het doorbreken van het beroepsgeheim, zijn de figuur van het gedeeld beroepsgeheim en de instemming van de geheimgerechtigde. In specifieke gevallen kan eventueel een beroep worden gedaan op de noodtoestand. Het is evenwel de vraag in hoeverre deze uitzonderingen nog hun toepassing vinden nu het decreet LSB een zelfstandige uitzondering op het beroepsgeheim heeft ingevoerd.

3.1.4.1 Gedeeld beroepsgeheim

19. Het gedeeld beroepsgeheim is een uitzondering op het beroepsgeheim die door de rechtsleer is gecreëerd en door de rechtspraak bevestigd. Om volgens de theorie van het gedeeld beroepsgeheim informatie te kunnen delen zonder een inbreuk te vormen op het beroepsgeheim moet voldaan zijn aan volgende voorwaarden:¹⁶

16 A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 221-228.

1. Personen waartussen informatie wordt uitgewisseld, moeten gebonden zijn aan een beroepsgeheim.
 - ✓ In het kader van GBO veelal voldaan, zie randnr. 8.
 2. De informatie-uitwisseling moet plaatsvinden binnen dezelfde hulpverleningscontext.
 - 2.1 Betrokken bij hulpverlening aan dezelfde cliënt: geen persoonlijk contact vereist, overleg of adviesvraag volstaat.
 - ✓ In het kader van GBO: voldaan.
 - 2.2 Optreden met dezelfde finaliteit.
 - ✓ Het decreet LSB en besluit LSB creëren over de drie kernpartners heen een gedeelde finaliteit door de oprichting van het GBO zelf met een eigen doelstelling (toegankelijkheid hulp- en dienstverlening verhogen en onderbescherming tegengaan).¹⁷
 3. Enkel noodzakelijke gegevens kunnen worden uitgewisseld (noodzakelijk en pertinent voor de kwaliteit en/of continuïteit van de behandeling en begeleiding).
 - ✓ Voorwaarde die rechtstreeks terugkomt in artikel 11, § 2, tweede lid, 1° decreet LSB.
 4. Gegevensuitwisseling kan enkel in het belang van de hulpverlening aan de cliënt.
 - ✓ Voorwaarde die rechtstreeks terugkomt in artikel 11, § 2, tweede lid, 2° decreet LSB.
 5. De cliënt moet worden geïnformeerd, moet instemmen met de gegevensuitwisseling en beschikt over een verzetsmogelijkheid.
 - ? Over deze voorwaarde op zich bestaat discussie. Enerzijds neemt het Hof van Cassatie deze voorwaarde niet op in zijn arrest van 2012 en vereist ook de Orde der Artsen niet steeds dat de patiënt vooraf zijn instemming verleent. Anderzijds heeft het Hof zich nog niet uitgesproken over het gedeeld beroepsgeheim in de welzijnssector. Alles samengenomen is het wel duidelijk dat de voorwaarde minstens inhoudt dat de cliënt over een verzetsmogelijkheid moet beschikken. Aan die voorwaarde is in het GBO niet steeds voldaan: in geval van overmacht of dringende noodzaak kunnen geheimen worden uitgewisseld zonder de geïnformeerde instemming van de cliënt. De cliënt beschikt in dat geval dus niet over een verzetsmogelijkheid.
20. Het verschil tussen deze algemene uitzondering en de zelfstandige uitzondering die het decreet LSB creëert, situeert zich voornamelijk op het vlak van de instemming van de cliënt en de informatieplicht aan de cliënt. In die zin is het toepassingsgebied van het gedeeld beroepsgeheim tegelijk beperkter (indien niet afgeweken wordt van de vereiste van geïnformeerde instemming uit het decreet LSB) en ruimer (indien wel wordt afgeweken van de vereiste van geïnformeerde instemming in het decreet LSB (overmacht en dringende noodzaak)) dan het toepassingsgebied van de uitzondering in het decreet LSB. De enige andere voorwaarde die niet terugkomt in het decreet LSB is de eerste (gebondenheid aan het beroepsgeheim), maar impliciet is die steeds vervuld in het kader van het GBO.
21. Onzes inziens sluit de invoering van de uitzondering in het decreet LSB de toepassing van deze algemene uitzondering uit. Het is immers duidelijk dat het decreet een soort wettelijk verankerd gedeeld beroeps-

17 Art. 11 Decreet LSB; Art. 6 jo. art. 4 en 5 Besluit LSB.

geheim heeft willen invoeren en daaraan een eigen invulling heeft willen geven door sommige voorwaarden lichtjes anders te verankeren. De algemene uitzondering van het gedeeld beroepsgeheim toch toepassen zou de wettelijke regeling in het decreet LSB ondergraven en is bijgevolg uitgesloten.

22. **Conclusie:** Het decreet LSB heeft een wettelijke verankering van het gedeeld beroepsgeheim ingevoerd, waarbij sommige voorwaarden verschillen van de algemene uitzondering. De kernpartners kunnen zich niet beroepen op de algemene uitzondering en de voorwaarden daarin om het beroepsgeheim te doorbreken in het kader van het GBO, maar zullen steeds aan de voorwaarden uit het decreet LSB moeten voldoen om informatie die onder het beroepsgeheim valt te kunnen uitwisselen met andere kernpartners.

3.1.4.2 Instemming van de geheimgerechtigde

23. Een deel van de rechtsleer aanvaardt dat de instemming van de geheimgerechtigde tot gevolg kan hebben dat gegevens die onder het toepassingsgebied van 'geheim' zouden vallen, toch uitgewisseld kunnen worden zonder dat die uitwisseling een inbreuk vormt op het beroepsgeheim.¹⁸ De instemming van de geheimgerechtigde heeft immers tot gevolg dat er niet langer sprake is van een 'geheim', waardoor een constitutief bestanddeel van het misdrijf (doorbreken van het beroepsgeheim) ontbreekt. In dat geval moet de instemming voorafgaand, vrij, specifiek, uitdrukkelijk, geïnformeerd en volgehouden zijn. De voorwaarde van 'specifiek' kan een aandachtspunt vormen binnen het GBO. Die voorwaarde houdt immers in dat de cliënt moet weten welke informatie waar (bij welke organisatie/persoon/...) terecht kan komen en waarvoor die informatie vervolgens gebruikt kan worden. Daarnaast moet de hulpverlener nagaan of de gegevensuitwisseling wel in het belang van de cliënt is.
24. Instemming zoals in dit punt gedefinieerd betekent niet per se hetzelfde als de instemming zoals ingeschreven in het decreet LSB. Zo is voorafgaand en volgehouden niet expliciet opgenomen in de definitie van instemming in het decreet, maar blijkt wel uit de MvT dat die elementen automatisch gekoppeld worden aan instemming en hier dus in het kader van het decreet inbegrepen horen te zijn. Verder blijkt uit de MvT dat de definitie van het decreet geïnspireerd is op de definitie van toestemming in de AVG. Ondanks dat de algemene instemmingsuitzondering en de AVG dezelfde woorden gebruiken, mogen ze niet op dezelfde manier worden geïnterpreteerd (bv. 'vrij' is in de zin van de AVG strenger dan 'vrij' in de zin van de algemene instemmingsuitzondering, zie randnr. 4). De MvT geeft verder geen aanwijzing over hoe de elementen van de definitie van instemming geïnterpreteerd moeten worden. Opvallend is nog dat het decreet LSB in artikel 11, § 2, 3° de Vlaamse regering machtigt om de instemming te regelen, maar de regering dit vervolgens niet doet in het uitvoeringsbesluit. Het is dus niet geheel duidelijk of de instemming zoals die hier werd toegelicht identiek dezelfde is aan diegene uit het decreet LSB.
25. Het toepassingsgebied van de mogelijkheid die hier wordt gecreëerd is ruimer dan het toepassingsgebied van de, eveneens op instemming gebaseerde, zelfstandige uitzondering uit het decreet LSB. Het is immers zo dat de gegevensuitwisseling op basis van het decreet LSB beperkt is tot noodzakelijke gegevens en enkel kan plaatsvinden tussen personen die optreden met dezelfde finaliteit. Verder zal de algemene instemmingsuitzondering voor sommige doelstellingen van het GBO niet bruikbaar zijn. Zo is

18 Voor de discussie zie: A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 233-239.

het voor de doelstellingen outreachend en proactief werken niet altijd mogelijk om voorafgaand aan de gegevensuitwisseling instemming van de cliënt te bekomen.

26. De verhouding tussen deze mogelijkheid en de decretale uitzondering is niet geheel duidelijk. Puur juridisch gezien kunnen beide naast elkaar blijven bestaan. Over de wenselijkheid daarvan kan wel worden gediscussieerd. Enerzijds geeft het de medewerkers in de GBO meer mogelijkheden doordat de beperking van noodzakelijkheid niet geldt, anderzijds valt dan een van de waarborgen voor de cliënten weg.
27. Bij dit alles dient echter opgemerkt te worden dat de mogelijkheid om af te wijken van het beroepsgeheim na instemming van de cliënt niet helemaal rechtszeker is en in de rechtsleer wordt betwist. Om in het kader van het GBO een rechtszekere grondslag te voorzien om af te wijken van het beroepsgeheim, moet die worden ingeschreven in het decreet zelf.
28. **Conclusie:** Indien de voorwaarden voor de instemming voldaan zijn, kunnen gegevens die onder het beroepsgeheim vallen uitgewisseld worden tussen de kernpartners in het kader van het GBO zonder dat dit een schending vormt van het beroepsgeheim. Het toepassingsgebied van deze mogelijkheid is ruimer dan de uitzondering in het decreet LSB, aangezien de gegevensuitwisseling niet beperkt is tot noodzakelijke gegevens en ook de finaliteitsbeperking niet geldt, maar tegelijk beperkter aangezien hier steeds de instemming van de cliënt is vereist. Verder is de uitzondering niet bruikbaar voor alle doelstellingen van het GBO bv. outreachend en proactief werken.
29. **Aanbeveling:** De verhouding tussen de instemming als mogelijkheid om af te wijken van het beroepsgeheim en de uitzondering die is ingeschreven in het decreet LSB dient te worden uitgeklaard. In hoeverre en in welke gevallen kan worden afgeweken van de uitzondering in het decreet om op grond van instemming van de cliënt meer gegevens uit te wisselen dan mogelijk zou zijn op basis van het decreet? Daarnaast is het, in het licht van de rechtszekerheid, aangewezen om een (zelfstandige) instemmingsuitzondering in te schrijven in het decreet indien men een mogelijkheid wenst te voorzien om af te wijken van het beroepsgeheim bij instemming van de cliënt.

3.1.4.3 Noodtoestand

30. De noodtoestand is door de rechtspraak en rechtsleer ontwikkeld als uitzondering op het beroepsgeheim. Deze uitzondering dient restrictief geïnterpreteerd te worden en kan geen grondslag vormen voor structurele uitwisseling van geheimen tussen kernpartners in het kader van het GBO.
31. Voor een beroep op de noodtoestand gelden de volgende voorwaarden¹⁹:
 1. Er moet sprake zijn van een actueel, zeker en ernstig gevaar voor een rechtsgoed of rechtsbelang dat de geheimplichtige moet vrijwaren.
 2. Het doorbreken van het beroepsgeheim is de enige manier om het rechtsgoed of rechtsbelang te vrijwaren (subsidiariteit).
 3. De geheimplichtige heeft een belangenafweging doorgevoerd (proportionaliteit).
32. Indien aan de voorwaarden is voldaan, kan het beroepsgeheim doorbroken worden zonder de cliënt te informeren of zijn instemming te vragen. Het is niet uitgesloten dat in het kader van het GBO in sommige gevallen voldaan is aan deze voorwaarden. In dat geval kunnen vervolgens geheimen uitgewisseld

¹⁹ A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 173-177.

worden door de kernpartners. De toepassing van deze uitzondering in de praktijk zal evenwel vrij beperkt zijn, voornamelijk omwille van het niet voldaan zijn van de eerste voorwaarde.

33. De verhouding tussen deze uitzondering en de uitzondering in het decreet is niet problematisch. De noodtoestand gaat boven de wettelijke regeling in dit geval en kan steeds toegepast worden (ondanks het ontbreken van instemming die het decreet vereist).
34. **Conclusie:** De noodtoestand kan uitwisseling van geheimen tussen medewerkers van kernpartners van het GBO mogelijk maken, zonder dat de cliënt daarmee instemt of hierover is geïnformeerd.

3.1.5 Is informatiedeling die op grond van de AVG is toegelaten automatisch een uitzondering op het beroepsgeheim?

35. Nee, de AVG op zich vormt geen wettelijke uitzondering op het beroepsgeheim. Het is namelijk zeer betwifelbaar dat het de bedoeling was om met de AVG ook het beroepsgeheim te regelen en verder kunnen sommige gegevensstromen die de AVG toelaat, ingaan tegen de kern van het beroepsgeheim. Het feit dat de AVG geen zelfstandige uitzondering op het beroepsgeheim is, heeft tot gevolg dat ook indien gegevensuitwisseling plaatsvindt volgens de regels van de AVG, nog een beroep moet worden gedaan op een specifieke uitzondering op het beroepsgeheim om op een beroepsgeheim conforme manier gegevens uit te wisselen.

3.1.6 Samenvattende vraag 1: Is het vandaag mogelijk om met medewerking van de cliënt informatie die onder het beroepsgeheim valt uit te wisselen tussen de kernpartners?

36. Ja, dat is mogelijk op twee manieren. Ten eerste voorziet het decreet LSB in een uitzondering op het beroepsgeheim die het mogelijk maakt om met instemming van de cliënt informatie die onder het beroepsgeheim valt uit te wisselen tussen de kernpartners. Daarvoor gelden vijf voorwaarden (zie 3.1.3). Ten tweede kan de instemming van de cliënt de beroepsgeheimhouder de mogelijkheid geven om informatie die normalerwijze onder het beroepsgeheim valt uit te wisselen met andere kernpartners. Dit kan indien de instemming voorafgaand, vrij, specifiek, uitdrukkelijk, geïnformeerd en volgehouden is en de beroepsgeheimhouder oordeelt dat de gegevensdeling in het belang is van de cliënt. Die laatste mogelijkheid is echter betwistbaar en vormt bijgevolg geen rechtszekere grondslag om af te wijken van het beroepsgeheim.

3.1.7 Samenvattende vraag 2: Is het vandaag mogelijk om zonder medewerking (of medeweten) van de cliënt informatie die onder het beroepsgeheim valt uit te wisselen tussen de kernpartners?

37. Indien de cliënt geen instemming geeft voor de gegevensuitwisseling of de medewerkers van de kernpartners geheimen willen doorgeven zonder het medeweten van de cliënt zijn de mogelijkheden beperkt. In dat geval kan enkel informatie die onder het beroepsgeheim valt worden uitgewisseld indien voldaan is aan de voorwaarden van de noodtoestand of indien er sprake is van overmacht of dringende noodzaak in de zin van het decreet LSB (en de andere voorwaarden uit het decreet voldaan zijn).

3.2 Algemene verordening gegevensbescherming: Kunnen persoonsgegevens AVG conform worden uitgewisseld tussen de kernpartners in het kader van het GBO?

38. Naast het beroepsgeheim heeft de AVG ook gevolgen voor de manier waarop vertrouwelijke gegevens in het kader van het GBO uitgewisseld kunnen worden. In dit punt wordt nagegaan onder welke voorwaarden deze uitwisseling kan plaatsvinden voor de gegevens die onder het toepassingsgebied van de AVG vallen.

3.2.1 Wanneer is de AVG van toepassing?

39. De AVG moet worden toegepast indien er sprake is van verwerking van een persoonsgegeven. Persoonsgegevens zijn: *“alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon („de betrokkene”); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identicator zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identicator of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon”* (art. 4, 1) AVG). De aard, vorm of inhoud van de informatie is irrelevant, een (telefoon)gesprek valt hier dus ook onder. Uit de definitie volgt dat anonieme gegevens niet onder de AVG vallen.
40. Verwerking is: *“een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens”* (art. 4, 2) AVG).
41. Als men dit toepassingsgebied vergelijkt met het toepassingsgebied van het beroepsgeheim (geheimen) wordt duidelijk dat de begrippen persoonsgegeven en geheim kunnen overlappen, maar dat dit niet altijd het geval is. Dit heeft tot gevolg dat in het licht van het GBO soms het beroepsgeheim of de AVG alleen van toepassing is, maar dat in bepaalde gevallen de regels van het beroepsgeheim en de AVG gelijktijdig moeten worden toegepast.

3.2.2 Op welke verwerkingsgrond is de gegevensverwerking in het kader van het GBO gebaseerd?

42. De verwerking van persoonsgegevens moet gebaseerd zijn op een van de limitatief opgesomde verwerkingsgronden in de AVG. Uit het besluit en de MvT blijkt dat de verwerkingsgrond die naar voren wordt geschoven voor gegevensverwerking in het kader van het GBO niet toestemming is, maar wel ‘noodzakelijkheid voor de vervulling van een taak van algemeen belang’ (= art. 6, lid 1, e) AVG).²⁰ De keuze voor die verwerkingsgrond is gerechtvaardigd. De keuze voor artikel 6, lid 1, e) brengt met zich mee dat de gebruiker het recht heeft om bezwaar te maken tegen deze verwerking, maar de verwerking

20 Art. 6 Besluit LSB; Adv. GBA 2 maart 2021, nr. 24/2021, 5-6; Ontwerp van decreet betreffende het lokaal sociaal beleid, *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1375/1, 18. Let wel: het feit dat in de memorie van toelichting wordt aangehaald dat de verwerkingsgrond voor de verwerking niet toestemming is, sluit niet uit dat in bepaalde gevallen *in concreto* de verwerkingsgrond toch toestemming kan zijn indien alle voorwaarden hiervoor zijn voldaan.

kan alsnog plaatsvinden ingeval van dwingende gerechtvaardigde gronden die zwaarder wegen dan de belangen van de gebruiker.²¹

43. In het kader van het GBO worden ook bijzondere categorieën²² van persoonsgegevens verwerkt; een opsomming van die gegevens is terug te vinden in artikel 6, § 2, tweede lid besluit LSB. De Raad van State heeft kritiek geuit op de zeer uitgebreide opsomming van categorieën van persoonsgegevens die mogelijk verwerkt kunnen worden.²³ Zowel het besluit als de MvT van het decreet geven aan dat de grond voor deze verwerking artikel 9, lid 2, g) (= redenen van zwaarwegend algemeen belang) is. Indien men zich op die verwerkingsgrond beroept, moet er in specifieke waarborgen worden voorzien. Uit het advies van de GBA blijkt geen expliciete afkeuring van de verwerkingsgrond, maar daarin wordt wel aangegeven dat er nog meer 'specifieke waarborgen' ingevoerd dienen te worden, zoals het opleggen van strikte beveiligingsmaatregelen (bv. encryptie) en maatregelen om transparantie te verzekeren.
44. Onzes inziens kon ook een beroep worden gedaan op artikel 9, lid 2, h) AVG²⁴ als grond voor de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens. In dat geval is er, wat de verwerkingsgrond betreft, geen nood om meer specifieke waarborgen in te voeren. Lid 3 van artikel 9 AVG voert daarentegen wel een versterkte geheimhoudingsplicht in voor de verwerker van deze gegevens. Op dit moment brengt die versterkte geheimhoudingsplicht noch extra waarborgen noch extra aandachtspunten met zich mee in het kader van het GBO, aangezien reeds is aangetoond dat op dit moment²⁵ de medewerkers van de kernpartners beroepsgeheim hebben.
45. Ten slotte voorziet het decreet ook in de mogelijkheid om persoonsgegevens betreffende de strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten in de zin van artikel 10 AVG te verwerken. De GBA merkt op dat een precisering zich opdringt: er moet worden aangegeven dat deze gegevens enkel verwerkt zullen worden in het kader van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, indien de verwerking niet plaatsvindt onder toezicht van een overheid, maar door particuliere organisaties.²⁶ Immers, enkel voor deze groep personen wordt de noodzakelijkheid aangetoond die vereist is om een verwerking door particuliere organisaties mogelijk te maken.
46. **Conclusie:** De verwerkingsgronden die opgenomen zijn in het besluit LSB kunnen in het kader van het GBO worden gebruikt. Het is evenwel noodzakelijk dat 'specifieke waarborgen' worden ingevoerd in de

21 Art. 21 AVG.

22 Bijzondere categorieën persoonsgegevens zijn *"persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en genetische gegevens, biometrische gegevens indien ze verwerkt worden met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid"* (art. 9 AVG). Die persoonsgegevens mogen niet worden verwerkt, tenzij aan strengere voorwaarden is voldaan.

23 Adv.RvS 20 november 2018 over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'betreffende het lokaal sociaal beleid, vermeld in artikels 2, 9 tot en met 11, 17, 19 en 26 van het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid', nr. 64.500/1, 5-6.

24 *"de verwerking is noodzakelijk voor doeleinden van preventieve of arbeidsgeneeskunde, voor de beoordeling van de arbeidsgeschiktheid van de werknemer, medische diagnoses, het verstrekken van gezondheidszorg of sociale diensten of behandelingen dan wel het beheren van gezondheidszorgstelsels en -diensten of sociale stelsels en diensten, op grond van Unierecht of lidstatelijk recht, of uit hoofde van een overeenkomst met een gezondheidswerker en behoudens de in lid 3 genoemde voorwaarden en waarborgen"*

25 Indien in de toekomst het beroepsgeheim van de medewerkers van een van de kernpartners zou worden gewijzigd/opgeheven, zou er wel een probleem kunnen ontstaan indien artikel 9, lid 2, h) AVG als verwerkingsgrond wordt gebruikt.

26 Adv.GBA 2 maart 2021, nr. 24/2021, 8.

zin van artikel 9, lid 2, g) AVG en dat de gegevensverwerking in de zin van artikel 10 AVG in het decreet wordt gespecificeerd.

47. **Aanbeveling:** Het decreet moet worden aangevuld in het licht van artikel 9 en 10 AVG. Daarvoor kan het advies van de GBA worden overgenomen of minstens dienen ter inspiratie.

Hierbij moet benadrukt worden dat op dit moment nog onvoldoende aandacht is voor een veilige gegevensoverdracht. Nochtans is dit een niet te verwaarlozen element in de context van het GBO. In de werkgroep wordt gesuggereerd om eventueel met een gedeeld digitaal platform te werken. Evenwel valt de exacte invulling van dit aspect buiten het huidige onderzoek en wordt hierop niet verder ingegaan.

3.2.3 Voldoet het huidige decreet LSB, in het licht van de AVG, aan het legaliteitsbeginsel?

48. Om het decreet en besluit in overeenstemming te brengen met het legaliteitsbeginsel en de AVG, moet een aantal gegevens ingeschreven worden in het decreet of van het besluit naar het decreet worden verplaatst.²⁷ Volgende gegevens moeten volgens de Raad van State en de GBA opgenomen worden in het decreet:

1. De categorie van verwerkte gegevens/de (categorieën) van persoonsgegevens die zullen worden verwerkt (en die ter zake dienend en niet overmatig moeten zijn).
 - Momenteel in artikel 6 van het besluit opgenomen.
2. De categorie van betrokken personen/de categorieën van de betrokkenen van wie persoonsgegevens zullen worden verwerkt.
 - Niet bepaald in besluit of decreet.
3. De met de verwerking nagestreefde doelstelling/de welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden van de verwerking van persoonsgegevens.
 - Algemeen omschreven in artikel 11 van het decreet: 'verantwoorde hulp- en dienstverlening verstrekken en continuïteit hulp- en dienstverlening garanderen'. Dit is voldoende.
4. De categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens/de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens evenals de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik die ze er van zullen maken.
 - In het decreet niet nader omschreven dan 'de actoren die deel uitmaken van het samenwerkingsverband', dus enkel voldaan indien het om de kernpartners gaat.
5. De maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens/de maximale bewaartermijn van de geregistreerde persoonsgegevens.
 - In het besluit enkel bepaald in geval van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid.

27 Adv.RvS 7 april 2021 over een voorontwerp van wet 'betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie', nr. 68.936/AV; Adv.GBA 2 maart 2021, nr. 24/2021. In de opgesomde voorwaarden is telkens eerst de formulering van de RvS en vervolgens de formulering van de GBA opgenomen. De vereisten die de VTC stelt zijn identiek aan diegene van de GBA. Het Grondwettelijk Hof vermeldt in zijn arresten dezelfde punten als de RvS.

6. Enkel voor GBA: de verwerkingsverantwoordelijke(n) voor elke verwerking van persoonsgegevens.

X Het besluit stelt in artikel 6 dat elke kernactor apart verantwoordelijk is (bij gezamenlijk gebruikersdossier gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid).

49. **Conclusie:** Om aan het legaliteitsbeginsel te voldoen, moet een aantal zaken worden ingeschreven in het decreet.
50. **Aanbeveling:** Alle punten, met uitzondering van punt 3, uit het lijstje hierboven moeten in het decreet worden ingeschreven. Voor punten 2 en 4 moet ook inhoudelijk worden nagegaan welke invulling wenselijk is. De inhoudelijke invulling van punt 2 hangt samen met de invoering van een definitie van 'gebruiker'. Door gebruiker in het decreet te definiëren, kan verder invulling worden gegeven aan punt 2. Wat punt 4 betreft, is tijdens de werkgroepvergadering gebleken dat de verwerking en gegevensuitwisseling moet kunnen gebeuren door elke hulpverlener van elke kernactor. Dat moet dus zo omschreven worden in de bepaling ("*de gegevensverwerking kan plaatsvinden door en tussen alle hulpverleners van een kernpartner indien die plaatsvindt in het licht van de doelstellingen van het samenwerkingsverband*").

3.2.4 Voldoen het decreet LSB en het besluit LSB aan de algemene principes van de AVG?

51. Twee algemene principes van de AVG kunnen specifiek van belang zijn in het licht van het GBO: minimale gegevensverwerking en doelbinding.
52. Wat minimale gegevensverwerking²⁸ betreft, staat er in artikel 6 besluit LSB wel een opsomming van welke gegevens verwerkt mogen worden, maar alles samen genomen gaat het hier om zeer veel gegevens. Zeker in het licht van verdere voorstellen, moet erover worden gewaakt dat het principe van minimale gegevensverwerking wordt gerespecteerd en alle opgesomde gegevens wel degelijk noodzakelijk zijn.
53. Doelbinding²⁹ houdt in dat de gegevens slechts verzameld kunnen worden voor een welbepaald doeleinde en vervolgens slechts verder verwerkt kunnen worden indien dat verenigbaar is met het doeleinde waarvoor ze in eerste instantie zijn verzameld. Dat principe kan belangrijk zijn indien eerder verzamelde gegevens in het licht van het GBO worden verwerkt of indien in cluster 3 de gegevens die in het licht van het GBO zijn verzameld voor de reguliere werking van de kernpartner worden gebruikt.
54. **Conclusie:** Bij de invulling en aanpassing van het decreet LSB moet rekening worden gehouden met het principe van minimale gegevensverwerking en doelbinding.

3.2.5 Voldoet de werking van het GBO aan de andere vereisten van de AVG?

55. Zoals hierboven reeds vermeld werd, heeft de cliënt het recht om bezwaar te maken tegen de verwerking van zijn persoonsgegevens krachtens artikel 21 AVG. De verwerking kan alsnog plaatsvinden ingeval van dwingende gerechtvaardigde gronden die zwaarder wegen dan de belangen van de gebruiker.³⁰ Artikel 6 besluit LSB vermeldt dit artikel expliciet en bepaalt eveneens dat de cliënt over dit recht dient te worden geïnformeerd.

28 Art. 5, lid 1, c) AVG.

29 Art. 5, lid 1, b) AVG.

30 Art. 21 AVG.

56. Daarnaast bepaalt de AVG een informatieplicht.³¹ In de MvT wordt gesteld dat in uitzonderlijke gevallen de gegevensverwerking in het kader van het GBO kan plaatsvinden zonder de gebruiker daarover voorafgaand te informeren. De GBA merkt in haar advies op dat aan die passage geen gevolg gegeven kan worden aangezien het recht op informatie een belangrijk principe is in de AVG en het decreet LSB of besluit LSB in dit verband geen uitdrukkelijke uitzondering heeft bepaald en daarvan bijgevolg niet kan afwijken.³² Het lijkt dan ook gepast om hieromtrent meer duidelijkheid te scheppen.
57. Het is echter wel zo dat, aangezien het decreet LSB vereist dat de gegevensverwerking slechts kan plaatsvinden na de geïnformeerde instemming van de cliënt (behoudens overmacht of dringende noodzaak), aan de informatieplicht impliciet voldaan zal zijn in het gros van de gevallen. Daarnaast voorziet de AVG zelf in een aantal mogelijke uitzonderingen op de informatieplicht, waarvan één deels zou kunnen overlappen met de invulling van overmacht of dringende noodzaak. Artikel 14, lid 5, b) AVG bepaalt immers dat indien de persoonsgegevens niet bij de betrokkene zelf worden verzameld, de informatieplicht niet geldt indien het verstrekken van de informatie onmogelijk blijkt of onevenredig veel inspanningen zou vergen. Daarnaast zou artikel 14, lid 5, c) in het algemeen een uitweg kunnen bieden indien men aanvaardt dat het verkrijgen of verstrekken van gegevens in het kader van het GBO uitdrukkelijk is voorgeschreven in de wet en er in passende maatregelen wordt voorzien. Vermoedelijk is de gegevensuitwisseling in het kader van het GBO echter te vrijblijvend geformuleerd om onder deze uitzondering te vallen.
58. **Aanbeveling:** Duidelijkheid scheppen omtrent te reikwijdte van de uitzonderingen op de informatieverplichting in het decreet LSB.

3.2.6 Welke vereisten stelt de regelgeving die van toepassing is op elk van de kernpartners in het kader van de AVG?

59. De specifieke regels inzake gegevensverwerking bij DMW en CAW bepalen op sommige vlakken strengere vereisten dan het decreet LSB en het besluit LSB. Dat heeft tot gevolg dat indien deze kernpartners met andere kernpartners gegevens verwerken, zij aan andere voorwaarden moeten voldoen naargelang de verwerking al dan niet plaatsvindt in het kader van het GBO.
60. In de specifieke regelgeving van de DMW wordt bijvoorbeeld niet in een afwijking voorzien op de instemmings- en informatievereiste.³³ De decretale bepalingen omtrent de CAW zijn zeer gelijkaardig aan de bepalingen in het kader van het LSB (met het verschil dat deze bepaling voor de CAW zowel van toepassing is voor de gegevensuitwisseling met andere CAW als met derden), maar de sectorale richtlijn voorziet wel in afwijkingen (bv. nadrukkelijke toestemming voor buitengaande informatie).³⁴
61. Als het over GBO-gegevens en gegevensuitwisseling in het kader van het GBO gaat, is in artikel 11 decreet LSB ingeschreven dat de regels uit de specifieke regelgeving van toepassing blijven. Dit blijkt immers uit de woorden *‘met behoud van de toepassing van de verplichtingen en beperkingen die voortvloeien ... uit de regelgeving van de sectoren’*. Bijgevolg moeten de verplichtingen uit het decreet LSB samen met de verplichtingen uit de sectorale regelgeving worden toegepast.

31 Art. 13-14 AVG.

32 Adv.GBA 2 maart 2021, nr. 24/2021, 11-12.

33 Art. 12 B.VI.Reg. 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor de woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers, BS 21 november 2019.

34 Art. 10 Decr.VI. 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk, BS 8 juli 2009.

3.2.7 Samenvattende vraag 1: Is het vandaag mogelijk om met medewerking van de cliënt informatie die onder de AVG valt uit te wisselen tussen de kernpartners?

62. Ja, indien de cliënt geïnformeerd toestemt met de gegevensuitwisseling tussen de kernpartners van het GBO, kan die uitwisseling AVG-conform plaatsvinden. Aangezien de grond voor gegevensverwerking niet toestemming is, is de toestemming niet echt vereist om gegevensverwerking mogelijk te maken. Het is wel nog vereist dat aan de andere voorwaarden van de AVG voldaan is, maar op zich zijn deze niet anders naargelang er wel of geen toestemming is van de cliënt.

3.2.8 Samenvattende vraag 2: Is het vandaag mogelijk om zonder medewerking (of medeweten) van de cliënt informatie die onder de AVG valt uit te wisselen tussen de kernpartners?

63. Puur AVG-gezien is het niet vereist dat de cliënt zijn toestemming verleent voor de gegevensverwerking, aangezien dat slechts een van de mogelijke verwerkingsgronden is. Het is daarentegen wel vereist dat de cliënt geïnformeerd is over de gegevensverwerking. Onder bepaalde voorwaarden kan worden afgeweken van die verplichting of kan in de regelgeving een uitzondering worden voorzien op die informatieplicht. Een specifieke uitzondering die aan de voorwaarden van artikel 23 AVG voldoet is echter niet bepaald voor het GBO, waardoor men moet terugvallen op de uitzonderingen in de AVG zelf. De gegevensuitwisseling kan bijgevolg plaatsvinden zonder toestemming, maar niet zonder het informeren van de cliënt, tenzij aan de beperkte voorwaarden uit de AVG is voldaan.

3.3 Is de huidige wijze waarop het beroepsgeheim en de AVG informatie-uitwisseling mogelijk maken compatibel met de doelstellingen van het GBO?

64. In dit punt worden de doelstellingen opgesomd die in het decreet of besluit vermeld worden en waar rond vragen kunnen gesteld worden in het licht van het beroepsgeheim en de AVG. Een aantal van de doelstellingen, zoals de hulpvraag beluisteren en objectieve informatie verstrekken, doet geen vragen rijzen in het licht van dit onderzoek en wordt daarom niet verder besproken.
65. *Rechten verkennen en realiseren*: in dit geval zal de cliënt zijn in/toestemming geven en kan er op die manier gebruik worden gemaakt van de uitzondering op het beroepsgeheim. Dit heeft eveneens tot gevolg dat de voorwaarden uit de AVG voldaan zijn (informatieplicht zal hier ook geen probleem vormen). Deze werkwijze houdt in dat er op een juridisch correcte manier aan gegevensuitwisseling kan worden gedaan.
66. *Doorverwijzen*: afhankelijk van hoe je dit interpreteert ga je de gegevens van een cliënt doorgeven aan de juiste dienst of de cliënt gewoon de juiste dienst aanwijzen. In het eerste geval kan er sprake zijn van in/toestemming van de cliënt en stelt zich geen expliciet probleem in het licht van gegevensdeling. Indien er sprake is van een doorverwijzing zonder of tegen de wil van de cliënt kan er wel een probleem rijzen. In het tweede geval worden er geen vertrouwelijke gegevens doorgegeven tussen medewerkers van verschillende diensten en rijst er bijgevolg geen probleem in het licht van het beroepsgeheim en de AVG.
67. Bij de doelstellingen *aanklampend (ongevraagd hulp verlenen, geen in/toestemming)*, *outreaching (zelf de mensen gaan opzoeken, geen in/toestemming (om de gegevens op die manier te gebruiken))* en *proactief (geen in/toestemming of voorafgaande informatie) werken* komen de meeste vragen naar boven in het licht van gegevensverwerking. In eerste instantie moet hier onderzocht worden welke

gegevens het vertrekpunt vormen om met deze doelstellingen in het achterhoofd bepaalde acties te ondernemen. Indien het gaat om gegevens die zich reeds in een bepaalde databank (al dan niet van een kernpartner, meer hierover zie randnr. 70) bevinden, moet in het licht van de AVG de vraag worden gesteld of de gegevens met dezelfde doelstelling worden gebruikt in het licht van het GBO, als de doelstelling waarvoor ze in eerste instantie zijn verzameld. In tweede instantie moet bekeken worden hoe gegevens verwerkt kunnen worden zonder voorafgaande informatie en in/toestemming van de cliënt. Zowel in het licht van de AVG als het beroepsgeheim is dat problematisch. Voornamelijk in het licht van het beroepsgeheim is het vrijwel onmogelijk om gegevens uit te wisselen in een GBO-context bij het ontbreken van instemming. Uit de analyse bij het punt over het beroepsgeheim hierboven (zie randnr. 37) is immers gebleken dat er slechts beperkte mogelijkheden zijn om zonder instemming van de cliënt informatie die onder het beroepsgeheim valt, uit te wisselen.

Indien deze doelstellingen bereikt worden door bijvoorbeeld gericht personen op straat aan te spreken waarvan de situatie precair lijkt, algemene voorlichting te geven op een bepaalde plaats of huisbezoek in een gehele straat of wijk te organiseren, rijst het probleem in verband met de in/toestemmings- en informatievereiste niet (men geeft immers vooraf geen specifieke persoonsgegevens door), tenzij een persoon uitdrukkelijk meedeelt dat hij zijn in/toestemming weigert. Indien de hulpverlener in dit laatste geval de gegevens wil uitwisselen met andere hulpverleners in het kader van het GBO, rijst de vraag naar de afwijking van het beroepsgeheim bij gebrek aan instemming en het effect van een weigering in het licht van de AVG.

68. **Conclusie:** Een aantal doelstellingen van het decreet LSB lijken moeilijk of niet bereikt te kunnen worden met de huidige regeling van het decreet LSB en besluit LSB.
69. **Aanbeveling:** De manier waarop men de doelstellingen wenst te bereiken expliciteren en vervolgens de manier van gegevensdeling hierop afstemmen. In de werkgroepvergadering is immers enerzijds gebleken dat outreachend werken vooral begrepen wordt in de zin van hulpverleners die naar bepaalde plaatsen trekken en mensen aanspreken, of van deur tot deur gaan. Dit heeft tot gevolg dat in de praktijk zelden problemen rijzen omtrent het al dan niet aanwezig zijn van in/toestemming en voorafgaande informatie. Anderzijds werd aangegeven dat in een beperkt aantal gevallen toch wordt gewerkt op basis van lijsten die worden getrokken uit (eigen) databanken. De specifieke aandachtspunten die hierbij rijzen worden verder toegelicht in het volgende hoofdstuk.

3.4 Algemene aandachtspunten en vragen

3.4.1 Kunnen gegevens uit een eigen databank of een databank waar niet alle kernpartners toegang toe hebben, worden gebruikt in het kader van het GBO?

70. Indien het in het kader van het GBO wenselijk is om gegevens uit te wisselen die zich bevinden in de eigen databank van een kernpartner, is er geen bijkomend probleem. Immers, deze gegevens dienen op de dezelfde manier behandeld te worden als andere gegevens die reeds gekend zijn binnen een kernpartner (zie hoofdstuk 2 voor meer gedetailleerde informatie). Indien het gaat om gegevens die zich in een externe databank bevinden waartoe slechts een van de kernpartners toegang heeft, moet de specifieke regelgeving omtrent die databank worden bekeken om te achterhalen of deze gegevens gebruikt/uitgewisseld mogen worden in het kader van het GBO.

3.4.2 Op welke manier wordt een onderscheid gemaakt tussen GBO-werking/medewerkers en de reguliere werking/medewerkers?

71. Op dit moment is het noch in het decreet noch in de praktijk duidelijk welke hulpverleners een ‘GBO-pet’ op hebben. Om een duidelijkere lijn te kunnen trekken tussen de reguliere werking van de kernpartners en de GBO-werking, de daaraan gekoppelde finaliteiten en de gevolgen op het vlak van beroepsgeheim en AVG, is het aangewezen beter af te lijnen wie wanneer kan optreden in het kader van GBO. Daarbij moet eveneens aandacht besteed worden aan wat de hulpverleners die in het kader van het GBO optreden, verder met de informatie kunnen doen op het moment dat ze de GBO-pet afzetten.

Eveneens is het belangrijk om de scheiding tussen de reguliere werking en de GBO-werking te bepalen: hoe ver kan en wil men de finaliteit van het GBO oprekken? Dit heeft immers gevolgen op vlak van de mogelijke uitwisseling van vertrouwelijke gegevens. Dat onderscheid hangt samen met het onderscheid tussen onthaal en ‘eigen achterliggend aanbod’ van elke kernpartner. De onderzoekers kunnen niet in het algemeen over de kernpartners heen bepalen waar die grens zich bevindt of zou moeten bevinden. Dit wordt overgelaten aan de kernpartners en het beleid; daarnaast zal elke kernpartner ook deels die exacte grens voor zichzelf moeten bepalen.

De werkgroepvergadering vulde deze informatie aan door te stellen dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de reguliere werking en de GBO-werking, aangezien het GBO wordt geïntegreerd in de reguliere werking. Dat blijkt volgens hen ook uit de regelgeving van de CAW en DMW waarin hun onthaalfunctie wordt omschreven in de zin van de doelstellingen en werkingsprincipes van het GBO.³⁵ De onderzoekers stellen dat deze conclusie genuanceerd moet worden en verwijzen daarvoor naar de informatie in het volgende hoofdstuk.

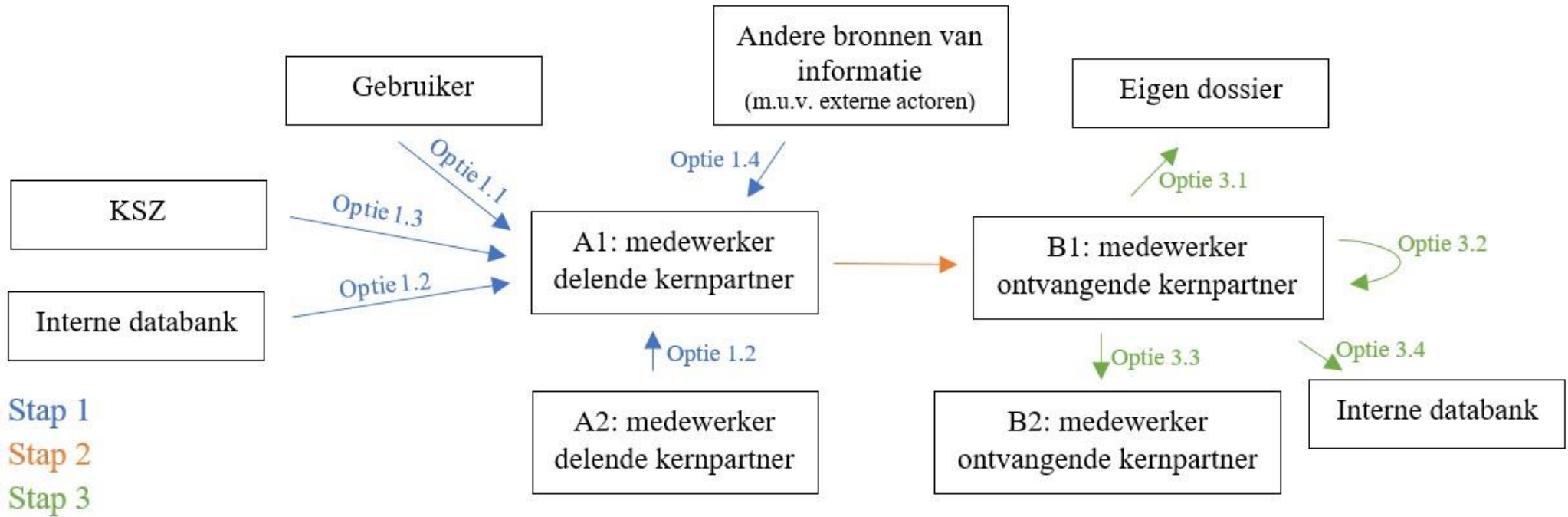
35 Art. 20 Decr.VI. 15 februari 2019 betreffende de woonzorg, *BS* 3 mei 2019; art. 7 B.VI.Reg. 21 juni 2013 betreffende het algemeen welzijnswerk, *BS* 1 augustus 2013.

Hoofdstuk 2

Gegevensdeling tussen kernpartners onderling: scenario's

1 Inleiding

72. Dit hoofdstuk vormt de concretisering van de informatie uiteengezet in het vorige hoofdstuk. Stapsgewijs worden de gegevensstromen die in het kader van het GBO van belang zijn, uitgewerkt. Zo schetst dit hoofdstuk een beeld van de mechanismen die bij elke stap spelen en van de aandachtspunten die daarbij van belang zijn. Onderstaand schema geeft de verschillende stappen daarbij weer. Het schema vertrekt hierbij van de vereenvoudigde voorstelling waarbij een kernpartner informatie deelt (delende kernpartner, A) en een andere kernpartner informatie ontvangt (ontvangende kernpartner, B) en hier vervolgens mee aan de slag gaat. In werkelijkheid is het evenwel zo dat tussen de kernpartners een dialoog zal bestaan en dus ook de (initieel) ontvangende kernpartner B informatie zal delen met de (initieel) delende kernpartner A. Bijgevolg kunnen elk van de kernpartners de positie van delende en ontvangende kernpartner in onderstaand schema innemen. Daarnaast is het zo dat alle medewerkers van een kernpartner in het kader van het GBO kunnen optreden en dus de positie van A1/2 of B1/2 kunnen innemen.
73. We bekijken in stap 1 de regels die verband houden met de verzameling van de informatie die de eerste kernpartner wil delen met andere kernpartners binnen GBO. Die stap omvat dus al het voorbereidende werk van A1 voor de gegevensverstrekking aan B1. In stap 2 wordt ingegaan op de regels over de informatiedeling zelf. Stap 3 gaat in op de regels die betrekking hebben op het gebruik van de gedeelde informatie door de ontvangende kernpartner.
74. Het uitgangspunt hierbij is dat de stappen pas van start gaat, en wat hier in het hoofdstuk wordt beschreven dus pas relevant is, op het moment dat een medewerker van een kernpartner (A1) de intentie heeft om gegevens uit te wisselen met een medewerker van een andere kernpartner (B1) in het kader van het GBO. Dit hoofdstuk heeft dus geen betrekking op gegevensuitwisseling binnen de reguliere of louter interne werking van een kernpartner, of in het kader van niet-GBO acties. Ook gegevensuitwisseling met externe actoren komt in dit hoofdstuk niet aan bod, maar wordt uitgewerkt in het volgende hoofdstuk.

Stap 1: A1 verzamelt GBO relevante gegevens
--

75. De eerste stap is dat een medewerker van een kernpartner (A1) de intentie heeft om in het kader van GBO bepaalde gegevens uit te wisselen met een medewerker van een andere kernpartner (B1). Alvorens de informatie te delen – wat in stap 2 besproken wordt – verzamelt de medewerker van de delende kernpartner (A1) informatie. Daarbij kan het beroepsgeheim of de AVG reeds een rol spelen, bijvoorbeeld wanneer A1 een databank raadpleegt. In deze stap beschrijven we de verschillende opties en de aandachtspunten inzake beroepsgeheim en AVG. Daarbij staat de herkomst van de informatie centraal. Zo kan de gebruiker informatie geven, maar kan A1 ook uit een eigen of externe databank een lijst trekken van personen met bepaalde kenmerken, om die lijst vervolgens door te geven in een volgende stap.

Het resultaat van de eerste stap kan twee vormen aannemen: vertrouwelijke gegevens van één persoon of een lijst van personen met bepaalde kenmerken.

76. In het algemeen dient nog opgemerkt te worden dat in deze stap wat de AVG analyse betreft, enkel wordt ingegaan op de elementen van de AVG die specifiek van belang zijn in het licht van het GBO. De AVG heeft bijvoorbeeld vereisten omtrent het recht op inzage/verbetering/... Die elementen komen echter niet aan bod in dit hoofdstuk omdat hierover geen specifieke problemen rijzen in het kader van het GBO. Bovendien moeten de kernpartners die principes bij elke verwerking respecteren en zullen de gegevens die verwerkt worden in elke situatie verschillend zijn, waardoor hierover geen algemene uitspraken kunnen worden gedaan.

OPTIE 1.1: informatie rechtstreeks van de gebruiker

77. Ten eerste kan de informatie door A1 rechtstreeks bij de gebruiker worden verzameld. Deze situatie doet zich voor wanneer een gebruiker zelf een beroep doet op het onthaal van een van de kernpartners, maar ook wanneer A1 bij wijze van outreachend werken zelf contact legt met een gebruiker en die laatste vervolgens informatie deelt met A1. Deze optie heeft zowel betrekking op 'nieuwe' informatie die wordt verstrekt, als op informatie die eerder door dezelfde gebruiker is verstrekt aan dezelfde medewerker en al opgenomen was in een bestaand dossier bij die medewerker.

1. Beroepsgeheim

78. De gebruiker is geen beroepsgeheimhouder; dat betekent dat het beroepsgeheim geen rol speelt wanneer de gebruiker informatie deelt met A1.
79. Wanneer deze informatie echter niet bedoeld is om openbaar gemaakt te worden, valt die informatie onder het beroepsgeheim van A1 in relatie tot derden.

2. AVG

80. De AVG is van toepassing op verwerkingen van persoonsgegevens. Niet al de handelingen die onder deze optie vallen, zijn echter verwerkingen van persoonsgegevens.
81. Persoonsgegevens zijn: *“alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon („de betrokkene”); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identicator zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identicator of van een of meer elementen die*

kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon” (art. 4, 1) AVG). De aard, vorm of inhoud van de informatie is irrelevant. Uit de definitie volgt dat anonieme gegevens niet onder de AVG vallen.

82. Verwerking is: *“een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens”* (art. 4, 2) AVG).
83. In het kader van optie 1.1 is de AVG slechts van toepassing in zoverre A1 persoonsgegevens verwerkt. Dit is bijvoorbeeld niet het geval indien A1 louter spreekt met de gebruiker zonder dat A1 tijdens het gesprek of later hierover iets noteert. Immers, in dat geval wordt de informatie niet verzameld met de intentie om deze (later) op te nemen in een bestand.³⁶ Ook indien A1 enkel notities maakt op losse blaadjes, is de AVG niet van toepassing.
84. De AVG is bijvoorbeeld wel van toepassing indien A1 met de gebruiker spreekt en de persoonsgegevens die hij hiermee verzamelt (later) opneemt in een bestand met de intentie om dat bestand in stap 2 aan B1 te verstrekken in het kader van het GBO. Het gaat in deze optie steeds om verwerkingen die erop gericht zijn informatie te verzamelen om in stap 2 door te geven aan B1 in GBO verband. Voor zover in een concrete situatie binnen deze optie de AVG van toepassing is, geldt hetgeen hieronder in 2.1-2.4 is opgenomen.

2.1. Verwerkingsgrond

85. De verwerkingsgrond is te vinden in artikel 6 besluit LSB dat verwijst naar artikel 6, lid 1, e) en artikel 9, lid 2, g) AVG.

2.2. Doeleinde gegevensverwerking

86. Het doeleinde van de verwerking is het GBO-doeleinde, vervat in artikelen 4 en 6 besluit LSB en artikel 11 decreet LSB. De GBA heeft geoordeeld dat dit doel welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is en bijgevolg voldoet aan de vereisten van de AVG.³⁷

Dit GBO-doeleinde is ook duidelijk aanwezig in de onthaalfunctie van de CAW en DMW, vastgelegd in hun respectievelijke regelgeving.³⁸

2.3. Doelbinding

87. De AVG bevat in artikel 5 het principe van doelbinding en stelt: *“Persoonsgegevens moeten: ... b) voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt”*³⁹. Als persoonsgegevens verder worden verwerkt voor hetzelfde doeleinde als waarvoor ze zijn verzameld, stelt er zich bijgevolg geen probleem.

36 Bestand is volgens artikel 4, 6) AVG: *“elk gestructureerd geheel van persoonsgegevens die volgens bepaalde criteria toegankelijk zijn, ongeacht of dit geheel gecentraliseerd of gedecentraliseerd is dan wel op functionele of geografische gronden is verspreid”*.

37 Adv.GBA 5 september 2018, nr. 74/2018, 4-5.

38 Art. 20 Decr.VI. 15 februari 2019 betreffende de woonzorg, BS 3 mei 2019 (hierna: ‘Woonzorgdecreet’); art. 7 B.VI.Reg. 21 juni 2013 betreffende het algemeen welzijnswerk, BS 1 augustus 2013.

39 Art. 5, lid 1, b) AVG.

88. Aangezien GBO onderdeel is van de onthaalfunctie van de kernpartners en dus niet als aparte werking te beschouwen is, kan worden aangenomen dat het doeleinde bij onthaal hetzelfde is als het GBO doeleinde. Indien persoonsgegevens dus in eerste instantie zijn verzameld voor onthaal doeleinden en A1 die gegevens vervolgens wenst te verwerken voor GBO-doeleinden, stelt er zich geen probleem inzake doelbinding.

Let op!

89. Als A1 de gegevens die hij wenst te gebruiken voor GBO-doeleinden oorspronkelijk voor een ander doeleinde verzamelde, moet wel verder aandacht worden besteed aan het principe van doelbinding. In dat geval moet worden nagegaan of het doeleinde van de verdere verwerking niet onverenigbaar is met het doeleinde waarvoor de gegevens oorspronkelijk werden verzameld. Zijn de doeleinden verenigbaar, dan kan de verwerking rechtmatig plaatsvinden en is voor de verdere verwerking geen afzonderlijke verwerkingsgrond vereist.

De verdere verwerking voor een ander doeleinde kan plaatsvinden in vier gevallen.

1. Toestemming van de betrokkene (artikel 6, lid 4 AVG)

90. Ten eerste is het zo dat indien de betrokkene toestemt met de verwerking voor een ander doeleinde dan het doeleinde bij de verzameling, de verdere verwerking kan plaatsvinden. Toestemming moet in dit geval specifiek, vrij, geïnformeerd en ondubbelzinnig zijn.⁴⁰ De voorwaarde 'vrij' verdient bijzondere aandacht. Er is met name geen vrije toestemming indien de gebruiker geen echte of vrije keuze heeft of zijn toestemming niet kan weigeren of intrekken zonder dat dit nadelige gevolgen heeft voor de gebruiker. Ook wanneer er een machtsverhouding tussen de betrokkene en verwerkingsverantwoordelijke bestaat, is bijzondere aandacht vereist voor het al dan niet voldaan zijn van deze voorwaarde.
91. In het kader van het GBO kan er de facto een machtsverhouding bestaan, maar dit zal niet altijd en bij elke kernpartner het geval zijn. Toestemming kan in deze stap wellicht in een aantal gevallen gebruikt worden, maar moet steeds situatie per situatie bekeken worden.

2. Lidstatelijke bepaling (artikel 6, lid 4 AVG)

92. Ten tweede kan een beroep gedaan worden op een lidstaatrechtelijke bepaling die in een democratische samenleving een noodzakelijke en evenredige maatregel vormt ter waarborging van de in artikel 23, lid 1, bedoelde doelstellingen. Het is echter niet duidelijk of de algemene en tamelijk vrijblijvende bepalingen (art. 6 besluit LSB en art. 11 decreet LSB) in het kader van het GBO aan deze voorwaarden voldoen. Dit biedt bijgevolg in de huidige formulering geen rechtszekere basis voor de verdere verwerking.

3. Verenigbaarheid van de verschillende doeleinden wordt nagegaan (artikel 6, lid 4 AVG)

93. Een derde mogelijkheid is om per verdere verwerking na te gaan of de doeleinden van de verdere verwerking verenigbaar zijn met de doeleinden van de eerdere verwerking. Artikel 6, lid 4 AVG somt een aantal elementen op om die verenigbaarheid na te gaan:
- a) ieder verband tussen de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn verzameld, en de doeleinden van de voorgenomen verdere verwerking;

40 Art. 4, 11) AVG.

- b) het kader waarin de persoonsgegevens zijn verzameld, met name wat de verhouding tussen de betrokkenen en de verwerkingsverantwoordelijke betreft;
- c) de aard van de persoonsgegevens, met name bijzondere categorieën van persoonsgegevens (art. 9) of persoonsgegevens over strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten (art. 10);
- d) de mogelijke gevolgen van de voorgenomen verdere verwerking voor de betrokkenen;
- e) het bestaan van passende waarborgen, waaronder eventueel versleuteling of pseudonimisering.

De verenigbaarheid moet per verwerking worden bekeken. In het kader van het GBO is het zo dat op vlak van c) eerder geoordeeld zal worden tot niet verenigbaar en op basis van d) eerder tot wel verenigbaar. Verder is het niet ondenkbaar dat indien een gebruiker zijn contactgegevens verstrekt aan een medewerker van een kernpartner om geholpen te worden binnen die kernpartner, de gebruiker niet verwacht dat zijn gegevens later worden gebruikt in een samenwerkingsverband met andere kernpartners. Dit punt spreekt zich eerder uit tegen de verenigbaarheid, maar kan eenvoudigweg gecompenseerd worden door de gebruiker hierover voldoende te informeren. Daarnaast zijn volgens de template van de samenwerkingsovereenkomst de doelen van verwerking van elke kernpartner afzonderlijk verenigbaar met de doeleinden van verwerking in het kader van GBO.

94. Samengevat kan worden gesteld dat in veel gevallen geoordeeld zal kunnen worden tot verenigbare doeleinden, maar hierover kan in het algemeen geen uitspraak worden gedaan.

4. Afzonderlijk inschrijven in een wettelijke bepaling (Overweging 50 J° art. 6, lid 3 AVG)

95. Overweging 50 in samenhang gelezen met artikel 6, lid 3 AVG suggereert een vierde ‘mogelijkheid’. Overweging 50 bevat de volgende zin:

“Indien de verwerking noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang (...), kan in het unierecht of lidstatelijk recht worden vastgelegd en gespecificeerd voor welke taken en doeleinden de verdere verwerking als rechtmatig en verenigbaar met de aanvankelijke doeleinden moet worden beschouwd.”

Artikel 6, lid 3 voegt hier nog aan toe dat de lidstatelijke bepaling evenredig moet zijn met het nagestreefde doel en moet beantwoorden aan een doelstelling van algemeen belang.

96. Een mogelijkheid bestaat er dus in om in het decreet LSB in te schrijven dat (in specifiek bepaalde gevallen) verdere verwerking in geval van GBO rechtmatig en verenigbaar is met de doeleinden van verwerking van elk van de kernpartners afzonderlijk. Op dit moment is het immers onduidelijk welke gegevens precies verder verwerkt mogen worden voor GBO-doeleinden.
97. Alles samengenomen opteert men best voor de vierde mogelijkheid. Die mogelijkheid biedt, mits verduidelijking, de meeste rechtszekerheid en zal, in tegenstelling tot de andere mogelijkheden, in alle gevallen toegepast kunnen worden.

2.4. Informatieverstrekking

98. Indien in deze optie persoonsgegevens voor een eerste maal worden verwerkt, geldt de informatieplicht uit artikel 13 AVG. Artikel 13 AVG bepaalt dat de gebruiker kort samengevat onder meer de volgende informatie moet krijgen: de identiteit en contactgegevens van de (vertegenwoordiger van de) verwerkingsverantwoordelijke, de contactgegevens van de functionaris voor gegevensbescherming, de verwerkingsdoeleinden, de verwerkingsgrond, de opslagperiode en zijn rechten als betrokkene. De

enige uitzondering op die informatieverplichting is de situatie waarin de gebruiker reeds over die informatie beschikt. Dit is het geval indien dezelfde verwerkingsverantwoordelijke dezelfde persoonsgegevens verzamelt voor hetzelfde doeleinde en dus reeds eerder aan de informatieplicht heeft voldaan.

Let op!

99. In geval er sprake is van een verdere verwerking voor een ander doeleinde, geldt de bijzondere informatieverplichting uit artikel 13 AVG.

Aangezien de persoonsgegevens rechtstreeks bij de gebruiker zijn verzameld, is artikel 13, lid 3 van toepassing. De verwerkingsverantwoordelijke van de eerste verwerking (= verzameling) moet de gebruiker, voor de verdere verwerking plaatsvindt, informatie over het andere doel en alle relevante verdere informatie als bedoeld in lid 2, verschaffen. De enige uitzondering op die informatieverplichting is het geval waarin de gebruiker reeds over de verplicht te verstrekken informatie beschikt. Dit is het geval indien dezelfde verwerkingsverantwoordelijke dezelfde persoonsgegevens verzamelt voor hetzelfde doeleinde en dus reeds eerder aan de informatieplicht heeft voldaan. Bij een verdere verwerking voor een ander doeleinde, zal die situatie zich bijgevolg niet voordoen.

3. Decreet LSB

100. Het decreet bevat geen bijkomende voorwaarden.

4. Conclusie

101. A1 kan informatie rechtstreeks bij de gebruiker verzamelen. Die informatie kan vrij gedeeld worden tussen de gebruiker en A1, maar valt voor A1 in sommige gevallen wel onder het beroepsgeheim. In zoverre er sprake is van een verwerking van persoonsgegevens in deze optie, is de AVG van toepassing. De grond voor deze verwerking is artikel 6, lid 1, e) en artikel 9, lid 2, g) AVG. Het doeleinde voor die verwerking is te vinden in artikelen 4 en 6 besluit LSB en artikel 11 decreet LSB. In sommige gevallen kan er sprake zijn van een verdere verwerking voor een ander doeleinde, in die gevallen moet worden nagegaan of die verwerking wel in overeenstemming is met het principe van doelbinding. Hierbij is het aanbevolen om in het decreet LSB specifiek in te schrijven voor welke verwerkingen van verenigbare doeleinden mag worden uitgegaan. De gebruiker moet over een eerste verwerking worden geïnformeerd zoals bepaald in artikel 13 AVG en over een verdere verwerking voor een ander doeleinde geïnformeerd worden zoals bepaald in artikel 13, lid 3 AVG.

OPTIE 1.2: informatie binnen de kernpartner: via A2 of een interne databank

102. Ten tweede wil A1 mogelijk informatie doorgeven aan B1 die hij zelf niet ontving van de gebruiker, maar die binnen de kernpartner beschikbaar is. Het betreft hier de volgende twee situaties.
1. A1 raadpleegt een gedeeld bestand, al dan niet opgenomen in een interne databank, van de kernpartner waarin informatie over de gebruiker is opgenomen. Met interne databank wordt hier bedoeld alle informatie die binnen een kernpartner beschikbaar is voor de medewerkers van die kernpartner, met uitzondering van de informatie die door A1 rechtstreeks bij de gebruiker is verzameld (valt onder optie 1.1).
 2. A2 bezorgt informatie over de gebruiker aan A1.

1. Beroepsgeheim

103. In deze optie wordt mogelijk informatie die ‘geheim’ is, doorgegeven van A2 aan A1. Aangezien alle A2’s gebonden zijn door het beroepsgeheim moet A2 wanneer hij geheimen doorgeeft aan A1 een beroep doen op een uitzondering op het beroepsgeheim. De gegevensuitwisseling tussen medewerkers van eenzelfde kernpartner wordt voor geen enkele van de kernpartners geregeld in hun specifieke regelgeving. Bijgevolg moet men voor die gegevensuitwisseling terugvallen op de bestaande uitzonderingen op het beroepsgeheim zoals het gedeeld en gezamenlijk beroepsgeheim⁴¹, instemming⁴² en de noodtoestand (toegelicht in het vorig hoofdstuk randnr. 19 e.v.).
104. Indien A1 een interne databank raadpleegt, speelt het beroepsgeheim niet in de relatie tussen de interne databank en A1. Een interne databank is immers geen beroepsgeheimhouder. Dat sluit niet uit dat wie de interne databank voedde dat binnen de grenzen van het beroepsgeheim deed en dat A1 over wat hij uit de databank verneemt mogelijk beroepsgeheim heeft.

2. AVG

105. De regels inzake de toepassing van de AVG zijn hierboven (zie randnr. 80 e.v.) reeds algemeen uiteengezet. De uitwisseling van de gegevens van A2 aan A1 kan gepaard gaan met verwerkingen in de zin van de AVG, maar doet dit niet noodzakelijk. De AVG is bijvoorbeeld niet van toepassing indien A2 mondeling informatie doorgeeft aan A1 die hij niet uit een bestand haalt en die door A1 ook niet in een bestand wordt opgenomen. Een databank raadplegen en er persoonsgegevens uithalen zijn daarentegen wel steeds verwerkingen in de zin van de AVG.
106. De regelgeving van de kernpartners bevat geen bijzondere bepalingen in dit verband. Als er sprake is van een verwerking van persoonsgegevens, geldt het volgende.

2.1 Verwerkingsgrond

107. Wat de verwerkingsgrond voor de verwerkingen in deze optie betreft, zijn er twee opties: ofwel de verwerkingsgrond voor gegevensdeling vervat in de regelgeving van elke kernpartner afzonderlijk, ofwel de verwerkingsgrond vervat in het decreet LSB. Een letterlijke lezing van artikel 11, § 2 van het decreet LSB⁴³ lijkt de laatste optie te kunnen ondersteunen. Daarnaast is het zo dat in de template voor samenwerkingsovereenkomst de verwerkingsgronden voor gegevensverwerking van elke kernpartner afzonderlijk zijn opgenomen en die voor alle kernpartners dezelfde zijn en bovendien dezelfde zijn als diegene die in het decreet LSB zijn opgenomen.⁴⁴ De facto zullen de verwerkingsgronden voor deze stap dus artikel 6, lid 1, e) en artikel 9, lid 2, g) AVG zijn en is de discussie eerder theoretisch.

41 Medewerkers die binnen een kernpartner onder mandaat werken, treden niet op met dezelfde finaliteit, gedeeld/gezamenlijk beroepsgeheim is met hen niet mogelijk.

Gedeeld en gezamenlijk beroepsgeheim hebben dezelfde toepassingsvoorwaarden met uitzondering van twee aspecten. Ten eerste kan gezamenlijk beroepsgeheim enkel toegepast worden op gegevensuitwisseling tussen leden van hetzelfde team. Ten tweede kunnen onder het gezamenlijk beroepsgeheim niet enkel noodzakelijke, maar ook relevante gegevens worden uitgewisseld.

42 Geen ‘echte’ uitzondering, maar eerder het ontbreken van een bestanddeel van het misdrijf.

43 “De actoren die minstens deel moeten uitmaken van het samenwerkingsverband geïntegreerd breed onthaal (...) verwerken persoonsgegevens en wisselen onder elkaar persoonsgegevens uit (...).”

44 Uit eigen onderzoek is gebleken dat enkel in de regelgeving van de DMW (art. 59 Woonzorgdecreet) expliciet een verwerkingsgrond voor gegevensverwerking is opgenomen. In het Woonzorgdecreet wordt evenwel art. 9, lid 2, h) opgenomen en niet art. 9, lid 2, g) als verwerkingsgrond voor verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens.

2.2 Doeleinde

108. Het doeleinde van de verwerking is het GBO-doeleinde, vervat in artikelen 4 en 6 besluit LSB en artikel 11 decreet LSB. De GBA heeft geoordeeld dat dit doel welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is en bijgevolg voldoet aan de vereisten van de AVG.⁴⁵

2.3 Doelbinding

109. Deze optie heeft mogelijk betrekking op eerder verwerkte gegevens die vervolgens voor een ander doeleinde worden verwerkt. In dit verband moet worden nagegaan of die doeleinden verenigbaar zijn. Hiervoor kan integraal worden verwezen naar de informatie in randnr. 87-97.

Let op!

110. Aangezien de gegevens waarop deze optie betrekking heeft van zeer diverse oorsprong afkomstig kunnen zijn, kan over de doelbinding geen algemene uitspraak worden gedaan en moet dit voor elke verwerking worden bekeken. Een uitzondering hierop zijn de gegevens die door A2 binnen de onthaalfunctie van de kernpartner rechtstreeks bij de gebruiker zijn verzameld. In dat geval stelt er zich geen probleem inzake doelbinding aangezien het onthaal doel hetzelfde is als het GBO-doel.

2.4 Informatieverstrekking

111. Indien in deze optie persoonsgegevens voor een eerste maal worden verwerkt, geldt de informatieplicht uit artikel 13, lid 1 en lid 2 AVG (indien de persoonsgegevens rechtstreeks bij de gebruiker zijn verzameld) of artikel 14, lid 1 en lid 2 AVG (indien de persoonsgegevens niet rechtstreeks bij de gebruiker zijn verzameld).
112. In geval er sprake is van een verdere verwerking van persoonsgegevens voor hetzelfde doeleinde, is er geen bijzondere informatieverplichting.

Let op!

113. In geval er sprake is van een verdere verwerking voor een ander doeleinde, geldt de bijzondere informatieverplichting uit artikel 13 en 14 AVG.
114. Indien de persoonsgegevens rechtstreeks bij de gebruiker zijn verzameld, is artikel 13, lid 3 van toepassing. De verwerkingsverantwoordelijke van de eerste verwerking (= verzameling) moet de gebruiker, voor de verdere verwerking plaatsvindt, informatie over het andere doel en alle relevante verdere informatie als bedoeld in lid 2, verschaffen. De enige uitzondering op die informatieverplichting is het geval waarin de gebruiker reeds over de verplicht te verstrekken informatie beschikt. Dit is het geval indien dezelfde verwerkingsverantwoordelijke dezelfde persoonsgegevens verzamelt voor hetzelfde doeleinde en dus reeds eerder aan de informatieplicht heeft voldaan. Bij een verdere verwerking voor een ander doeleinde, zal die situatie zich bijgevolg niet voordoen.
115. Indien de persoonsgegevens niet rechtstreeks bij de gebruiker zijn verzameld, geldt ook dat de verwerkingsverantwoordelijke van de eerste verwerking (= verzameling) de gebruiker informatie over het andere doel en alle relevante verdere informatie als bedoeld in artikel 14, lid 2 AVG moet

⁴⁵ Adv.GBA 5 september 2018, nr. 74/2018, 4-5.

verschaffen; dat moet gebeuren voor de verdere verwerking plaatsvindt. De uitzonderingsmogelijkheden op deze informatieverplichting zijn ruimer en kort samengevat de volgende: de gebruiker beschikt reeds over de informatie, het verstrekken van de informatie is onmogelijk of vergt onevenredig veel inspanning, het verkrijgen of verstrekken van de gegevens is uitdrukkelijk voorgeschreven bij Unie- of lidstatelijk recht, de persoonsgegevens moeten vertrouwelijk blijven uit hoofde van een beroepsgeheim.

3. Decreet LSB

116. Het decreet bevat geen bijkomende voorwaarden.

4. Conclusie

117. A1 kan informatie verzamelen die beschikbaar is binnen de eigen kernpartner bijvoorbeeld via een collega of interne databank. A1 en A2 zijn beide gebonden door het beroepsgeheim, wanneer A2 geheimen doorgeeft aan A1 moet hij, wegens gebrek aan specifieke regelgeving binnen elk van de kernpartners, een beroep doen op de bestaande uitzonderingen op het beroepsgeheim. Daarnaast moet wie een interne databank voedt, dit doen binnen de grenzen van het beroepsgeheim, en kan het zijn dat A1 over wat hij uit de databank verneemt, beroepsgeheim heeft. In zoverre er sprake is van een verwerking van persoonsgegevens in deze optie, is de AVG van toepassing. De verwerkingsgrond voor deze verwerking is artikel 6, lid 1, e) en artikel 9, lid 2, g) AVG. Het doeleinde voor die verwerking is te vinden in artikelen 4 en 6 besluit LSB en artikel 11 decreet LSB. In sommige gevallen kan er sprake zijn van een verdere verwerking voor een ander doeleinde, in die gevallen moet worden nagegaan of die verwerking wel in overeenstemming is met het principe van doelbinding. Hierbij is het aanbevolen om in het decreet LSB specifiek in te schrijven voor welke verwerkingen van verenigbare doeleinden mag worden uitgegaan. De gebruiker moet over een eerste verwerking worden geïnformeerd zoals bepaald in artikel 13 en artikel 14 AVG en over een verdere verwerking voor een ander doeleinde geïnformeerd worden zoals bepaald in artikel 13, lid 3 en artikel 14, lid 4 AVG.

OPTIE 1.3: informatie uit de KSZ

118. Ten derde kan ook een externe databank (dus niet een databank van één van de kernpartners) nuttige informatie voor het GBO bevatten. Voor A1 kan het wenselijk zijn om bepaalde gegevens uit een externe databank op te vragen en te gebruiken in het kader van het GBO. In de werkgroepvergadering kwam in het bijzonder de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (hierna: KSZ) naar boven als een dergelijke externe databank.

1. Beroepsgeheim

119. Indien A1 een externe databank raadpleegt, speelt het beroepsgeheim niet in de relatie tussen de externe databank en A1. Een externe databank is immers geen beroepsgeheimhouder.
120. Dat sluit niet uit dat A1 over wat hij uit de databank verneemt mogelijk beroepsgeheim heeft. Voor wat de KSZ betreft is dat uitdrukkelijk geregeld. Artikel 28 Wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid bepaalt immers: *“Hij die uit hoofde van zijn functies betrokken is bij de inzameling, de verwerking of de mededeling van sociale gegevens van persoonlijke aard of kennis heeft van dergelijke gegevens is ertoe gehouden het vertrouwelijk karakter ervan te eerbiedigen”*. De gegevens die door de KSZ worden uitgewisseld zijn dus beschermd door het

beroepsgeheim. Indien A1 gegevens via de KSZ opvraagt, vallen die bijgevolg onder het beroepsgeheim van A1.

2. AVG

121. Persoonsgegevens die via de KSZ worden doorgegeven, zijn voor een bepaald doeleinde verzameld. Dat doeleinde bij verzameling is veelal niet het doeleinde waarvoor A1 de persoonsgegevens wenst te gebruiken (en dus verder wenst te verwerken). Bijgevolg moet rekening worden gehouden met het principe van doelbinding uit artikel 5 AVG.
122. Artikel 5ter Wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid bevat een bepaling over verdere verwerking van gegevens voor bepaalde doeleinden, maar deze bepaling is niet bruikbaar in het kader van het GBO. De memorie van toelichting geeft wel aan dat de opsomming niet limitatief bedoeld is.⁴⁶ Bijgevolg kan een verdere verwerking nog steeds plaatsvinden indien voldaan is aan de algemene voorwaarden uit artikel 6, lid 4 AVG (toestemming of per verwerking nagaan of er sprake is van een verenigbare verwerking). Bovendien bepaalt artikel 5ter, § 3 dat indien het gaat om persoonsgegevens die aanvankelijk verzameld werden voor een ander doeleinde dan de sociale zekerheid en het arbeidsrecht, een specifieke beraadslaging vereist is voor de verdere verwerking van die gegevens.
123. Het OCMW en de ziekenfondsen zijn instellingen van sociale zekerheid en kunnen gegevens verwerken (en dus opvragen) uit de KSZ om de eigen opdrachten inzake sociale zekerheid en arbeidsrecht te vervullen, maar kunnen deze dus niet zomaar in het kader van het GBO opvragen of verder doorgeven aan andere kernpartners. Daarvoor is een specifieke beraadslaging (die op dit moment nog ontbreekt) of controle op vlak van doelbinding vereist.
124. Samenvattend kan worden gesteld dat integratie van gegevens uit de KSZ in de GBO werking op dit moment allerm minst eenvoudig is. Er zijn wel beraadslagingen die betrekking hebben op de kernpartners afzonderlijk, in hoeverre deze eventueel gebruikt zouden kunnen worden in het kader van het GBO kan elke kernpartner op zich bekijken. Daarnaast is het evenwel wenselijk dat er een GBO beraadslaging komt voor het geheel, om op die manier duidelijkheid te bieden. Immers, ook het beroep op de algemene regels van doelbinding gaat gepaard met heel wat onzekerheden in het GBO.

3. Decreet LSB

125. Het decreet bevat geen bijkomende voorwaarden.

4. Conclusie

126. A1 kan gebruik wensen te maken van gegevens die zich in de KSZ bevinden. De wet op de kruispuntbank bepaalt specifiek dat de gegevens uit de KSZ gedekt zijn door het beroepsgeheim. Daarnaast is het raadplegen van een databank een verwerking in de zin van de AVG en zullen gegevens in de KSZ veelal voor een ander doeleinde zijn verzameld dan het GBO-doeleinde. Om die reden moet rekening worden gehouden met het principe van doelbinding. Aangezien er geen algemene regeling/beraadslaging/machtiging voorhanden is voor het GBO, is de integratie van gegevens uit de KSZ in de GBO-werking op dit moment allerm minst eenvoudig. Er zijn wel beraadslagingen die betrekking hebben op de kernpartners

46 Wetsontwerp tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG, *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 3185/001, 22-23.

afzonderlijk, in hoeverre deze eventueel gebruikt zouden kunnen worden in het kader van het GBO kan elke kernpartner op zich bekijken. Daarnaast is het evenwel wenselijk dat er een GBO-beraadslaging komt voor het geheel, om op die manier duidelijkheid te bieden. Immers, ook het beroep op de algemene regels van doelbinding gaat gepaard met heel wat onzekerheden in het GBO. Op dit moment is een algemene beraadslaging/machtiging nog niet mogelijk aangezien het GBO louter een samenwerkingsverband is.

OPTIE 1.4: andere bronnen van informatie m.u.v. externe actoren

127. Ten vierde kan A1 naast informatie die A1 rechtstreeks verkrijgt van de gebruiker of verkrijgt uit databanken of via A2, zelf nog over informatie uit andere bronnen beschikken. Zo kan het zijn dat A1 bepaalde informatie heeft verkregen via niet-professionele personen (bv. een ouder, vriend of familielid van de gebruiker) of over bepaalde informatie beschikt via waarneming op bepaalde plaatsen (bv. een persoon zien binnengaan in een centrum voor daklozen). Het gaat hier kort gezegd over alle andere informatie die A1 bezit dan de informatie die verzameld is via opties 1.1-1.3. Het gaat hier voor alle duidelijkheid niet over informatie die verkregen is via externe actoren; dit is immers onderdeel van deel 2 van het onderzoek.

1. Beroepsgeheim

128. Aangezien externe actoren uitgesloten zijn, heeft de bron van informatie in vele gevallen geen beroepsgeheim t.a.v. A1.

129. Voor zover de informatie die A1 via deze weg ontvangt onder de definitie van 'geheim' valt, geldt het beroepsgeheim, ook al heeft de gebruiker de informatie niet zelf aan A1 verstrekt.⁴⁷

2. AVG

130. Zoals in randnr. 80-84 uiteengezet, is er niet altijd sprake van een verwerking van persoonsgegevens bij het verzamelen van GBO relevante gegevens. In deze optie is het bijvoorbeeld zo dat indien A1 enkel over de informatie beschikt of deze noteert op een los blaadje, zonder de persoonsgegevens op te nemen in een bestand, de AVG niet van toepassing is. Indien de informatie daarentegen bijvoorbeeld wordt opgenomen in een dossier, is er wel sprake van een verwerking en moeten de regels van de AVG wel worden gevolgd. Voor deze regels kan integraal worden verwezen naar hetgeen in randnr. 80-99 wordt vermeld.

3. Decreet LSB

131. Het decreet bevat geen bijkomende voorwaarden.

⁴⁷ In dit verband kan zich een bijzondere situatie voordoen als A1 daarnaast ook in de relatie met de bron tot het beroepsgeheim gehouden is. In dat geval zullen er diverse afwegingen nodig zijn om te oordelen of de informatie gedeeld kan worden en in welke mate (bv. enkel de informatie over de gebruiker en niet bekend maken wie de bron is).

STAP 2: doorgifte van de verzamelde informatie aan B1

132. Nadat A1 informatie verzameld heeft, contacteert A1 B1 en bezorgt die vervolgens informatie. Deze stap kan zeer diverse vormen aannemen. Zo kan de doorgifte plaatsvinden via telefoon, mail, in een overleg enz., en al dan niet gepaard gaan met het bezorgen van documenten. Daarnaast kan de informatie betrekking hebben op een gebruiker of op meerdere gebruikers. De informatie die op meerdere gebruikers betrekking heeft, kan de vorm van een lijst aannemen, maar dat is niet noodzakelijk het geval. In al die gevallen zijn de bepalingen van het decreet LSB en de regels omtrent het beroepsgeheim onverkort van toepassing. De regels van de AVG zijn daarentegen niet op elke situatie van toepassing, aangezien niet elke mogelijkheid een verwerking van persoonsgegevens in de zin van de AVG is.

1. Decreet LSB

133. Het decreet LSB stelt in artikel 11 een aantal voorwaarden aan de gegevensuitwisseling tussen A1 en B1:

- De gegevensuitwisseling heeft betrekking op gegevens die noodzakelijk zijn voor een verantwoorde hulp- en dienstverlening en de continuïteit van de hulp- en dienstverlening.
- De gegevensuitwisseling is in het belang van de gebruiker.
- De gebruiker stemt in met de gegevensuitwisseling, tenzij er sprake is van overmacht of dringende noodzaak.
- De gebruiker wordt voorafgaand geïnformeerd over de gegevensuitwisseling (uitzonderingen mogelijk) (blijkt enkel uitdrukkelijk uit de MvT, kan eventueel afgeleid worden uit de vereiste van geïnformeerde instemming).
- De gegevensuitwisseling vindt plaats tussen personen die betrokken zijn bij de hulpverlening en optreden met eenzelfde finaliteit (blijkt enkel uit de MvT).

134. Verder volgt uit artikel 11 decreet LSB dat de specifieke regelgeving van de kernpartners omtrent gegevensuitwisseling van toepassing blijft. Dit blijkt immers uit de woorden *“met behoud van de toepassing van de verplichtingen en beperkingen die voortvloeien ... uit de regelgeving van de sectoren”*. Bijgevolg moeten de verplichtingen uit het decreet LSB worden toegepast samen met de verplichtingen uit de sectorale regelgeving.

135. De specifieke regels inzake gegevensverwerking bij DMW en CAW bevatten op sommige vlakken strengere vereisten dan het decreet LSB en het besluit LSB. Indien deze kernpartners met andere kernpartners gegevens uitwisselen in het kader van het GBO moeten die strengere voorwaarden bijgevolg ook worden toegepast. In de specifieke regelgeving van de DMW wordt bijvoorbeeld niet in een afwijking voorzien op de instemmings- en informatievereiste.⁴⁸ De decretale bepalingen omtrent de CAW zijn zeer gelijkaardig aan de bepalingen in het kader van het LSB (met het verschil dat deze bepaling voor de CAW zowel van toepassing is voor de gegevensuitwisseling met andere CAW als met derden), maar de sectorale richtlijn voorziet wel in afwijkingen (bv. nadrukkelijke toestemming voor buitengaande informatie).⁴⁹ Artikel 21 van het besluit betreffende het algemeen welzijnswerk bepaalt bovendien: *“het centrum onderzoekt in dialoog met de gebruiker in welke mate het uitwisselen van*

48 Art. 12 B.VI.Reg. 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor de woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers, BS 21 november 2019.

49 Art. 10 Decr.VI. 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk, BS 8 juli 2009.

*persoonsgegevens wenselijk of noodzakelijk is en ondersteunt de gebruiker om in de mate van het mogelijke deze gegevens zelf te communiceren*⁵⁰. Die bepaling moet dus ook in het kader van het GBO worden toegepast.

2. Beroepsgeheim

136. In stap 1 is gebleken dat informatie die wordt verzameld door A1 in vele gevallen onder het beroepsgeheim van A1 valt. Voor zover dat het geval is, kan de doorgifte van die informatie van A1 aan B1 slechts plaatsvinden mits voldaan is aan de voorwaarden van de wettelijke uitzondering ingeschreven in het decreet LSB of de noodtoestand (zie hoofdstuk 1).

3. AVG

137. Niet elke doorgifte van informatie van A1 aan B1 is een verwerking van persoonsgegevens die leidt tot de toepassing van de AVG. Zo is de AVG bijvoorbeeld niet van toepassing indien A1 de gebruiker mededeelt dat hij contact kan opnemen met B1 om een bepaalde uitkering aan te vragen en de gebruiker vervolgens zelf contact opneemt met B1. Ook indien A1 informatie doorgeeft aan B1 die nergens neergeschreven staat, is de AVG niet van toepassing. De AVG is daarentegen wel van toepassing indien A1 persoonsgegevens uit het dossier van een gebruiker deelt met B1.
138. Enkel als de gegevensuitwisseling een verwerking in de zin van de AVG is, geldt hetgeen hierna uiteen wordt gezet. Daarbij wordt enkel ingegaan op de elementen van de AVG die specifiek van belang zijn in het licht van het GBO. De AVG heeft bijvoorbeeld vereisten omtrent het recht op inzage/verbetering/... Die elementen komen echter niet aan bod in dit hoofdstuk omdat hierover geen specifieke problemen rijzen in het kader van het GBO. Aan die vereisten is trouwens veelal voldaan indien het decreet LSB is nageleefd, aangezien daarin een groot aantal van de algemene beginselen van de AVG terugkomen. Bovendien moeten de kernpartners die principes bij elke verwerking respecteren en zullen de gegevens die doorgegeven worden in elke situatie verschillend zijn, waardoor hierover geen algemene uitspraken kunnen worden gedaan.

3.1. Verwerkingsgrond

139. De grondslag van de gegevensverwerking is artikel 6, lid 1, e) AVG voor 'gewone' persoonsgegevens en artikel 9, lid 2, g) AVG voor 'bijzondere categorieën van persoonsgegevens'. De verwerkingsgrond is opgenomen in artikel 6 besluit LSB.

3.2. Doeleinde gegevensverwerking

140. Het doeleinde van de verwerking is het GBO-doeleinde, vervat in artikelen 4 en 6 besluit LSB en artikel 11 decreet LSB. De GBA heeft geoordeeld dat dit doel welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is en bijgevolg voldoet aan de vereisten van de AVG.⁵¹

3.3. Doelbinding

141. Dit is een verdere verwerking van de oorspronkelijk verzamelde gegevens door dezelfde verwerkingsverantwoordelijke. In dit geval moet bijgevolg rekening worden gehouden met het principe van doelbinding. Dit principe is in randnr. 87 e.v. uitvoerig uiteengezet, wat daar is uiteengezet, geldt ook

50 Art. 21 B.VI.Reg. 21 juni 2013 betreffende het algemeen welzijnswerk, BS 1 augustus 2013.

51 Adv.GBA 5 september 2018, nr. 74/2018, 4-5.

hier. In dit punt wordt in wat volgt enkel nog ingegaan op de punten die specifiek verschillen voor de verwerkingen in deze stap.

142. Niet elke verwerking in deze stap zal een verdere verwerking voor een ander doeleinde zijn. Immers, indien de gegevens oorspronkelijk verzameld zijn binnen de onthaaldoeleinden van een kernpartner, gebeurt de doorgifte in het kader van het GBO met hetzelfde, of minstens een verenigbaar doeleinde. In dat geval rijst er bijgevolg geen probleem inzake doelbinding.

Let op!

143. Indien gegevensdeling verder gaat dan het delen van gegevens die bij de onthaalfunctie zijn verzameld is wel nader onderzoek vereist op vlak van doelbinding. Hierbij dient ook opgemerkt te worden dat zelfs indien in stap 1 zich geen probleem inzake doelbinding stelde, dit voor stap 2 nogmaals moet worden nagegaan.
144. Hoger (zie randnr. 89) kwam aan bod dat de verdere verwerking voor een ander doeleinde kan plaatsvinden in vier gevallen. Deze gevallen zijn voor optie 1.1 (zie randnr. 90 e.v.) besproken, daarom wordt hieronder enkel de aanvullende informatie voor deze stap toegevoegd.

1. Toestemming van de betrokkene (artikel 6, lid 4 AVG)

Geen aanvullingen.

2. Lidstatelijke bepaling (artikel 6, lid 4 AVG)

Geen aanvullingen.

3. Verenigbaarheid van de verschillende doeleinden wordt nagegaan (artikel 6, lid 4 AVG)

De verenigbaarheid moet ook in deze stap per verwerking worden bekeken. In het kader van het GBO is het zo dat op vlak van c) eerder geoordeeld zal worden tot niet verenigbaar en op basis van d) eerder tot wel verenigbaar (gegevens worden enkel verwerkt in het belang van de betrokkene en enkel noodzakelijke gegevens worden doorgegeven). Verder is het niet ondenkbaar dat indien een gebruiker zijn contactgegevens verstrekt aan een medewerker van een kernpartner (A1) om geholpen te worden binnen die kernpartner, de gebruiker niet verwacht dat zijn gegevens worden doorgegeven aan een medewerker van een andere kernpartner (B1). Dit punt spreekt zich eerder uit tegen de verenigbaarheid, maar kan eenvoudigweg gecompenseerd worden door de gebruiker hierover voldoende te informeren. Daarnaast zijn volgens de template van de samenwerkingsovereenkomst de doelen van verwerking van elke kernpartner afzonderlijk verenigbaar met de doeleinden van verwerking in het kader van GBO.

Samengevat kan worden gesteld dat in veel gevallen geoordeeld zal kunnen worden tot verenigbare doeleinden, maar hierover kan in het algemeen geen uitspraak worden gedaan.

4. Afzonderlijk inschrijven in wettelijke bepaling (Overweging 50 J° art. 6, lid 3 AVG)

Een mogelijkheid bestaat erin om in het decreet LSB in te schrijven dat de doeleinden van verdere verwerkingen in geval van GBO rechtmatig en verenigbaar zijn met de doeleinden van verwerking van elk van de kernpartners afzonderlijk. Artikel 11 decreet LSB bepaalt wel uitdrukkelijk dat gegevensuitwisseling tussen de kernpartners onderling kan plaatsvinden. In die zin zou men kunnen stellen dat via die bepaling deze verdere verwerking specifiek is ingeschreven en bijgevolg steeds verenigbaar is met de doeleinden van de eerdere verwerking. Toch blijft onduidelijk welke gegevens precies

uitgewisseld mogen worden (uitsluitend gegevens die binnen een onthaalfunctie zijn verzameld, of alle gegevens waarover een van de kernpartners beschikt). Een verdere verduidelijking over de rechtmatigheid van deze verdere verwerking, zou tot meer zekerheid leiden en is bijgevolg aangewezen.

Alles samengenomen opteert men best voor de laatste mogelijkheid. Die mogelijkheid biedt, mits verduidelijking, de meeste rechtszekerheid en zal, in tegenstelling tot de andere mogelijkheden, in alle gevallen toegepast kunnen worden.

3.4. Informatieverstrekking

145. Indien in deze optie persoonsgegevens voor een eerste maal worden verwerkt, geldt de informatieplicht uit artikel 13, lid 1 en lid 2 AVG (indien de persoonsgegevens rechtstreeks bij de gebruiker zijn verzameld) of artikel 14, lid 1 en lid 2 AVG (indien de persoonsgegevens niet rechtstreeks bij de gebruiker zijn verzameld).
146. In geval er sprake is van een verdere verwerking van persoonsgegevens voor hetzelfde doeleinde, is er geen bijzondere informatieverplichting.

Let op!

147. In geval er sprake is van een verdere verwerking voor een ander doeleinde, geldt naast de gewone informatieverplichting uit artikel 13 en 14 AVG een bijzondere informatieverplichting.

Indien de persoonsgegevens rechtstreeks bij de gebruiker zijn verzameld, is artikel 13, lid 3 van toepassing. De verwerkingsverantwoordelijke van de eerste verwerking (= verzameling) moet de gebruiker, voor de verdere verwerking plaatsvindt (= doorgeven voor GBO doeleinde), informatie over het andere doel en alle relevante verdere informatie als bedoeld in lid 2, verschaffen. De enige uitzondering op die informatieverplichting is het geval waarin de gebruiker reeds over de verplicht te verstrekken informatie beschikt. Dit is het geval indien dezelfde verwerkingsverantwoordelijke dezelfde persoonsgegevens verzamelt voor hetzelfde doeleinde en dus reeds eerder aan de informatieplicht heeft voldaan. Bij een verdere verwerking voor een ander doeleinde, zal die situatie zich bijgevolg niet voordoen.

Indien de persoonsgegevens niet rechtstreeks bij de gebruiker zijn verzameld, geldt ook dat de verwerkingsverantwoordelijke van de eerste verwerking (= verzameling) de gebruiker informatie over het andere doel en alle relevante verdere informatie als bedoeld in artikel 14, lid 2 AVG moet verschaffen; dat moet gebeuren voor de verdere verwerking plaatsvindt. De uitzonderingsmogelijkheden op deze informatieverplichting zijn ruimer en kort samengevat de volgende: de gebruiker beschikt reeds over de informatie, het verstrekken van de informatie is onmogelijk of vergt onevenredig veel inspanning, het verkrijgen of verstrekken van de gegevens is uitdrukkelijk voorgeschreven bij Unie- of lidstatelijk recht, de persoonsgegevens moeten vertrouwelijk blijven uit hoofde van een beroepsgeheim.

4. Conclusie

148. Bij de doorgifte van informatie van A1 aan B1 moet aandacht worden geschonken aan het decreet LSB, de regels omtrent het beroepsgeheim en de AVG. Het decreet LSB bepaalt vijf voorwaarden waaraan de doorgifte van A1 aan B1 moet voldoen. Bovendien moet voor elke doorgifte van 'geheimen' een beroep worden gedaan op een uitzondering op het beroepsgeheim, met name de uitzondering zoals bepaald in het decreet LSB of de noodtoestand. Verder kan de doorgifte een verwerking van persoonsgegevens in

de zin van de AVG zijn. In dat geval moeten de regels van de AVG worden gevolgd. De verwerkingsgronden voor de gegevensverwerking in dit geval zijn artikel 6, lid 1, e) AVG en artikel 9, lid 2, g) AVG. Het doeleinde van de verwerking is het GBO-doeleinde, vervat in artikelen 4 en 6 besluit LSB en artikel 11 decreet LSB. Indien de doorgifte een verdere verwerking is voor een ander doeleinde, moet bovendien rekening worden gehouden met het principe van doelbinding en de bijhorende informatieverplichting. Wat doelbinding betreft, is het aangewezen om in het decreet LSB meer specifiek in te schrijven welke verdere verwerkingen in het kader van het GBO mogen plaatsvinden.

STAP 3: B1 gebruikt de gegevens in de werking van de eigen kernpartner

149. Nadat B1 de gegevens ontvangen heeft, kan B1 met die gegevens één of meerdere handelingen verrichten die vanuit het oogpunt van gegevensuitwisseling relevant kunnen zijn. Ten eerste kan B1 de gegevens die hij ontvangt van A1 opslaan. Ten tweede kan B1 zelf aan de slag gaan met de ontvangen gegevens, zonder deze verder te delen met derden. Ten derde kan B1 de gegevens delen met B2. Ten vierde kan B1 de gegevens onderbrengen in een interne databank waar andere medewerkers van de kernpartner de gegevens kunnen raadplegen al dan niet vanuit GBO-oogpunt.

Zoals gezegd komt informatiedeling tussen B1 en externe actoren in dit hoofdstuk niet aan bod.

150. In het algemeen dient nog opgemerkt te worden dat in deze stap wat de AVG-analyse betreft, enkel wordt ingegaan op de elementen van de AVG die specifiek van belang zijn in het licht van het GBO. De AVG heeft bijvoorbeeld vereisten omtrent het recht op inzage/verbetering/... Die elementen komen echter niet aan bod in dit hoofdstuk omdat hierover geen specifieke problemen rijzen in het kader van het GBO. Bovendien moeten de kernpartners die principes bij elke verwerking respecteren en zullen de gegevens die verwerkt worden in elke situatie verschillend zijn, waardoor hierover geen algemene uitspraken kunnen worden gedaan.

OPTIE 3.1: B1 slaagt de ontvangen gegevens op in een eigen dossier

151. Ten eerste kan B1 de gegevens die hij ontvangt van A1 opnemen in zijn eigen dossier.

1. Beroepsgeheim

152. Omdat het opslaan van informatie in een eigen dossier geen bekendmaking is in de zin van artikel 458 Sw., zijn er wat het beroepsgeheim betreft geen aandachtspunten.

2. AVG

2.1. Verwerkingsgrond

153. Gegevens opslaan in een dossier is een verwerking van persoonsgegevens in de zin van de AVG. De grondslag van de gegevensverwerking is artikel 6, lid 1, e) AVG voor 'gewone' persoonsgegevens en artikel 9, lid 2, g) AVG voor 'bijzondere categorieën van persoonsgegevens'. De verwerkingsgrond is opgenomen in artikel 6 besluit LSB.

2.2. Doeleinde gegevensverwerking

154. Het doeleinde van de verwerking in deze stap is het GBO-doeleinde, vervat in artikelen 4 en 6 besluit LSB en artikel 11 decreet LSB. De GBA heeft geoordeeld dat dit doel welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is en bijgevolg voldoet aan de vereisten van de AVG.⁵²

2.3. Doelbinding

155. Ook al is het opnemen van de informatie door B1 in een dossier een nieuwe verwerking, kan inzake doelbinding dezelfde conclusie worden genomen als hierboven in randnr. 141-144.

52 Adv.GBA 5 september 2018, nr. 74/2018, 4-5.

2.4. Informatieverstrekking

156. De informatieplicht geldt hier zoals uiteengezet in randnr. 111-115.

3. Decreet LSB

157. Het decreet bevat geen bijkomende voorwaarden.

OPTIE 3.2: B1 gaat zelf met de gegevens aan de slag zonder de informatie verder te delen met derden

158. Ten tweede kan B1 nadat hij de gegevens van A1 heeft ontvangen (en al dan niet na de gegevens te hebben opgeslagen (optie 3.1.)), verder aan de slag gaan met die gegevens zonder dat hij daarbij die gegevens deelt met derden. B1 wenst bijvoorbeeld na te gaan of de gebruiker al bepaalde rechten toegekend heeft gekregen binnen de kernpartner en raadpleegt daartoe een interne databank of B1 contacteert de gebruiker etc.

1. Beroepsgeheim

159. Geen aandachtspunten aangezien er geen bekendmaking gebeurt aan derden (i.e. anderen dan de gebruiker).

2. AVG

160. In deze optie zal niet elke handeling van B1 een verwerking zijn in de zin van de AVG. In het algemeen kan hiervoor verwezen worden naar hetgeen in randnr. 80 e.v. reeds aan bod kwam. Als B1 louter contact opneemt met de gebruiker, is de AVG niet van toepassing. Indien de gebruiker tijdens dat gesprek persoonsgegevens verstrekt die B1 vervolgens opneemt in een bestand is er wel sprake van een verwerking. Naast de gegevens die B1 via A1 heeft ontvangen, kan B1 (bijvoorbeeld om een recht toe te kennen) gebruikmaken van informatie waarover hij in een eigen dossier of via een interne databank reeds beschikt. In dat geval moet naast hetgeen hieronder wordt vermeld, ook hetgeen in stap 1 aan bod is gekomen, worden toegepast (bv. B1 gebruikt informatie uit een interne databank, dan moet optie 1.2, 2 naar analogie worden toegepast). In het algemeen dient hierbij nog opgemerkt te worden dat de analyse in dit punt slechts geldt voor zoverre de verwerkingen nog acties binnen de GBO doelstellingen vormen.

2.1. Verwerkingsgrond

161. De grondslag van de gegevensverwerking is artikel 6, lid 1, e) AVG voor 'gewone' persoonsgegevens en artikel 9, lid 2, g) AVG voor 'bijzondere categorieën van persoonsgegevens'. De verwerkingsgrond is opgenomen in artikel 6 besluit LSB.

2.2. Doeleinde gegevensverwerking

162. Het doeleinde van de verwerking is het GBO-doeleinde, vervat in artikelen 4 en 6 besluit LSB en artikel 11 decreet LSB. De GBA heeft geoordeeld dat dit doel welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is en bijgevolg voldoet aan de vereisten van de AVG.⁵³

53 Adv.GBA 5 september 2018, nr. 74/2018, 4-5.

2.3. Doelbinding

163. In deze optie kan een verdere verwerking van de ontvangen/opgeslagen gegevens plaatsvinden. In dat geval geldt de analyse uit randnr. 87 e.v. omtrent doelbinding. Wat deze optie betreft zijn hierop geen specifieke aanvullingen. In het algemeen kan wel worden gesteld dat om alle discussie over toestemming, wettelijke bepaling en verenigbaarheid te vermijden het een aanbeveling kan zijn om in het decreet LSB op te nemen dat de verdere verwerkingen van gegevens die tussen kernpartners zijn uitgewisseld door de kernpartners in hun eigen werking, maar binnen de doelstellingen van het GBO, kunnen plaatsvinden. Het doel van doorgifte en het verder gebruik in het kader van het GBO is immers om de gebruiker op generalistische wijze verder te helpen.

2.4. Informatieverstrekking

164. De informatieplicht geldt hier zoals uiteengezet in randnr. 111-115.

3. Decreet LSB

165. Het decreet bevat geen bijkomende voorwaarden.

OPTIE 3.3: B1 deelt de ontvangen gegevens met B2

166. Ten derde kan B1 de ontvangen informatie delen met B2 met het specifieke doel dat B2 concreet aan de slag gaat voor/met de gebruiker in het licht van de doelen van het GBO.

1. Beroepsgeheim

167. Zie randnr. 103.

2. AVG

168. In deze optie kan er sprake zijn van een verwerking van persoonsgegevens in de zin van de AVG, maar dit is niet noodzakelijk het geval. Indien er een verwerking plaatsvindt, geldt hetgeen hieronder uiteen wordt gezet.

2.1. Verwerkingsgrond

169. De grondslag van de gegevensverwerking is artikel 6, lid 1, e) AVG voor 'gewone' persoonsgegevens en artikel 9, lid 2, g) AVG voor 'bijzondere categorieën van persoonsgegevens'. De verwerkingsgrond is opgenomen in artikel 6 besluit LSB.

2.2. Doeleinde gegevensverwerking

170. Het doeleinde van de verwerking is het GBO-doeleinde, vervat in artikelen 4 en 6 besluit LSB en artikel 11 decreet LSB. De GBA heeft geoordeeld dat dit doel welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is en bijgevolg voldoet aan de vereisten van de AVG.⁵⁴

2.3. Doelbinding

171. In bepaalde gevallen zal sprake zijn van een verdere verwerking van persoonsgegevens. In dat geval geldt de informatie die in randnr. 87 e.v. is aangehaald integraal. Wat deze optie betreft zijn hierop geen specifieke aanvullingen. In het algemeen kan wel worden gesteld dat om alle discussie over toestemming, wettelijke bepaling en verenigbaarheid te vermijden het een aanbeveling kan zijn om in

54 Adv.GBA 5 september 2018, nr. 74/2018, 4-5.

het decreet LSB op te nemen dat de verdere verwerkingen door de kernpartners in hun eigen werking, maar binnen de doelstellingen van het GBO, kunnen plaatsvinden. Het doel van doorgifte en het verder gebruik in het kader van het GBO is immers om de gebruiker op generalistische wijze verder te helpen.

2.4. Informatieverstrekking

172. De informatieplicht geldt hier zoals uiteengezet in randnr. 111-115.

3. Decreet LSB

173. Het decreet bevat geen bijkomende voorwaarden.

OPTIE 3.4: B1 neemt de gegevens op in een interne databank

174. Ten vierde kan B1 de gegevens opslaan in een interne databank. Met interne databank wordt hier bedoeld informatie die binnen een kernpartner beschikbaar is voor de medewerkers van die kernpartner, zodat zij die gegevens kunnen raadplegen, zonder dat zij noodzakelijkerwijze optreden in het kader van het GBO.

1. Beroepsgeheim

175. De gegevens die B1 wenst op te nemen in de databank kunnen gegevens zijn die onder het beroepsgeheim vallen. In dat geval mag B1 deze gegevens enkel delen indien voldaan is aan een van de uitzonderingen op het beroepsgeheim. Deze kan volgen uit een specifieke verwerkingsgrond die de gegevensdeling via databanken reguleert en daarbij als uitzondering op het beroepsgeheim kan fungeren. Vaak echter ontbreekt zo'n specifieke verwerkingsgrond waardoor de algemene uitzonderingen van het beroepsgeheim moeten worden toegepast. Dat is in dit geval niet vanzelfsprekend omdat B1 moet voorzien wie toegang zal hebben tot de informatie (enkel geheimhouders vs. ook derden) en de toepassingsvoorwaarden van de uitzonderingsgrond moet bewaken (bv. finaliteitsbeginsel en het verzetsrecht van de betrokkene bij gedeeld beroepsgeheim).

2. AVG

176. Persoonsgegevens opnemen in een databank is een verwerking in de zin van de AVG. Bijgevolg moeten de regels van de AVG worden toegepast.

2.1. Verwerkingsgrond

177. Voor deze verwerking moet een beroep worden gedaan op de eigen verwerkingsgrond voor verwerking van elke kernpartner. In de template voor samenwerkingsovereenkomst is de verwerkingsgrond voor gegevensverwerking van elke kernpartner afzonderlijk opgenomen en is die voor alle kernpartners dezelfde, namelijk artikel 6, lid 1, e) en artikel 9, lid 2, g). Uit eigen onderzoek is gebleken dat enkel in de regelgeving van de DMW (art. 59 Woonzorgdecreet) expliciet een verwerkingsgrond voor gegevensverwerking is opgenomen. In het Woonzorgdecreet wordt evenwel artikel 9, lid 2, h) opgenomen en niet art. 9, lid 2, g) als verwerkingsgrond van bijzondere categorieën van persoonsgegevens opgenomen.

2.2. Doeleinde gegevensverwerking

178. Deze optie is niet langer uitsluitend gericht op het GBO-doeleinde, maar kadert wellicht ook binnen het doeleinde van elke kernpartner afzonderlijk. De doeleinden van verwerking door elke kernpartner zijn kort samengevat de volgende:

- CAW

“1° de toegankelijkheid van de maatschappelijke basisvoorzieningen en de gespecialiseerde zorgvoorzieningen te bevorderen en hun bereikbaarheid effectief te helpen realiseren;

2° problemen inzake sociale integratie en bevredigend persoonlijk functioneren te voorkomen;

3° oplossingen aan te bieden voor de problemen van de gebruikers.”⁵⁵

- OCMW

Het verzekeren van de maatschappelijke dienstverlening waartoe de gemeenschap gehouden is aan personen en gezinnen.⁵⁶

- DMW

Het bieden van hulp- en dienstverlening aan gebruikers en hun mantelzorgers.⁵⁷

2.3. Doelbinding

179. In deze optie moet de aandacht worden gevestigd op het principe van doelbinding. Dit principe is algemeen uiteengezet in randnr. 87 e.v. Voor deze optie moet specifiek een onderscheid worden gemaakt naargelang het soort databank waarin de gegevens terecht komen. Als de gegevens terecht komen in een databank die doeleinden heeft die vallen onder hetzelfde doeleinde als het GBO doel, stelt er zich geen probleem inzake doelbinding.

Let op!

180. Als het de bedoeling is om de gegevens op te nemen in een databank waarvan het niet duidelijk is of het doel van de databank wel hetzelfde is als het GBO-doel, moet het principe van doelbinding nauwkeuriger worden bekeken zoals uiteengezet in randnr. 87 e.v. Hieronder worden enkel aanvullingen op hetgeen daar is vermeld opgenomen, voor zover specifiek relevant voor deze optie.

181. In randnr. 89 kwam aan bod dat de verdere verwerking voor een ander doeleinde kan plaatsvinden in vier gevallen. Deze gevallen zijn in optie 1.1, randnr. 89 besproken, daarom wordt hieronder enkel de aanvullende informatie voor deze stap toegevoegd.

1. Toestemming van de betrokkene (artikel 6, lid 4 AVG)

Geen aanvullingen.

2. Lidstatelijke bepaling (artikel 6, lid 4 AVG)

Zoals bij het decreet LSB, bieden de bepalingen in de regelgeving van de kernpartners, als die er al zijn, een onvoldoende rechtszekere grondslag om te voldoen aan de voorwaarden van deze uitzondering.

55 Art. 4 Decr.VI. 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk, BS 8 juli 2009.

56 Art. 1 Organieke wet 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, BS 5 augustus 1976, 9876.

57 Art. 19 Woonzorgdecreet.

3. Verenigbaarheid van de verschillende doeleinden wordt nagegaan (artikel 6, lid 4 AVG)

In deze optie wordt de verenigbaarheid meer problematisch dan in stap 2. Immers, in deze optie wordt de afstand tussen het doel bij de verzameling en het doel voor de verdere verwerking groter en wordt de verdere verwerking minder voorzienbaar voor de gebruiker.

4. Afzonderlijk inschrijven in wettelijke bepaling (Overweging 50 J° art. 6, lid 3 AVG)

Op zich zou in de regelgeving van de kernpartners ingeschreven kunnen worden dat het onderbrengen in een interne databank moet beschouwd worden als een verenigbare verwerking. Hierbij is echter wel de vraag in welke mate dit evenredig is met het nagestreefde doel.

2.4. Informatieverstrekking

182. De informatieplicht geldt hier zoals uiteengezet in randnr. 111-115.

3. Decreet LSB

183. Het decreet bevat geen bijkomende voorwaarden.

2 Samenvattende conclusie en aanbevelingen gegevensdeling tussen kernpartners

184. In de eerste twee hoofdstukken is nagegaan op welke manier de gegevensstroom binnen en tussen kernpartners van het GBO plaats kan vinden met inachtneming van de specifieke regelgeving op LSB, het beroepsgeheim en de AVG. De toepassingsgebieden van de verschillende regelgevingen kunnen in bepaalde gevallen overlappen, maar dit is niet steeds het geval.
185. In het GBO kunnen gegevens die onder het toepassingsgebied van het beroepsgeheim vallen, worden uitgewisseld. Alle medewerkers van kernpartners die in het kader van het GBO optreden zijn vanuit de regelgeving van de eigen kernpartner gebonden door het beroepsgeheim. Voor de OCMW en CAW bestaat hiervoor een wettelijke bepaling. Voor de DMW is dit vooralsnog niet uitdrukkelijk het geval; een toekomstige bepaling kan wat dat betreft meer rechtszekerheid bieden. Daarnaast is het zo dat de medewerkers van de kernpartners die in contact komt met gegevens afkomstig uit de KSZ, ook gebonden zijn door het beroepsgeheim wat die gegevens betreft.
186. Indien de geheimen worden uitgewisseld tussen medewerkers van eenzelfde kernpartner (al dan niet met tussenkomst van een interne databank) zijn, bij gebrek aan specifieke regels binnen elke kernpartner, de algemene regels en uitzonderingen van het beroepsgeheim van toepassing (bv. gedeeld beroepsgeheim of noodtoestand). Dit is zo ongeacht of de gegevensuitwisseling plaatsvindt bij de 'delende' kernpartner (stap 1), dan wel binnen de 'ontvangende' kernpartner aan wie in het kader van GBO informatie is gedeeld (stap 3). Dit is ook het geval indien gegevens uit een databank worden gebruikt of in een databank worden opgeslagen. Het is wel opvallend dat voor geen enkele kernpartner in bijzondere regels is voorzien omtrent de interne uitwisseling van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen. Het is aanbevolen om wel zulke regels te ontwerpen.
187. Indien de geheimen worden uitgewisseld tussen medewerkers van verschillende kernpartners (stap 2), is de specifieke GBO-bepaling uit artikel 11 decreet LSB van toepassing. Bij de analyse van die bepaling doken heel wat onduidelijkheden op. In het eerste hoofdstuk is dan ook voorgesteld om die bepaling verder te verduidelijken. Het is aanbevolen om de uitzonderingen op de vereiste van geïnformeerde instemming beter te expliciteren, een definitie van gebruiker op te nemen, de gevolgen van het gebrek aan geïnformeerde instemming te expliciteren en de verhouding met andere uitzonderingen op het beroepsgeheim te expliciteren. Een concrete aanzet hiertoe is in het eerste hoofdstuk opgenomen.
188. Samengevat leidt dit tot de volgende aanbevelingen op vlak van het beroepsgeheim:
- Het beroepsgeheim voor de DMW wettelijk bepalen.
 - Interne gegevensuitwisseling van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen wettelijk regelen voor elke kernpartner.
 - Artikel 11 decreet LSB aanpassen door de vereiste van geïnformeerde instemming beter te expliciteren, een definitie van gebruiker op te nemen, de gevolgen van het gebrek aan geïnformeerde instemming te expliciteren en de verhouding met andere uitzonderingen op het beroepsgeheim te expliciteren.
189. In het GBO kunnen eveneens persoonsgegevens worden verwerkt in de zin van de AVG. In dit verband zijn vijf kleinere aanbevelingen en een groter aandachtspunt dat concreet vertaald kan worden in twee aanbevelingen, aan de orde. De vijf kleinere aanbevelingen zijn de volgende:
- Voor de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 AVG (bijzondere categorieën van persoonsgegevens) is het noodzakelijk dat 'specifieke waarborgen' worden ingevoerd in de

zin van artikel 9, lid 2, g) AVG (bv. het opleggen van strikte beveiligingsmaatregelen (bv. encryptie) en maatregelen om transparantie te verzekeren).

- De verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 10 AVG (persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten) moet in het decreet LSB nader worden gespecificeerd.
- Het legaliteitsbeginsel vereist een aanvulling op twee punten: een definitie van 'gebruiker' en een nadere bepaling van de categorieën van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens en de redenen daarvoor.
- De huidige vorm van het decreet en besluit LSB laten geen afwijking van de informatieplicht van de AVG toe; nochtans zou dit volgens de memorie van toelichting bij het decreet wel de bedoeling zijn. Een uitklaring op dit punt is wenselijk.
- De verhouding tussen GBO en KSZ behoeft meer duidelijkheid. Een zgn. 'beraadslaging' kan daarvoor een uitweg bieden.

190. Het groter aandachtspunt betreft de grens tussen onthaal en reguliere werking van de kernpartners. Die grens is op dit moment verre van duidelijk, mede omdat de definitie van onthaal in de zin van het GBO zeer ver strekt. Het is nochtans ten zeerste aanbevolen die grens nader te bepalen. Die grens heeft immers gevolgen voor de toepassing van de AVG, met name op het principe van doelbinding. Doelbinding wil kortweg zeggen dat onverenigbare verdere verwerkingen in principe niet AVG conform zijn. Wat duidelijk is, is dat gegevens die in de onthaalwerking van een kernpartner zijn verzameld, kunnen doorgegeven worden voor GBO-doeleinden binnen een kernpartner en aan andere kernpartners en dat de medewerkers in de ontvangende kernpartner met die ontvangen gegevens aan de slag kunnen gaan voor GBO-doeleinden binnen de eigen werking. De doorgifte van gegevens die op andere manieren zijn verzameld of het latere gebruik van de gegevens voor doeleinden die verder gaan dan het GBO, is minder eenvoudig. De AVG voorziet in vier mogelijkheden om verdere verwerkingen voor andere doeleinden te legitimeren. Een daarvan draagt de voorkeur weg in het kader van het GBO: het afzonderlijk inschrijven van verenigbare verdere verwerkingen in een wettelijke bepaling (Overweging 50 J° art. 6, lid 3 AVG). Het is dus aanbevolen die mogelijkheid ten volle te benutten en in het decreet nauwkeuriger te bepalen welke groepen verwerkingen als verenigbaar moeten worden beschouwd.

191. Samengevat leidt dit aandachtspunt tot de volgende aanbevelingen:

- Onthaal en de grens tussen onthaal en reguliere werking nader expliciteren.
- In het decreet LSB inschrijven welke verwerkingen als verenigbaar moeten worden beschouwd.

192. Ten slotte moet in het algemeen nog meer aandacht worden besteed aan veilige informatieoverdracht. Op dit moment wordt hier in het decreet LSB onvoldoende bij stilgestaan. Wat een veilige informatieoverdracht precies kan en moet inhouden valt echter buiten de reikwijdte van dit onderzoek, maar door de werkgroep werd gesuggereerd dat zij mogelijkheden zien in een gedeeld platform.

Hoofdstuk 3

Gegevensdeling tussen kernpartners en externe actoren

1 Inleiding

193. Dit hoofdstuk kadert in deel 2 van het onderzoek. Waar deel 1 betrekking heeft op de gegevensdeling tussen de GBO-kernpartners, heeft dit tweede deel betrekking op de gegevensdeling tussen het GBO en externe actoren. Anders dan wat betreft de gegevensdeling tussen de GBO-kernpartners, besteden het decreet en besluit LSB amper aandacht aan externe actoren en aan de gegevensdeling tussen externe actoren en GBO; ook in de memorie van toelichting wordt er maar zijdelings naar verwezen.
194. In het decreet en besluit LSB wordt niet afgebakend wie de rol van externe actor op zich kan nemen. De regelgeving suggereert wel dat externe actoren op twee manieren betrokken kunnen worden bij het GBO.
1. **Als 'toeleider/afleider'**. De externe actor kan informatie verstrekken aan het GBO ('toeleider') of informatie ontvangen van het GBO ('afleider'), zonder dat de externe actor zelf als partner deel uitmaakt van het GBO-samenwerkingsverband. In dit rapport wordt de rol als toeleider en afleider afzonderlijk besproken. In de praktijk is het natuurlijk mogelijk dat een externe actor in dialoog treedt met het GBO, en na 'toeleider' ook 'afleider' kan zijn. In deel 2 van dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de precieze draagwijdte van de begrippen toeleider en afleider. Vervolgens wordt de toepassing van het beroepsgeheim en de AVG op de gegevensstroom tussen toeleiders/afleiders en het GBO besproken. Voor de gevonden knelpunten, worden aanbevelingen geformuleerd.
 2. **Als 'GBO-partner'**. De externe actor kan als volwaardige partner deelnemen aan het GBO-samenwerkingsverband. In dat geval, voorzien in artikel 9 decreet LSB, bestaat het GBO dus niet enkel uit de kernpartners (OCMW, CAW en DMW), maar ook uit een of meer externe actoren. Aangezien de externe partner geen kernpartner is en de bepalingen over informatiedeling in het decreet LSB momenteel enkel op kernpartners van toepassing zijn, gaat het betrekken van externe actoren als GBO-partner met een aantal onduidelijkheden gepaard. Die worden in deel 3 van dit hoofdstuk besproken.
195. Er wordt geen indeling gemaakt naargelang er sprake is van een 'project' of 'gewone GBO-werking'. In de regelgeving zelf wordt dit onderscheid immers niet gemaakt; de projecten worden steeds gedekt door en moeten inpassen in het bredere GBO-kader. Bovendien is het op termijn de bedoeling dat wordt afgestapt van louter project- en doelgroepmatig werken.
196. In het algemeen dient nog opgemerkt te worden dat dit hoofdstuk het algemeen kader schetst dat van toepassing is op de situatie waarbij in individuele zaken wordt nagegaan of het mogelijk is om gegevens door te geven aan het GBO (*case-by-case* benadering). Dat betreft dus niet een systematische verzending van informatie (bv. systematische doorgifte van lijsten indien aan bepaalde kenmerken voldaan is). Dat komt in hoofdstuk 4 aan bod.

2 Externe actor als toeleider en afleider

2.1 Begrippenkader en wijze waarop toeleiding en afleiding kan gebeuren

2.1.1 Toeleider

197. In de inleiding is algemeen gesteld dat een toeleider een externe actor is die gegevens verstrekt aan het GBO. Dat moet enigszins genuanceerd worden. In de huidige werking van de GBO wordt informatie immers niet verstrekt aan het GBO in zijn geheel, maar aan één of meer partners van het GBO, die de gegevens vervolgens uitwisselt of minstens kan uitwisselen met de andere partners.
198. Er is sprake van een toeleider als een externe actor informatie doorgeeft aan een partner van het GBO en die partner op grond van artikel 11 decreet LSB dat gegeven kan uitwisselen met de andere partners. Het is dus niet vereist dat het gegeven ook effectief uitgewisseld wordt tussen de partners. Die informatie moet te beschouwen zijn als een ‘GBO-gegeven’, d.w.z. een gegeven dat uitgewisseld kan worden tussen de kernpartners op grond van artikel 11 decreet LSB en verder wordt geconcretiseerd in artikel 6 besluit LSB. Het betreft dus de volgende gegevens:

“1° de identificatie- en contactgegevens van de gebruiker;

2° de gegevens die noodzakelijk zijn om de rechten van de cliënt te verkennen en uit te voeren, onder meer de identificatie van het recht, de datum van de aanvraag, de datum en de aard van de beslissing;

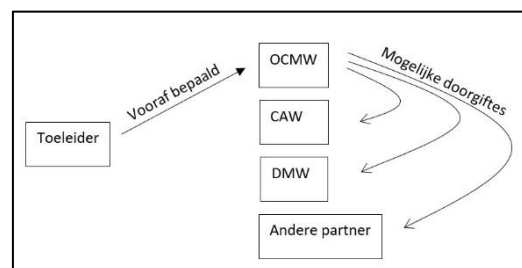
3° de ondersteuningsvragen, doelstellingen en acties die de gebruiker formuleert op de verschillende levensdomeinen;

4° de relevante identificatie- en contactgegevens van de personen die betrokken zijn bij de hulp- en dienstverlening aan de gebruiker.”⁵⁸

De informatie die verder gaat dan een GBO-gegeven, valt buiten de toepassing van het decreet LSB en dus ook buiten het begrip toeleiding.

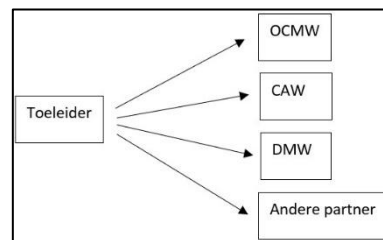
199. Er zijn drie manieren waarop de informatie-uitwisseling tussen de externe actor als toeleider en de GBO-partners kan verlopen.

1. Ten eerste kan vooraf één vaste GBO-partner worden aangeduid waarmee de toeleider informatie deelt. Deze GBO-partner oordeelt vervolgens of het nodig is om het GBO-gegeven te delen met een andere GBO-partner (volgens de wijze besproken in hoofdstuk 1 en 2).

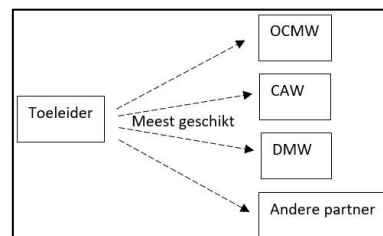

⁵⁸ Art. 6, § 1 besluit LSB.

2. Ten tweede kan worden gekozen om elk GBO-gegeven dat de toeleider deelt steeds automatisch met elke GBO-partner te delen.

3. Ten derde kan ervoor worden gekozen om de toeleider zelf op *case-by-case* basis te laten beslissen wie naar zijn aanvoelen de meest geschikte GBO-partner is.

200. Op dit moment is geen enkel van de opties algemeen decretaal verankerd en wordt dus niet in het algemeen voor toeleiders bepaald op welke manier een toeleiding kan of moet verlopen.

2.1.2 Afleider

201. Een afleider is te zien als een externe actor die gegevens ontvangt van het GBO. Ook die omschrijving is te nuanceren. Er is sprake van afleider indien een externe actor een GBO-gegeven ontvangt van een partner van het GBO. Ook hier is niet vereist dat het GBO-gegeven gecirculeerd heeft binnen het samenwerkingsverband; de loutere mogelijkheid om het gegeven door te geven op grond van het decreet LSB aan andere partners volstaat.
202. In tegenstelling tot de situatie voor toeleiders, bestaat er in de huidige werking van het GBO slechts één manier om op te treden als afleider: de afleider ontvangt het gegeven van een partner.

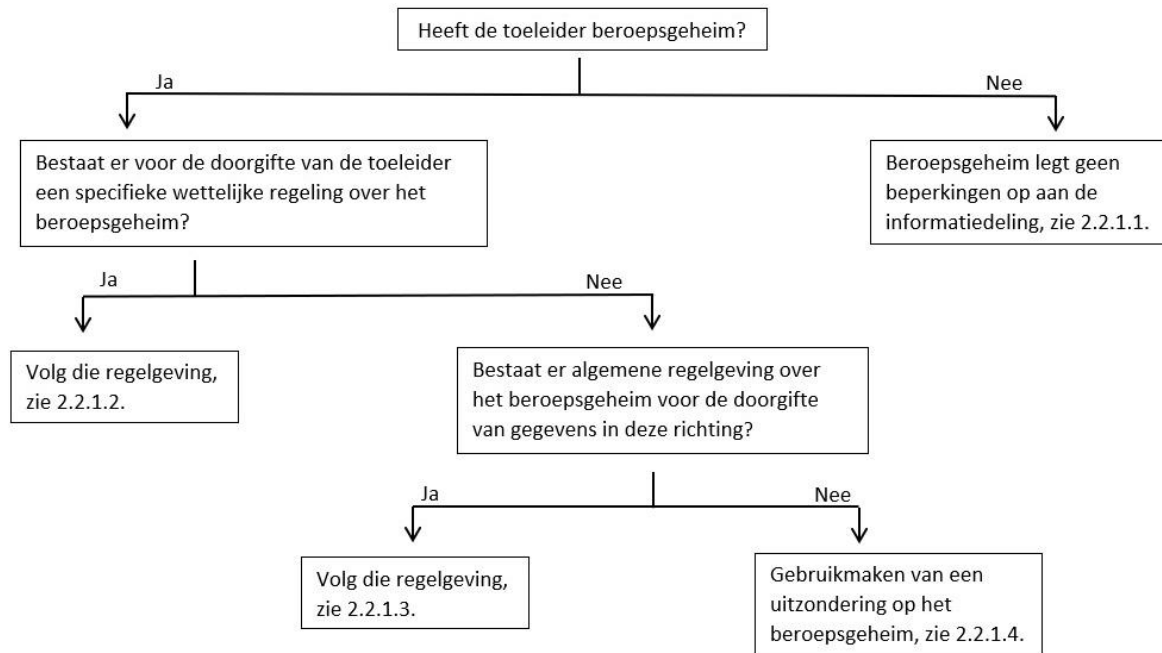
2.2 Beroepsgeheim

203. In dit onderdeel wordt de regelgeving over het beroepsgeheim toegepast op de gegevensstroom tussen de externe actor als toeleider of afleider en GBO-kernpartners. Eerst komt de externe actor als toeleider aan bod. Vervolgens komt de externe actor als afleider aan bod. Aangezien het binnen dit onderzoek niet mogelijk is om de regelgeving na te gaan voor elke huidige en toekomstige toeleider en afleider, wordt een algemeen schema in boomstructuur aangeboden waarmee de situatie voor elke toeleider of afleider getoetst kan worden. Om te illustreren hoe zo'n toets dient te verlopen, worden enkele voorbeelden gegeven. Hierbij dient opgemerkt te worden dat onderstaande analyse niet specifiek ingaat op de regels die toegepast moeten worden indien externe actoren als partner deelnemen aan het GBO; daarop wordt in punt 3 ingegaan.

2.2.1 Beroepsgeheim bij doorgifte van toeleider aan een GBO-kernpartner

204. Dit onderdeel gaat in op de impact van de regelgeving over het beroepsgeheim op de doorgifte van informatie van een toeleider naar een GBO-kernpartner. Of een toeleider informatie mag doorgeven hangt immers af van de vraag of hij beroepsgeheim heeft, en indien dat het geval is, van de vraag of uitzonderingen op het beroepsgeheim de bekendmaking van informatie toelaten. De bespreking wordt gestructureerd aan de hand van het onderstaande schema. Het schema bevat drie vragen. Aan de hand

van het antwoord op die vragen voor een concrete toeleider, wordt men voor die toeleider doorverwezen naar het punt in dit hoofdstuk dat de toepasselijke regeling omtrent het beroepsgeheim bevat.

2.2.1.1 Toeleider zonder beroepsgeheim

205. De eerste vraag uit het schema is: “Heeft de toeleider beroepsgeheim?” Om te bepalen of een toeleider al dan niet gebonden is door het beroepsgeheim, kan verwezen worden naar de ‘wegwijzer beroepsgeheim’.⁵⁹ Als een toeleider zonder beroepsgeheim informatie wil doorgeven aan een GBO-kernpartner, doet er zich geen probleem voor inzake beroepsgeheim. De toeleider kan vanuit dat perspectief alle informatie waarvan hij kennis heeft, delen met een GBO-kernpartner. Wel is, als nuancering, daarbij nog aan te geven dat uiteraard rekening moet worden gehouden met wat hierna nog wordt aangegeven over AVG én met de allicht toepasselijke discretieplicht en eventuele andere (interne) regelingen die gelden voor de betrokken toeleider. Het voorgaande is dus louter een ‘beroepsgeheimconclusie’; in veel gevallen is die informatiedeling nog af te toetsen aan andere factoren.

2.2.1.2 Specifieke regelgeving over beroepsgeheim voor doorgifte van geheimen aan een GBO-kernpartner

206. De tweede vraag uit het schema is: “Bestaat er voor de doorgifte van de toeleider een specifieke wettelijke regeling over het beroepsgeheim?” Als die regelgeving er is, moet ze worden gevolgd. Het is echter niet altijd duidelijk wanneer een regeling ook specifiek een uitzondering op het beroepsgeheim bevat. De wetgever kan expliciet aangeven dat hij een uitzondering maakt op het beroepsgeheim. Ook als hij dat niet doet, kan er nog steeds sprake zijn van een uitzondering op het beroepsgeheim, als voldoende blijkt uit de toelichting, context of totstandkoming dat het de bedoeling was van de wetgever om een uitzondering op het beroepsgeheim te creëren. Daarnaast moet ook gewaarborgd worden dat het beroepsgeheim niet uitgehold wordt door de uitzondering en is het dus van belang dat voldoende

59 T. OPGENHAFFEN en J. PUT, *Beroepen in de Grijze Zone*, Wegwijzers Beroepsgeheim nr. 1, Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, 2018, 15, www.law.kuleuven.be/isr/beroepsgeheim.

duidelijk en nauwkeurig bepaald is welke situaties gevat zijn door de uitzondering. Voor een concrete toepassing van die voorwaarden op het decreet LSB kan verwezen worden naar hoofdstuk 1, randnr. 12-14.

207. Op dit moment zijn er drie toeleiders die een specifieke regeling hebben voor de doorgifte van gegevens aan een GBO-kernpartner in het kader van het GBO, namelijk de zorgkassen wat betreft de doorgifte van gegevens over niet betaalde premies, Agentschap Opgroeien wat betreft de doorgifte van gegevens van maatschappelijk kwetsbare gezinnen en de VDAB wat betreft de doorgifte van gegevens voor de opstart van onthaaltrajecten.

a) Agentschap Opgroeien

208. Een eerste specifieke wettelijke regeling voor de gegevensstroom van een toeleider naar een kernpartner van het GBO, is gelegen in artikel 10/1 van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, zoals dat recent is ingevoegd door een decreet van 4 februari 2022⁶⁰. Dat decreet voert een rechtsgrond in voor de gegevensdeling tussen het Agentschap Opgroeien en het OCMW, wat kwetsbare gezinnen betreft, met als doel *“de toegang van kwetsbare gezinnen tot sociale hulp- en dienstverlening te vergroten, en armoede en onderbescherming tegen te gaan.”*⁶¹

209. De bepaling luidt als volgt:

“Art. 10/1. § 1. Met het oog op het verhogen van de toegang tot de sociale hulp- en dienstverlening en het tegengaan van onderbescherming, vermeld in artikel 9, eerste lid, van het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid, kunnen de lokale teamleden van het agentschap die gebonden zijn aan het beroepsgeheim, vermeld in artikel 458 van het Strafwetboek, identificatiegegevens van maatschappelijk kwetsbare gezinnen waarmee ze bij de uitvoering van hun taken in contact komen, delen met een maatschappelijk werker van het OCMW van de woonplaats van de cliënt die concrete dienstverlening namens het OCMW aan die cliënt biedt en die door hetzelfde beroepsgeheim gebonden is. De lokale teamleden zijn de personeelsleden van het agentschap die in een bepaalde regio de dienstverlening, vermeld in artikel 7, aanbieden. Als cliënt wordt beschouwd, eenieder die het ouderlijk gezag uitoefent of zal uitoefenen met wie de medewerker van het lokale team in contact komt.

De gegevens die kunnen worden gedeeld zijn:

1° de voor- en achternaam en het adres van de cliënt;

2° het telefoonnummer en e-mailadres van de cliënt.

§ 2. De cliënt wordt vooraf geïnformeerd over:

1° het doel van de gegevensdeling;

2° welke gegevens er worden gedeeld;

60 Decr.VI. 4 februari 2022 tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, wat de gegevensdeling met het OCMW en de samenwerking met de kraamklinieken betreft, *BS* 11 maart 2022. De wijziging is in werking getreden op 10 april 2022.

61 Voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, wat de gegevensdeling met het OCMW en de samenwerking met de kraamklinieken betreft, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr.870/1, 2.

3° met wie de gegevens worden gedeeld;

4° wat er verder met de gegevens gebeurt en wat de cliënt nog mag verwachten.

Het delen van de identificatiegegevens is vrijwillig en is alleen mogelijk als de cliënt daarvoor zijn vrije en uitdrukkelijke toestemming heeft verleend.

§ 3. Een maatschappelijk werker van het OCMW neemt met de betrokken cliënt contact op om naar zijn hulpvragen te luisteren en zijn rechten te verkennen, hem informatie te verschaffen en hem sociale hulp- en dienstverlening aan te bieden of hem door te verwijzen naar de gepaste lokale sociale hulp- en dienstverlening.

§ 4. Het OCMW verwerkt de persoonsgegevens van de cliënt en kan ze uitwisselen met de actoren die deel uitmaken van het samenwerkingsverband geïntegreerd breed onthaal met toepassing van de regels, vermeld in artikel 11, § 2, van het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid.

§ 5. In het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad kunnen de gegevens, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, onder de voorwaarden, vermeld in paragraaf 2, worden gedeeld met een medewerker van het centrum algemeen welzijnswerk van Brussel als partner van het samenwerkingsverband geïntegreerd breed onthaal dat tot stand komt ter uitvoering van de conventant, vermeld in artikel 2 van het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid.”⁶²

210. Het betreft hier een voorbeeld van de eerste mogelijkheid van toeleiding zoals besproken in randnr. 199.1 De bepaling regelt immers enkel de informatiedoorgifte van het Agentschap Opgroeien aan het OCMW, maar geeft daarbij wel aan dat het OCMW als onderdeel van het GBO de gegevens kan doorgeven aan de twee andere kernpartners (volgens de regels uit het decreet LSB). Door de bijkomende verwijzing naar artikel 11 van het decreet LSB, gaat het in § 4 van de bepaling enkel om de drie kernpartners.
211. Wat het beroepsgeheim betreft is in het ingevoerde artikel uitdrukkelijk ingeschreven dat gegevensuitwisseling enkel mogelijk is tussen beroepsgeheimhouders binnen het Agentschap Opgroeien en beroepsgeheimhouders van het OCMW en na vrije en uitdrukkelijke toestemming van de cliënt. De decreetgever heeft dus in het decreet een op instemming gebaseerde uitzondering op het beroepsgeheim ingeschreven.

b) Zorgkassen

212. De tweede specifieke regeling heeft betrekking op de zorgkassen. Het decreet tot wijziging van regelgeving in het kader van de Vlaamse sociale bescherming⁶³ voert een nieuwe bepaling in in het VSB-decreet dat toelaat dat de zorgkassen bepaalde gegevens doorgeven van leden die hun premie niet betaald hebben, aan de GBO-kernpartners. In het voorstel van decreet is geen uitgebreide verantwoording te vinden die dieper ingaat op de redenen van de invoering van de bepaling. Wel wordt duidelijk gemaakt dat het de *“bedoeling is om aan de hand van de gegevens kwetsbare personen op te sporen en, waar mogelijk, toe te leiden naar tot op heden onbenutte rechten. Daarnaast kan op die manier worden*

62 Art. 10/1 Decr.VI. 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, BS 7 juni 2004.

63 Decr.VI. 18 juni 2021 tot wijziging van regelgeving in het kader van de Vlaamse sociale bescherming, BS 26 juli 2021.

voorkomen dat aan deze personen administratieve geldboetes moeten worden opgelegd.”⁶⁴ Het wijzigingsdecreet is reeds gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, maar er is nog geen datum van inwerkingtreding bepaald voor dit artikel.

213. Het artikel luidt als volgt:

“Art. 53/2. De zorgkassen geven, in de gevallen en onder de voorwaarden bepaald door de Vlaamse Regering, contactgegevens en gegevens over de niet-betaalde premies van leden die hun premie niet betaald hebben, door aan alle actoren die deel uitmaken van het samenwerkingsverband geïntegreerd breed onthaal, vermeld in artikel 9, tweede lid, van het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid. Die gegevens worden in voorkomend geval verwerkt conform artikel 9 tot en met 11 van het voormelde decreet, in het kader van de uitoefening van de taken van de actoren van het samenwerkingsverband geïntegreerd breed onthaal, in de strijd tegen de onderbescherming van kwetsbare doelgroepen.

De Vlaamse Regering specificeert in voorkomend geval de gegevens, vermeld in het eerste lid, en bepaalt de periodiciteit van de doorgifte van de gegevens. De Vlaamse Regering bepaalt in voorkomend geval ook de functie van het digitaal platform Vlaamse sociale bescherming bij de doorgifte van de gegevens.”

214. Wat meteen opvalt als deze bepaling vergeleken wordt met de bepaling van Agentschap Opgroeien, is dat zij minder gedetailleerd is. De verdere uitwerking van de bepaling is ook volledig overgelaten aan de Vlaamse regering, wat tot op heden nog niet is gebeurd. Daarnaast is het ook belangrijk om op te merken dat wordt bepaald dat de gegevens worden doorgegeven aan alle kernpartners van het GBO. Het betreft dus een voorbeeld van de tweede mogelijkheid van toeleiding zoals besproken in randnr. 199.2.

215. De decreetgever heeft niet expliciet aangegeven dat hij met deze bepaling een uitzondering op het beroepsgeheim heeft willen invoeren. Uit de voorbereidende werken bij de bepaling en uit de bepaling zelf blijkt ook niet dat de decreetgever het beroepsgeheim heeft willen regelen met deze bepaling. Bovendien is de mogelijke uitzondering onvoldoende duidelijk afgelijnd. Bijgevolg is niet voldaan aan de criteria om een uitzondering op het beroepsgeheim te vormen (zie randnr. 206). Er is dus in die zin geen uitdrukkelijke bepaling aanwezig die het beroepsgeheim regelt voor deze gegevensstroom. Bijgevolg moeten de volgende stappen in het schema worden bekeken om te bepalen welke regelgeving toegepast moet worden voor de doorgifte van geheimen door de toeleider aan een GBO-kernpartner.

c) VDAB

216. Een derde toeleider waarvoor voorzien is in specifieke regelgeving voor de doorgifte van gegevens aan een GBO-kernpartner, is de VDAB. Het decreet over de werk- en zorgtrajecten⁶⁵ wijdt een aantal bepalingen aan de doorgifte aan GBO-kernpartners van gegevens over personen die problemen van cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale aard hebben met het oog op het opstarten van een onthaaltraject bij het GBO (vroeger advies niet-toeleidbaar). Het betreft hier een voorbeeld van de derde mogelijkheid van toeleiding zoals besproken in randnr. 199.1.

⁶⁴ Ontwerp van decreet tot wijziging van regelgeving in het kader van de Vlaamse sociale bescherming, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr.710/1, 9.

⁶⁵ Decr.VI. 8 juli 2022 over de werk- en zorgtrajecten, *BS* 3 augustus 2022.

217. De bepalingen luiden als volgt:

“Art. 4. De VDAB kan de personen, vermeld in artikel 3, voor wie de VDAB inschat dat het overige aanbod van werk- en zorgtrajecten nog niet voldoende de problematieken van cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale aard kan stabiliseren, doorverwijzen naar het GBO. De VDAB bezorgt daarbij de persoonsgegevens, vermeld in artikel 5, eerste lid, 1°, aan één van de minimale kernpartners van het GBO, vermeld in artikel 9, tweede lid, van het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid. De VDAB is verwerkingsverantwoordelijke vermeld in artikel 4,7), van de algemene verordening gegevensbescherming voor de doorgifte van de persoonsgegevens, vermeld in artikel 5, eerste lid, 1°, van dit decreet van de personen vermeld in artikel 4 van dit decreet. De minimale kernpartners van het GBO zijn afzonderlijkverwerkingsverantwoordelijke vermeld in artikel 4,7), van de algemene verordening gegevensbescherming voor alle andere verwerkingen van de persoonsgegevens vermeld in artikel 5, eerste lid, van dit decreet, van de personen vermeld in artikel 4 van dit decreet.

Art. 5. Voor de identificatie, de contactopname en de hulpverlening in dit onthaal-traject worden de volgende persoonsgegevens verwerkt in het kader van dit decreet:

1°de voornaam, de achternaam, het adres, het mailadres, het telefoonnummer en de geboortedatum van de persoon, vermeld in artikel 4, eerste lid;

2°de contactgegevens van de hulpverlener in kwestie.

Om de persoon, vermeld in artikel 4, eerste lid, te contacteren om een onthaaltraject op te starten om een brede vraagverheldering te doen op de verschillende levensdomeinen, om rechten te verkennen en te realiseren, en om waar nodig toe te leiden naar de meest gepaste hulpverlening, mag de VDAB de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid bezorgen aan de volgende welzijns- en zorgvoorzieningen die deel uitmaken van het GBO:

1°het OCMW;

2°het centrum voor algemeen welzijnswerk;

3°de dienst maatschappelijk werk van het ziekenfonds.”

218. In het algemeen zijn medewerkers van de VDAB niet gebonden door het beroepsgeheim.⁶⁶ Er is geen expliciete wettelijke basis voor het beroepsgeheim opgenomen in het VDAB-decreet, ook impliciet kan niet uit dat decreet afgeleid worden dat de medewerkers gebonden zouden zijn door het beroepsgeheim. De omgang met vertrouwelijke gegevens mag dan wel noodzakelijk zijn voor sommige aspecten van hun functie, de wetgever lijkt niet de bedoeling gehad te hebben om aan die vertrouwelijkheid de bijzondere bescherming van het beroepsgeheim te koppelen. Dat VDAB-medewerkers over het algemeen geen beroepsgeheim hebben, sluit niet uit dat ze wanneer ze specifieke functies uitoefenen voor het uitoefenen van die functie toch aan het beroepsgeheim gebonden zijn. Wat dat betreft moet worden nagegaan of VDAB-medewerkers die meewerken aan de werk- en zorgtrajecten waarbinnen deze GBO-gegevensuitwisseling kadert, alsnog aan het beroepsgeheim gebonden zijn.

219. Het decreet over de werk- en zorgtrajecten bevat geen bepaling die beroepsgeheim oplegt. Bij het ontbreken van zo'n uitdrukkelijke bepaling, kan gebruik worden gemaakt van het stappenplan in

⁶⁶ Zie ook Y. STEVENS, *Informatieverwerking, beroepsgeheim en discretieplicht bij de VDAB en in de werkwinkel*, VDAB, 2010, 89 en 94.

‘wegwijzer beroepsgeheim’ om na te gaan of de wetgever alsnog beroepsgeheim heeft willen opleggen.⁶⁷ Daarbij moet worden nagegaan of de medewerker in deze functie noodzakelijkerwijze omgaat met vertrouwelijke informatie en of de decreetgever gewild heeft dat daarbij de regels van het beroepsgeheim gerespecteerd worden. De wil van de decreetgever kan expliciet blijken uit bv. de parlementaire voorbereiding of kan impliciet blijken uit bv. het feit dat zonder beroepsgeheim geen zinvolle uitvoering aan het decreet kan worden gegeven.

220. Wat medewerkers van werk- en zorgtrajecten betreft, bestaat er enerzijds geen twijfel over dat zij in het kader van hun wettelijk geregelde functie noodzakelijkerwijze omgaan met vertrouwelijke gegevens die voor zorgberoepen traditioneel onder het beroepsgeheim vallen (bv. informatie over de cognitieve, medische, psychische, psychiatrische en sociale problematieken van personen). Anderzijds valt op dat noch de memorie noch het decreet naar het beroepsgeheim verwijzen of de vertrouwelijkheid van de functie benadrukken. Er zijn met andere woorden een aantal indicaties die kunnen wijzen op beroepsgeheim, maar er bestaat geen zekerheid dat de medewerkers van de VDAB bij de uitoefening van de functies uit het decreet over de werk- en zorgtrajecten gebonden zijn door het beroepsgeheim. Het is wenselijk dat de decreetgever dit verder verduidelijkt.
221. Voor zover medewerkers van de VDAB die meewerken aan werk- en zorgtrajecten beroepsgeheim zouden hebben, moet worden nagegaan of de hierboven genoemde bepalingen een uitzondering op het beroepsgeheim bevatten. Zoals voor de zorgkassen, bevatten de bepalingen geen rechtstreekse verwijzing naar de toepassing van het beroepsgeheim op de gegevensstroom toeleider – GBO-kernpartners. Dat belet echter niet dat de bepaling wel degelijk een uitzondering op het beroepsgeheim zou kunnen bevatten (zie randnr. 206), wat volgens ons hier het geval is. Indien de medewerkers die meewerken aan werk- en zorgtrajecten gebonden zijn door het beroepsgeheim, kunnen die medewerkers hun functie immers niet uitoefenen zonder dat deze bepaling gelezen wordt als een uitzondering op het beroepsgeheim. Daarnaast is de bepaling voldoende nauwkeurig en niet te ruim geformuleerd door expliciet te bepalen welke gegevens, met welke doeleinden aan welke instanties (één van de kernpartners, waarvan bovendien alle medewerkers door het beroepsgeheim gebonden zijn) verstrekt mogen worden. Indien de medewerkers van de VDAB voor de uitvoering van deze bepalingen gebonden zouden zijn door het beroepsgeheim, is er sprake van een uitzondering op het beroepsgeheim.

2.2.1.3 *Algemene regelgeving over beroepsgeheim voor doorgifte van gegevens door de toeleider*

222. De derde vraag die in het schema wordt gesteld, is: “Bestaat er algemene regelgeving over het beroepsgeheim voor de doorgifte van gegevens in deze richting?” De derde groep toeleiders is dus de groep waarvoor er algemene regelgeving over het beroepsgeheim bestaat. Daarmee wordt bedoeld dat er wel regelgeving over het beroepsgeheim bestaat voor een toeleider, maar dat die regelgeving niet specifiek bedoeld is voor de doorgifte van geheimen aan GBO-kernpartners in het kader van het GBO. Hoewel deze groep toeleiders theoretisch gezien wel bestaat, is tot nog toe geen concreet voorbeeld gevonden.⁶⁸ Het valt echter niet uit te sluiten dat zo een bepaling in de toekomst wel ingeschreven wordt. Om die redenen is het belangrijk deze optie te vermelden.

67 T. OPGENHAFFEN en J. PUT, *Beroepen in de Grijze Zone*, Wegwijzers Beroepsgeheim nr. 1, Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, 2018, 15, www.law.kuleuven.be/isr/beroepsgeheim.

68 Het enige ‘voorbeeld’ dat eventueel in een beperkt aantal gevallen dienstig zou kunnen zijn, is artikel 74 decreet IJH.

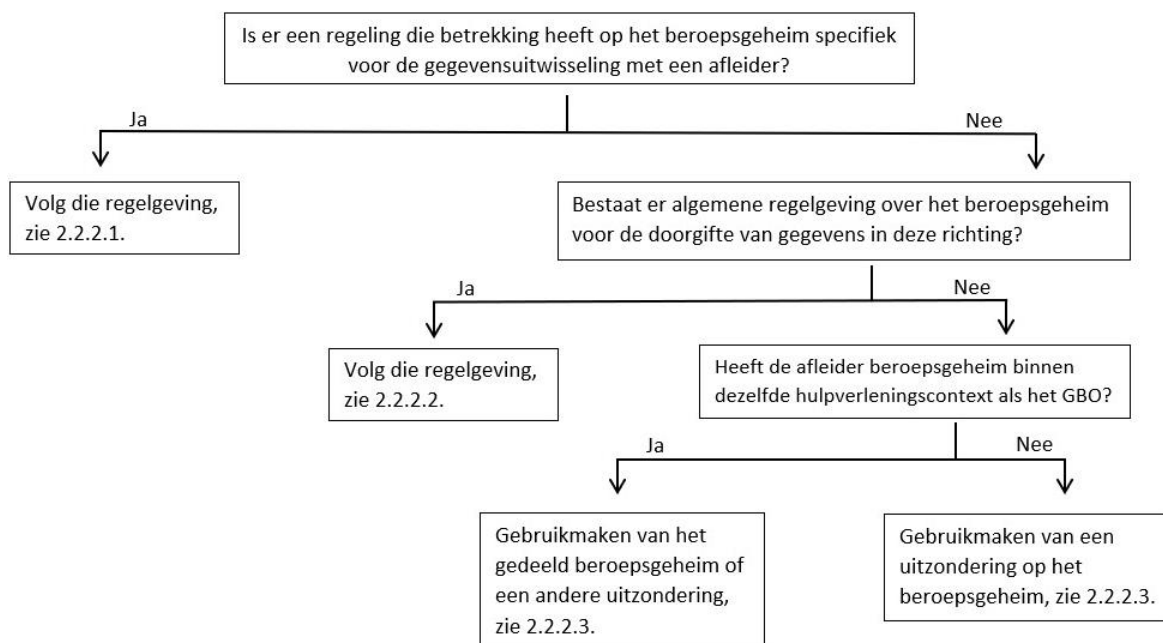
2.2.1.4 Uitzonderingen op het beroepsgeheim

223. Indien het antwoord op de laatste vraag 'nee' is, valt men terug op de algemene uitzonderingen op het beroepsgeheim om de doorgifte van de gegevens van een toeleider naar een GBO-kernpartner mogelijk te maken. Als een toeleider gebonden is door het beroepsgeheim, kan hij de informatie die onder het begrip 'geheim' valt immers niet zomaar doorgeven aan een GBO-kernpartner, maar moet hij een beroep doen op een uitzondering op het beroepsgeheim. Informatie die niet onder het beroepsgeheim valt, kan wel worden doorgegeven (met de nodige nuancering, vermeld in randnr. 205).
224. De uitzonderingen op het beroepsgeheim die hier een uitweg kunnen bieden om de informatie toch door te mogen geven zijn zeer beperkt, namelijk instemming, noodtoestand, schuldig hulpverzuim en gedeeld beroepsgeheim (indien toeleider en de kernpartner optreden met dezelfde finaliteit).⁶⁹ Uit deze opsomming zijn de instemming en het gedeeld beroepsgeheim de enige gepaste uitzonderingen die systematisch gebruikt kunnen worden in het kader van het GBO, rekening houdend met de GBO-filosofie (rechtenverkenning, rechtentoekenning, doorverwijzen enz.). In het eerste hoofdstuk is evenwel al vermeld dat beide uitzonderingen niet helemaal rechtszeker zijn. Bijgevolg is het aanbevolen in een wettelijke regeling, en dus rechtszekere uitzondering, te voorzien voor het doorgeven van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen van een toeleider met beroepsgeheim aan een GBO-kernpartner.

2.2.2 Beroepsgeheim bij doorgifte van GBO-kernpartner aan afleider

225. De tweede gegevensstroom die besproken wordt, heeft betrekking op de doorgifte van informatie die onder het beroepsgeheim valt van een GBO-kernpartner aan een afleider. Daarmee wordt zowel de terugkoppeling van informatie aan de afleider die oorspronkelijk de gegevens verstrekte aan de kernpartner als de doorgifte vanuit een kernpartner aan een andere afleider bedoeld. De bespreking wordt gestructureerd aan de hand van het onderstaande schema. Het schema bevat drie vragen. Aan de hand van het antwoord op die vragen voor een concrete afleider, wordt men voor die concrete afleider doorverwezen naar het punt in dit hoofdstuk dat de toepasselijke regeling omtrent het beroepsgeheim bevat. In het algemeen dient hierbij nog opgemerkt te worden dat de medewerkers van alle kernpartners gebonden zijn door het beroepsgeheim, maar dat niet noodzakelijk het geval is voor alle medewerkers van afleiders.

⁶⁹ Toestemming, noodtoestand en gedeeld beroepsgeheim zijn in het eerste hoofdstuk aan bod gekomen en daar uiteen gezet. De situatie van schuldig hulpverzuim is nog niet aan bod gekomen, maar zal ook zelden voorkomen in de GBO- gegevensstromen. Er is sprake van schuldig hulpverzuim, en dus een misdrijf, indien er een groot gevaar is en een bewust verzuim om hulp te verlenen of te verschaffen zonder dat daarbij sprake mag zijn van een ernstig gevaar voor de persoon zelf of voor anderen. In dat geval moet een medewerker van een kernpartner zijn/haar beroepsgeheim dus toch doorbreken om niet schuldig te zijn aan het misdrijf (en op die manier wel degelijk hulp te verlenen of verschaffen in een situatie van groot gevaar). Voor een uitgebreide bespreking van alle uitzonderingen en hun toepassingsvoorwaarden kan verwezen worden naar A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 368 p.

2.2.2.1 Specifieke regelgeving over beroepsgeheim voor doorgifte van geheimen vanuit een GBO-kernpartner aan een afleider

226. De eerste vraag in het schema luidt: “Is er een regeling die betrekking heeft op het beroepsgeheim specifiek voor de gegevensuitwisseling met een afleider?” Op dit moment bestaat er echter nog geen specifieke regelgeving die de doorgifte van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen van een GBO-kernpartner naar afleiders in het kader van het GBO regelt. Ook in de reeds bestaande specifieke regelgevingen voor de doorgifte van gegevens naar een GBO-kernpartner (zie 2.2.1.2, Agentschap Opgroeien, zorgkassen en VDAB), wordt noch een terugkoppeling voorzien aan de verstreckende actoren (info verstrekt als toeleider), noch voorzien in een doorgifte van andere gegevens vanuit een kernpartner naar die externe actor. In de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet over werk- en zorgtrajecten wordt een terugkoppeling vanuit het GBO aan de VDAB zelfs uitdrukkelijk afgewezen.⁷⁰

2.2.2.2 Algemene regelgeving over beroepsgeheim voor doorgifte van gegevens door een GBO-kernpartner aan een afleider

227. De tweede vraag in het schema is: “Bestaat er algemene regelgeving over het beroepsgeheim voor de doorgifte van gegevens in deze richting?” De tweede groep afleiders is dus de groep waarvoor er in het algemeen regelgeving over het beroepsgeheim bestaat die van toepassing kan zijn op de doorgifte van gegevens vanuit een GBO-kernpartner aan de afleider, zonder dat die regelgeving specifiek bedoeld is voor die gegevensstroom. De regelgeving die door dit punt wordt gevat, heeft voornamelijk betrekking op de regelgeving van de drie kernpartners. Voor de CAW en DMW is zo een algemene regelgeving voorzien en wordt deze hieronder besproken. Voor de OCMW is geen gelijkaardige regelgeving gevonden. Daarnaast is het ook mogelijk dat regelgeving van toepassing op een bepaalde afleider een beroepsgeheimbepaling bevat die toegepast moet/kan worden in de gegevensuitwisseling met een

70 MvT bij het voorontwerp van decreet over de werk- en zorgtrajecten, VI.Reg. 2022, nr. 0301/3, 19.

GBO-kernpartner. Het is echter niet mogelijk om die optie voor alle mogelijke afleiders te bekijken. Bij wijze van voorbeeld wordt artikel 76 decreet IJH besproken.

a) Doorgifte van gegevens door CAW

228. Voor de CAW bestaan er bepalingen die betrekking hebben op gegevensuitwisseling met actoren buiten de eigen organisatie. Ondanks het feit dat die bepalingen niet specifiek voor het GBO in het leven zijn geroepen, kunnen ze van belang zijn voor elke gegevensuitwisseling met afleiders en moeten ze bijgevolg ook worden toegepast op die gegevensstroom.
229. Het decreet betreffende het algemeen welzijnswerk bevat in artikel 10 een bepaling die de gegevensdeling tussen CAW en 'derden' regelt.⁷¹ Nergens wordt gespecificeerd wie die derden zijn; ook de afleiders in het kader van het GBO kunnen daar dus onder vallen. De gegevensuitwisseling wordt krachtens artikel 10 CAW-decreet aan de volgende voorwaarden onderworpen:
- De gegevens moeten noodzakelijk zijn voor het algemeen welzijnswerk.
 - De gegevensuitwisseling vindt enkel plaats in het belang van de gebruiker.
 - De derde aan wie de gegevens worden doorgegeven, moet betrokken zijn bij de hulp- en dienstverlening en optreden met dezelfde finaliteit.
 - De gebruiker op wie de gegevens betrekking hebben, moet instemmen, tenzij overmacht of dringende noodzaak.
230. Artikel 10 CAW-decreet en de voorwaarden daarin genoemd, zijn gelijkaardig aan artikel 11 decreet LSB. Hierbij passen dan ook dezelfde opmerkingen als in hoofdstuk 1 opgenomen voor het decreet LSB (zie randnr. 15-17). Het is immers in dit artikel niet duidelijk wanneer er sprake is van overmacht of dringende noodzaak, welke personen precies onder het begrip gebruiker vallen en dus hun instemming moeten verlenen, welke bijzondere waarborgen in acht worden genomen bij het ontbreken van de instemming en wat de verhouding is met (andere) uitzonderingen op het beroepsgeheim.
231. Daarnaast is ook artikel 21 besluit betreffende het algemeen welzijnswerk⁷² van belang. Dat bepaalt: *"Het centrum onderzoekt in dialoog met de gebruiker in welke mate het uitwisselen van persoonsgegevens wenselijk of noodzakelijk is en ondersteunt de gebruiker om in de mate van het mogelijke deze gegevens zelf te communiceren."* Ook al wordt in deze bepaling de term 'persoonsgegevens' gebruikt, kunnen die gegevens *in concreto* tegelijk gegevens zijn die onder het beroepsgeheim vallen. In het geval het CAW dergelijke gegevens wenst door te geven aan een afleider in het kader van het GBO, moet die bepaling dus ook worden toegepast.

b) Doorgifte van gegevens door DMW

232. Voor de DMW bestaan er bepalingen die betrekking hebben op gegevensuitwisseling met actoren buiten de eigen organisatie. Ondanks het feit dat die bepalingen niet specifiek voor het GBO in het leven zijn geroepen, kunnen ze van belang zijn voor elke gegevensuitwisseling met afleiders en moeten ze bijgevolg ook worden toegepast op die gegevensstroom.

71 Art. 10 Decr.VI. 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk, BS 8 juli 2009.

72 Art. 21 B.VI.Reg. 21 juni 2013 betreffende het algemeen welzijnswerk, BS 1 augustus 2013.

233. Voor de DMW zijn artikel 12 woonzorgbesluit⁷³ en artikel 59 woonzorgdecreet⁷⁴ van belang. Artikel 59 woonzorgdecreet bepaalt in het algemeen dat de verwerkingsgronden van de verwerkingen door de DMW artikel 6, lid 1, e) AVG en artikel 9, lid 2, h) AVG zijn. Die laatste verwerkingsgrond heeft tot gevolg dat de verwerking van de bijzondere categorieën van persoonsgegevens (hier gegevens over gezondheid) moet plaatsvinden *“door of onder de verantwoordelijkheid van een beroepsbeoefenaar die aan het beroepsgeheim is gebonden, of door een andere persoon die tot geheimhouding is gehouden”*.⁷⁵ Dit laatste aspect kan van belang zijn indien gegevens worden doorgegeven aan afleiders die niet gebonden zijn door het beroepsgeheim.
234. Artikel 12 van het woonzorgbesluit somt een aantal voorwaarden op waaraan gegevensverwerking door de DMW moet voldoen, alsook de voorwaarden voor de uitwisseling van persoonsgegevens met ‘andere zorgaanbieders’. Een andere zorgaanbieder is volgens dat artikel: *“een persoon, dienst, of organisatie, die als zorg- of welzijnsactor professioneel zorg of ondersteuning verleent aan personen met een zorg- en ondersteuningsvraag, inclusief de personen, diensten of organisaties met een gespecialiseerd zorg- en ondersteuningsaanbod”*. Het betreft een vrij vage definitie, waaronder een deel van de afleiders zullen vallen, maar zeker niet allemaal. De voorwaarden waaraan voldaan moet worden om gegevens uit te wisselen met die ‘andere zorgaanbieders’ zijn:
- De gegevensdeling moet noodzakelijk zijn voor de zorg en ondersteuning aan een gebruiker.
 - De gebruiker moet worden geïnformeerd over en uitdrukkelijk instemmen met de gegevensdeling.
 - Indien de gegevensdeling betrekking heeft op gezondheidsgegevens, moet de zorgaanbieder die de gegevens ontvangt, gebonden zijn door het beroepsgeheim.
235. Hoewel die bepaling niet rechtstreeks verwijst naar het beroepsgeheim, vormt deze bepaling wel een uitzondering op het beroepsgeheim. De decreetgever had immers duidelijk de bedoeling om met deze bepaling een uitzondering op het beroepsgeheim in te voeren en de bepaling is voldoende specifiek en nauwkeurig opgesteld, zodat het duidelijk is welke situaties al dan niet onder de uitzondering vallen (voor de algemene criteria om te bepalen of er sprake is van een uitzondering op het beroepsgeheim, zie randnr. 206).⁷⁶

c) Gemandateerde voorziening als afleider (art. 76 decreet IJH)

236. Een voorbeeld van een algemene regelgeving van toepassing op bepaalde afleiders die een uitzondering op het beroepsgeheim bevat, is gelegen in het decreet integrale jeugdhulp. Artikel 76 decreet IJH bevat in het algemeen een uitzondering op het beroepsgeheim voor de verstrekking van gegevens aan een gemandateerde voorziening:

“Iedereen die op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van zijn ambt of beroep tot geheimhouding is verplicht, kan in de volgende gevallen aan een gemandateerde voorziening

73 Art. 12 B.VI.Reg. 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor de woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers, BS 21 november 2019.

74 Art. 59 Decr.VI. 15 februari 2019 betreffende de woonzorg, BS 3 mei 2019.

75 Art. 9, lid 3 AVG; Art. 59 Decr.VI. 15 februari 2019 betreffende de woonzorg, BS 3 mei 2019.

76 Het woonzorgbesluit bevat geen letterlijke beroepsgeheimbepaling, maar legt wel een strikte geheimhoudingsplicht op voor alle persoonlijke en vertrouwelijke gegevens. Daarnaast is het zo dat, net zoals bij artikel 11 decreet LSB, in de voorwaarden van artikel 12 woonzorgbesluit de voorwaarden van het gedeeld beroepsgeheim te herkennen zijn, waardoor het duidelijk is dat de decreetgever beoogde een uitzondering op het beroepsgeheim in te schrijven.

inlichtingen verstrekken zonder instemming van de betrokkene, als dat noodzakelijk kan worden geacht om een verontrustende situatie te onderzoeken:

1° in geval van een verontrustende situatie met een vermoeden van maatschappelijke noodzaak tot jeugdhulpverlening;

2° in het kader van een onderzoek door het ondersteuningscentrum en de vertrouwenscentra kindermishandeling als vermeld in artikel 34, 41 en 42, § 1, tweede lid, 1° en 3°.”

237. De bepaling is niet specifiek ingevoerd voor of van toepassing op de gegevensstroom GBO-afleider, maar indien de voorwaarden uit dat artikel voldaan zijn, mag een medewerker van een kernpartner van het GBO op grond van die bepaling wel zijn beroepsgeheim doorbreken en gegevens die onder het beroepsgeheim vallen, doorgeven aan een gemandateerde voorziening. Ook al is de bepaling niet specifiek voor GBO in het leven geroepen, kan ze hier wel worden toegepast.

2.2.2.3 Uitzonderingen op het beroepsgeheim

238. De derde vraag die gesteld wordt in het schema is: “Heeft de afleider beroepsgeheim binnen dezelfde hulpverleningscontext als het GBO?” De kernpartners van het GBO zijn alle gebonden door het beroepsgeheim. Om informatie die onder het beroepsgeheim valt te kunnen doorgeven, moet dus steeds een beroep worden gedaan op een uitzondering op het beroepsgeheim. Dat is zo ongeacht of de afleider waaraan de informatie wordt verstrekt, gebonden is door het beroepsgeheim. De mogelijkheden om het beroepsgeheim te doorbreken verschillen wel naargelang de afleider al dan niet gebonden is aan het beroepsgeheim én optreedt binnen dezelfde hulpverleningscontext als het GBO. Optreden binnen dezelfde hulpverleningscontext als het GBO houdt in dat de afleiders betrokken moeten zijn bij de hulpverlening aan dezelfde cliënt (zonder dat dit een persoonlijk contact met de cliënt vereist) en moeten optreden met dezelfde hulpverlenende finaliteit (niet bv. justitiële en politionele actoren).
239. Voor de afleiders die geen beroepsgeheim hebben of wel beroepsgeheim hebben, maar niet optreden binnen dezelfde hulpverleningscontext als het GBO, kunnen de volgende uitzonderingen op het beroepsgeheim worden gebruikt: instemming, noodtoestand en schuldig hulpverzuim. Uit die opsomming is instemming de enige gepaste uitzondering die systematisch gebruikt kan worden in het kader van het GBO, rekening houdend met de GBO-filosofie (rechtenverkenning, rechtentoekenning, doorverwijzen enz.). In het eerste hoofdstuk (zie randnr. 27) is echter reeds vermeld dat de toepassing van instemming als ‘uitzondering’ niet helemaal rechtszeker is. Bijgevolg is het aangewezen in de regelgeving een rechtszekere uitzondering op te nemen voor deze doorgifte.

Bij het invoeren van een dergelijke uitzondering moet rekening gehouden worden met het feit dat niet elke afleider gebonden is door het beroepsgeheim. Dat heeft immers tot gevolg dat, indien geen beperkende regelgeving van toepassing is, de afleider zonder beroepsgeheim alle informatie die hij ontvangt, zonder beperkingen zou mogen doorgeven aan andere personen/instanties. Dat is evenwel niet altijd wenselijk/gepast, zeker niet in de context van het GBO. Daarom kan ervoor worden geopteerd een soort beroepsgeheim ‘vast te kleven’ aan de gegevens op zich of in de gecreëerde uitzondering voldoende waarborgen te voorzien (bv. instemming van de betrokkene na geïnformeerd te worden over de specifieke gevolgen of inperking van de gegevens die doorgegeven mogen worden). Welke keuze ook wordt gemaakt, bijzondere aandacht is vereist voor de situatie waarin informatie die onder het beroepsgeheim valt, wordt gedeeld met afleiders zonder beroepsgeheim.

240. Voor de afleiders die beroepsgeheim hebben en optreden binnen dezelfde hulpverleningscontext als het GBO, kan naast de uitzonderingen instemming, noodtoestand en schuldig hulpverzuim, nog een vierde uitzondering worden gebruikt: het gedeeld beroepsgeheim. Instemming en het gedeeld beroepsgeheim zijn de enige gepaste uitzonderingen die systematisch gebruikt kunnen worden in het kader van het GBO, rekening houdend met de GBO-filosofie (rechtenverkenning, rechtentoekenning, doorverwijzen enz.). In het eerste hoofdstuk (zie randnr. 27) is echter reeds vermeld dat de toepassing van toestemming en gedeeld beroepsgeheim niet helemaal rechtszeker is. Bijgevolg is het aangewezen in de regelgeving een rechtszekere uitzondering op te nemen.

2.2.3 Conclusie en aanbeveling

241. Wat betreft de toepassing van het beroepsgeheim op de gegevensstroom toeleider/afleider – GBO-kernpartners is via twee stappenplannen aangegeven welke regelgeving in welke situatie toegepast dient te worden.

Voor de gegevensstroom **toeleider – GBO-kernpartner** komt dit samengevat op het volgende neer. Eerst moet bepaald worden of de toeleider gebonden is door het beroepsgeheim. Is dat niet het geval, dan gelden er wat het beroepsgeheim betreft geen beperkingen op de informatiedeling. Uiteraard kunnen discretieplichten, de AVG en andere toepasselijke regelgevingen de informatiedeling wel beperken. Als de toeleider wel gebonden is door het beroepsgeheim, moet rekening worden gehouden met de beperkingen die het beroepsgeheim oplegt. Ten eerste moet men nagaan of er specifieke regelgeving is die de doorgifte van gegevens tussen de toeleider en de kernpartner regelt (bv. nieuwe bepaling Agentschap Opgroeien). Vervolgens moet worden bekeken of die regelgeving een uitzondering op het beroepsgeheim bevat. De wetgever kan dat specifiek aangeven, maar ook indien hij dat niet doet, kan er nog steeds sprake zijn van een uitzondering op het beroepsgeheim. Daarvoor moet men kijken naar de bedoeling van de wetgever en de bepaling zelf (voldoende nauwkeurig en het beroepsgeheim niet uithollen). Indien er geen specifieke regelgeving bestaat, maar wel algemene regelgeving die toegepast kan worden in de GBO-context, moet die regelgeving worden nageleefd. Vooralsnog is daar geen voorbeeld van gevonden. Indien er geen specifieke of algemene regelgeving voor de toeleider is die mogelijk toegepast kan worden, valt men terug op de algemene uitzonderingen op het beroepsgeheim. De relevante uitzonderingen zijn: instemming, noodtoestand, schuldig hulpverzuim en gedeeld beroepsgeheim. Niet elk van die uitzonderingen is echter altijd toepasbaar (noodtoestand en schuldig hulpverzuim) en niet elke uitzondering is even breed aanvaard (gedeeld beroepsgeheim en toestemming).

Voor de gegevensstroom **GBO-kernpartner - afleider** moet eerst worden bekeken of er een specifieke wettelijke regeling is die in een uitzondering op het beroepsgeheim voorziet voor de doorgifte van gegevens van de kernpartner naar de afleider. Is dat het geval, dan moet die regelgeving worden toegepast. Vooralsnog is er daarvan geen voorbeeld gevonden. Vervolgens moet worden bekeken of er algemene regelgeving is die de doorgifte van geheimen voor die afleider omvat. Bij wijze van voorbeeld is hier de regelgeving van de DMW, CAW en de gemandateerde voorzieningen in het kader van het decreet IJH besproken. Indien voor een afleider geen algemene regelgeving te vinden is die bruikbaar is voor de gewenste doorgifte, valt men terug op de algemene regels omtrent het beroepsgeheim en moet een onderscheid worden gemaakt tussen twee groepen afleiders. Ten eerste zijn er de afleiders zonder beroepsgeheim en de afleiders met beroepsgeheim die niet optreden binnen dezelfde hulpverleningscontext als het GBO. Voor die groep kan een beroep worden gedaan op de uitzonderingen instemming, noodtoestand en schuldig hulpverzuim. Ten tweede zijn er de afleiders met beroepsgeheim die

optreden binnen dezelfde hulpverleningscontext als het GBO. Voor hen kan een beroep worden gedaan op diezelfde uitzonderingen, maar ook op het gedeeld beroepsgeheim. Niet al de uitzonderingen zijn echter altijd toepasbaar (noodtoestand en schuldig hulpverzuim) en niet elke uitzondering is even breed aanvaard (gedeeld beroepsgeheim en instemming).

AANBEVELING

1. Externe actor als toeleider

242. Het is wenselijk in een uitzondering op het beroepsgeheim te voorzien voor informatiedeling van een toeleider met beroepsgeheim naar GBO-kernpartners. De bestaande uitzonderingen volstaan immers niet. Zo kunnen noodtoestand en schuldig hulpverzuim niet in elke situatie toegepast worden en zijn het gedeeld beroepsgeheim en toestemming niet algemeen aanvaard als uitzondering. Bovendien lijkt uit de intenties van de decreetgever in bestaande initiatieven (bv. art. 11 decreet LSB) dat het in bepaalde gevallen mogelijk moet zijn om gegevens uit te wisselen zonder toestemming van/of mogelijkheid tot uitoefening van het verzetsrecht door de betrokkene, wat onder het gedeeld beroepsgeheim en toestemming niet kan.

Er zijn drie opties om hieraan tegemoet te komen:

1. Een uitzondering in LSB-wetgeving die van toepassing is op alle toeleiders.
Het nadeel van deze optie is dat de gegevensdeling dan voor elke toeleider op dezelfde manier geregeld is. Het is echter niet ondenkbaar dat men andere voorwaarden wenst voor de doorgifte van gegevens door een arts dan voor de doorgifte door een rechter.
2. Specifieke uitzonderingen invoeren voor elke toeleider in de specifieke regelgeving van die toeleider.
Die optie vangt het nadeel van de vorige optie op, maar heeft zelf als nadeel dat er gevaar is voor versnippering.
3. In het decreet LSB een kaderbepaling inschrijven die voor specifieke toeleiders of projecten verder ingevuld moet worden.
Die optie vormt een tussenweg tussen de vorige twee opties.

In alle gevallen is het wenselijk om te expliciteren dat er een uitzondering op het beroepsgeheim wordt ingevoerd en is het belangrijk dat die bepaling voldoende precies geformuleerd is. Een uitzondering op het beroepsgeheim kan opgenomen worden in een decreet of besluit. In dat laatste geval, is wel vereist dat de machtiging aan de uitvoerende macht voldoende nauwkeurig is omschreven en de essentiële elementen voorafgaandelijk in de wet of het decreet zijn vastgelegd.⁷⁷ Bovendien moet de uitzondering voldoende afgebakend zijn (beperkt tot een welbepaalde situatie) en voldoende nauwkeurig worden geformuleerd.⁷⁸

77 A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 140-141.

78 A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 140-141.

2. Externe actor als afleider

243. Het is wenselijk in een uitzondering op het beroepsgeheim te voorzien voor informatiedeling van GBO-kernpartners aan afleiders. De bestaande uitzonderingen volstaan immers niet. Zo kunnen noodtoestand en schuldig hulpverzuim zeker niet in elke situatie toegepast worden en zijn het gedeeld beroepsgeheim en toestemming niet algemeen aanvaard als uitzondering.

Er zijn drie opties om hieraan tegemoet te komen:

1. Een uitzondering in LSB-wetgeving die van toepassing is op alle afleiders.

Het nadeel van deze optie is dat de gegevensdeling dan voor elke afleider op dezelfde manier geregeld is.

2. Specifieke uitzonderingen invoeren voor elke afleider in de specifieke regelgeving van die afleider.

Die optie vangt het nadeel van de vorige optie op, maar heeft zelf als nadeel dat er gevaar is voor versnippering.

3. In het decreet LSB een kaderbepaling inschrijven die voor specifieke afleiders of projecten verder ingevuld moet worden.

Die optie vormt een tussenweg tussen de vorige twee opties.

In alle gevallen is het wenselijk om te expliciteren dat er een uitzondering op het beroepsgeheim wordt ingevoerd en is het belangrijk dat die bepaling voldoende precies geformuleerd is. Een uitzondering op het beroepsgeheim kan opgenomen worden in een decreet of besluit. In dat laatste geval, is wel vereist dat de machtiging aan de uitvoerende macht voldoende nauwkeurig is omschreven en de essentiële elementen voorafgaandelijk in de wet of het decreet zijn vastgelegd.⁷⁹ Bovendien moet de uitzondering voldoende afgebakend zijn (beperkt tot een welbepaalde situatie) en voldoende nauwkeurig worden geformuleerd.⁸⁰

Daarnaast moet stil gestaan worden bij de gevolgen van informatiedoorgifte aan afleiders zonder beroepsgeheim. Als men de gevolgen niet beperkt, kunnen die afleiders de geheimen die ze ontvangen vanuit het GBO, zonder beroepsgeheimbeperkingen verder delen. Als dat niet wenselijk is, is het aangewezen waarborgen in te schrijven. Dat kan bijvoorbeeld door een functioneel beroepsgeheim te verbinden aan de gegevens op zich of door in de gecreëerde uitzondering extra waarborgen op te nemen (bv. instemming van de betrokkene na uitdrukkelijke informatie over de gevolgen, of inperking van de gegevens die doorgegeven mogen worden).

79 A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 140-141.

80 A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 140-141.

2.3 Algemene verordening gegevensbescherming

244. In dit onderdeel staat de toepassing van de AVG centraal. Die regelgeving wordt toegepast op de gegevensstroom toeleider/afleider – GBO-kernpartners in twee richtingen (van toeleider naar kernpartner en van kernpartner naar afleider). In dit punt worden niet alle aspecten van de AVG besproken, maar wordt aandacht geschonken aan de punten die specifiek relevant zijn of problemen kunnen veroorzaken voor de besproken gegevensstromen. Hierbij dient nog opgemerkt te worden dat de doorgifte van gegevens van een toeleider naar een kernpartner (en omgekeerd van een kernpartner naar een afleider) een verwerking kan zijn in de zin van de AVG, maar dit is niet noodzakelijk altijd het geval.⁸¹ Indien er geen sprake is van een verwerking, moeten de principes van de AVG uiteraard niet worden toegepast. Daarnaast moet ook worden opgemerkt dat indien het mogelijk is om de persoonsgegevens anoniem te verwerken, dat steeds de voorkeur geniet. Dat zal echter in het kader van het GBO niet vaak voorkomen. Ten slotte dient opgemerkt te worden dat onderstaande analyse niet specifiek ingaat op de regels die toegepast moeten worden indien externe actoren als partner deelnemen aan het GBO, daarop wordt in punt 3 ingegaan.

2.3.1 Specifieke regelgeving

245. Indien bepaalde regelgeving specifieke bepalingen bevat over de toepassing van de AVG (bv. de verwerkingsgrond of uitzonderingen op rechten), moet eerst die regelgeving bekeken en toegepast worden. In dit onderdeel wordt een aantal voorbeelden gegeven van specifieke AVG-bepalingen die in het kader van het GBO van toepassing kunnen zijn. Voor de verwerkingen waarvan de regelgeving geen bepalingen over de AVG bevat, wordt vanaf 2.3.2 uiteengezet met welke aspecten zeker rekening gehouden moet worden.

246. In de tabel op de volgende pagina's worden in schematische vorm drie specifieke regelgevingen besproken bij wijze van voorbeeld. In de eerste kolom komt de nieuw ingevoerde bepaling aan bod die gegevensdeling tussen Agentschap Opgroeien en OCMW regelt (zie randnr. 208). De tweede kolom betreft de bepalingen uit het decreet IJH. In de derde kolom wordt de regelgeving voor de gegevensuitwisseling tussen kernpartners van het GBO uit het decreet en besluit LSB uiteengezet als vergelijkingspunt (zie ook hoofdstuk 1). De drie regelgevingen worden besproken en getoetst op de aanwezigheid van bepaalde vereisten die de AVG stelt, ook rekening houdend met het internrechtelijke legaliteitsbeginsel (zie hoofdstuk 1, randnr. 48-50). De vereisten die in de tabel zijn opgenomen, zijn de aspecten die volgens het legaliteitsbeginsel opgenomen moeten zijn in een wet of decreet, aangevuld met de verwerkingsgrond (de basisvereiste die ook doorheen alle hoofdstukken aan bod komt) en extra waarborgen en uitzonderingen op de regels van de AVG die de regelgeving invoert. Het ontbreken van de vereiste aspecten (behalve de verwerkingsgrond), houdt een schending in van het legaliteitsbeginsel. Dat betekent echter niet noodzakelijk dat de AVG op zich ook geschonden is. Zo vereist de AVG bijvoorbeeld wel dat het doeleinde en de bewaartermijn van een verwerking vooraf worden bepaald, maar hoeft dit voor de AVG niet in een wet of decreet opgenomen te zijn, op voorwaarde wel dat aan al de andere vereisten van de AVG (bv. transparantiebeginsel) voldaan is.

81 Verwerking is: "een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens" (art. 4, 2) AVG).

	Agentschap Opgroeien	IJH	Kernpartners
Verwerkingsgrond	X Niet rechtstreeks opgenomen in de bepaling of de memorie. VTC stelt dat de verwerkingsgrond artikel 6, lid 1, c) AVG is	X Niet rechtstreeks opgenomen in de bepalingen, artikel 6, lid 1, e) AVG en artikel 9, lid 2, g) AVG heel algemeen opgesomd in de toelichting bij wijzigingswet in het onderdeel "Wijzigingen van de regelgeving van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, wat betreft het agentschap Jongerenwelzijn"	✓ Artikel 6, lid 1, e) AVG en artikel 9, lid 2, g) AVG
Doeleinde	✓ Verhogen van de toegang tot sociale hulp- en dienstverlening en het tegengaan van onderbescherming	X Algemeen omschreven als "uitvoering van de bevoegdheden en taken geregeld bij of krachtens dit decreet"	✓ Algemeen omschreven in artikel 11 van het decreet: "verantwoorde hulp- en dienstverlening verstrekken en continuïteit hulp- en dienstverlening garanderen". Verder geconcretiseerd in MvT en besluit LSB
De categorie van verwerkte gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Voor- en achternaam en het adres van de cliënt ✓ Telefoonnummer en e-mailadres van de cliënt 	X	<p>X Artikel 6 besluit LSB: niet conform legaliteitsbeginsel</p> <p>Gewone persoonsgegevens:</p> <p>1° de identificatie- en contactgegevens van de gebruiker;</p> <p>2° de gegevens die noodzakelijk zijn om de rechten van de cliënt te verkennen en uit te voeren, onder meer de identificatie van het recht, de datum van de aanvraag, de datum en de aard van de beslissing;</p> <p>3° de ondersteuningsvragen, doelstellingen en acties die de gebruiker formuleert op de verschillende levensdomeinen;</p>

			<p>4° de relevante identificatie- en contactgegevens van de personen die betrokken zijn bij de hulp- en dienstverlening aan de gebruiker.</p> <p>Bijzondere categorieën van persoonsgegevens:</p> <p>1° persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst blijken;</p> <p>2° persoonsgegevens waaruit politieke opvattingen blijken;</p> <p>3° persoonsgegevens waaruit religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;</p> <p>4° persoonsgegevens waaruit het lidmaatschap van een vakbond blijkt;</p> <p>5° gegevens over gezondheid;</p> <p>6° gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid.</p>
De categorie van betrokken personen	✓ Maatschappelijk kwetsbare gezinnen	✓ Minderjarige, zijn ouders, zijn opvoedingsverantwoordelijken en de betrokken personen in zijn leefomgeving	X
De categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens evenals de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik die ze er van zullen maken.	✓ Maatschappelijk werker van het OCMW van de woonplaats van de cliënt die de concrete dienstverlening namens het OCMW aan die cliënt biedt met als doel contact op te nemen met de betrokkene om vervolgens naar de hulpvragen te luisteren, rechten te verkennen, informatie	✓ Artikel 73 en 74 decreet IJH	✓ In het decreet niet nader omschreven dan <i>'de actoren die deel uitmaken van het samenwerkingsverband'</i> , dus enkel voldaan indien het om de kernpartners gaat.

	te verschaffen en sociale hulp- en dienstverlening aan te bieden of doorverwijzen naar de gepaste lokale sociale hulp- en dienstverlening		
Bewaartermijn	X	X	X In het besluit enkel bepaald in geval van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid.
Verwerkingsverantwoordelijke ⁸²	X	✓ Artikel 72 decreet IJH	✓ Het besluit stelt in artikel 6 dat elke kernactor apart verantwoordelijk is (bij gezamenlijk gebruikersdossier gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid)
Extra waarborgen	Toestemming als extra waarborg	Extra waarborgen opgenomen in artikel 74 decreet IJH	Extra waarborgen opgenomen in artikel 11 decreet LSB
Uitzonderingen		Beperkingen gegevensoverdracht in artikel 75 en 75/1 decreet IJH Uitzonderingen op de principes van de AVG in artikelen 76 en 77 decreet IJH	

82 De Raad van State en het Grondwettelijk Hof vereisen niet dat dit element opgenomen wordt in een decreet. Zie bijvoorbeeld: Adv.RvS 7 april 2021, nr. 68.936/AV, overw. 101; GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2. De GBA en de VTC (in mindere mate), nemen dit element wel op in hun lijstje met essentiële elementen die verankerd dienen te worden in een wet of decreet. Zie bijvoorbeeld: Advies GBA 2 maart 2021, nr. 24/2021, p. 2-3; advies VTC 14 juni 2022, nr. 2022/056, overw. 13; advies GBA 19 juli 2022, nr. 166/2022, overw. 7.

2.3.2 Onderscheid verschillende soorten gegevens

247. Alvorens verder in te gaan op de toepassing van de AVG, moet worden benadrukt dat er drie categorieën persoonsgegevens bestaan: gewone persoonsgegevens, bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten. Het behoren tot de ene of andere categorie heeft gevolgen voor de toepassing van de AVG en kan extra vereisten met zich meebrengen.
248. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens zijn: persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, genetische gegevens, biometrische gegevens die verwerkt worden met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid.⁸³ Vooral de categorie ‘gegevens over gezondheid’, kan in het kader van het GBO van belang zijn.
249. De categorie ‘persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten’ wordt in artikel 10 AVG nog aangevuld met veiligheidsmaatregelen die verband houden met strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten. Onder deze categorie vallen dus de gegevens over de veroordelingen door een strafrechter, over feiten die wettelijk gezien strafbaar zijn en ook zo gekwalificeerd worden door de bevoegde overheid en over de daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen.⁸⁴

2.3.3 Verwerkingsgrond

250. Verwerkingen in de zin van de AVG moeten steeds gebaseerd zijn op een verwerkingsgrond. Voor de gewone persoonsgegevens en persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten zijn die gronden opgenomen in artikel 6 AVG en voor bijzondere categorieën van persoonsgegevens in artikel 9 AVG. Niet elke toeleider/afleider zal zich op dezelfde verwerkingsgrond kunnen beroepen. Daarom wordt hieronder een overzicht gegeven van de verwerkingsgronden die vermoedelijk het meest gebruikt zullen worden. Bij die opsomming wordt ook weergegeven welke gevolgen of extra vereisten eventueel gekoppeld zijn aan een bepaalde verwerkingsgrond.

2.3.3.1 *Gewone persoonsgegevens en persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten (art. 6 AVG)*

a) Toestemming (art. 6, lid 1, a) AVG)

251. De eerste verwerkingsgrond die gebruikt kan worden voor de verwerking van gewone persoonsgegevens is de toestemming van de betrokkene (“*de betrokkene heeft toestemming gegeven voor de verwerking van zijn persoonsgegevens voor een of meer specifieke doeleinden*”). Artikel 7 AVG bepaalt de voorwaarden waaraan de toestemming moet voldoen.⁸⁵ Het belangrijkste punt daarbij is dat de

83 Art. 9, lid 1 AVG.

84 D. DE BOT (ed.), *De toepassing van de Algemene Verordening Gegevensbescherming in de Belgische context. Commentaar op de AVG, de Gegevensbeschermingswet en de Wet Gegevensbeschermingsautoriteit*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2019, 576-579.

85 “1. Wanneer de verwerking berust op toestemming, moet de verwerkingsverantwoordelijke kunnen aantonen dat de betrokkene toestemming heeft gegeven voor de verwerking van zijn persoonsgegevens.

2. Indien de betrokkene toestemming geeft in het kader van een schriftelijke verklaring die ook op andere aangelegenheden betrekking heeft, wordt het verzoek om toestemming in een begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal zodanig gepresenteerd dat een duidelijk onderscheid kan worden gemaakt met de andere aangelegenheden. Wanneer een gedeelte van een dergelijke verklaring een inbreuk vormt op deze verordening, is dit gedeelte niet bindend.

toestemming op elk ogenblik ingetrokken kan worden. De betrokkene dient ook geïnformeerd te worden over het recht om zijn toestemming in te trekken.⁸⁶ Daarnaast beschikt de betrokkene van wie de gegevens op deze grond worden verwerkt over het recht om na het intrekken van zijn toestemming, wisseling van zijn persoonsgegevens te vragen.⁸⁷ Ook houdt een beroep op deze verwerkingsgrond een recht op overdraagbaarheid van gegevens in voor de betrokkene.⁸⁸ Dit betekent kort gezegd dat de betrokkene het recht heeft om de persoonsgegevens die hij verstrekt heeft, te verkrijgen in een *“gestructureerde, gangbare en machineleesbare vorm”* om die gegevens vervolgens ongehinderd over te (kunnen) dragen aan een andere verwerkingsverantwoordelijke.

252. In de vorige hoofdstukken⁸⁹ is reeds ingegaan op het feit dat toestemming niet in alle gevallen gebruikt kan worden en extra aandacht vereist is voor de voorwaarde van ‘vrije’ toestemming in geval van machtsverhoudingen (bv. overheid als tegenpartij).

b) Wettelijke verplichting (art. 6, lid 1, c) AVG)

253. Een tweede mogelijke verwerkingsgrond is de wettelijke verplichting (*“de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust”*). Dat is de verwerkingsgrond waarop de verwerkingen in het kader van de nieuwe bepaling voor Agentschap Opgroeien (volgens de VTC)⁹⁰ en de nieuwe bepaling voor de VDAB⁹¹ gebaseerd zijn. Deze verwerkingsgrond houdt in dat er sprake moet zijn van een wettelijke verplichting (niet vrijwillig) die aan de verwerkingsverantwoordelijke wordt opgelegd én dat de verwerking noodzakelijk is om aan die verplichting te voldoen. Deze verwerkingsgrond moet bijgevolg een grondslag hebben in het Unie- of lidstatelijk recht.

c) Algemeen belang en openbaar gezag (art. 6, lid 1, e) AVG)

254. Een laatste verwerkingsgrond die vermoedelijk voorkomt in de GBO-gegevensstroom is het algemeen belang of openbaar gezag (*“de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen”*). Dat is de verwerkingsgrond waarop een beroep wordt gedaan voor de gegevensuitwisseling tussen de GBO-kernpartners.⁹²
255. Een aandachtspunt bij deze verwerkingsgrond is dat hij een grondslag moet hebben in het Unie- of lidstatelijk recht en dat de grondslag bijkomende bepalingen mag bevatten.⁹³ Daarnaast brengt een

3. De betrokkene heeft het recht zijn toestemming te allen tijde in te trekken. Het intrekken van de toestemming laat de rechtmatigheid van de verwerking op basis van de toestemming vóór de intrekking daarvan, onverlet. Alvorens de betrokkene zijn toestemming geeft, wordt hij daarvan in kennis gesteld. Het intrekken van de toestemming is even eenvoudig als het geven ervan.

4. Bij de beoordeling van de vraag of de toestemming vrijelijk kan worden gegeven, wordt onder meer ten sterkste rekening gehouden met de vraag of voor de uitvoering van een overeenkomst, met inbegrip van een dienstenovereenkomst, toestemming vereist is voor een verwerking van persoonsgegevens die niet noodzakelijk is voor de uitvoering van die overeenkomst.”

86 Art. 13, lid 2, c) AVG en art. 14, lid 2, d) AVG.

87 Art. 17, lid 1, b) AVG.

88 Art. 20, lid 1, a) AVG.

89 Hoofdstuk 1, randnr. 4 en hoofdstuk 2, randnr. 90-91.

90 Adv. VTC 20 juli 2021, nr. 2021/60, randnr. 6.

91 Ontwerp van decreet over de werk- en zorgtrajecten, Vl.Parl. 2021-22, nr. 1290, 30.

92 Art. 6 besluit LSB.

93 Art. 6, lid 3 AVG.

beroep op deze verwerkingsgrond voor de betrokkene een recht van bezwaar⁹⁴ en een recht op wissing van de gegevens na een succesvol bezwaar⁹⁵ met zich mee.

2.3.3.2 Bijzondere categorieën van persoonsgegevens (art. 9 AVG)

a) Toestemming (art. 9, lid 2, a) AVG)

256. Zie randnr. 251.

b) Zwaarwegend algemeen belang (art. 9, lid 2, g) AVG)

257. Een volgende verwerkingsgrond waarop een beroep kan worden gedaan is het zwaarwegend algemeen belang (*“de verwerking is noodzakelijk om redenen van zwaarwegend algemeen belang, op grond van Unierecht of lidstatelijk recht, waarbij de evenredigheid met het nagestreefde doel wordt gewaarborgd, de wezenlijke inhoud van het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt geëerbiedigd en passende en specifieke maatregelen worden getroffen ter bescherming van de grondrechten en de fundamentele belangen van de betrokkene”*). Een aandachtspunt bij deze verwerkingsgrond is dat het algemeen belang een grondslag moet hebben in het Unie- of lidstatelijk recht. Daarnaast geeft de bepaling zelf ook extra voorwaarden aan waaraan voldaan moet zijn om een beroep te doen op deze grond (onder meer aandacht voor de evenredigheid en maatregelen ter bescherming van de grondrechten en de fundamentele rechten van de betrokkene). Dit is de verwerkingsgrond waarop een beroep wordt gedaan voor de gegevensuitwisseling tussen de GBO-kernpartners.⁹⁶

258. Deze verwerkingsgrond is verder uitgewerkt in artikel 8 wet betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens⁹⁷, dat een lijst bevat met verwerkingen die noodzakelijk zijn om redenen van zwaarwegend algemeen belang. Die lijst is evenwel niet uitputtend.⁹⁸ Daarnaast bevat het artikel nog een aantal extra voorwaarden:

“§ 2. De verwerkingsverantwoordelijke en, in voorkomend geval, de verwerker stellen een lijst op van de categorieën van personen die toegang hebben tot de persoonsgegevens, met een beschrijving van hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de beoogde gegevens. Deze lijst wordt ter beschikking gehouden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit.

De verwerkingsverantwoordelijke en, in voorkomend geval, de verwerker zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling, ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.”

c) Diverse doeleinden in het kader van de gezondheidszorg (art. 9, lid 2, h) AVG)

259. De laatste verwerkingsgrond die eventueel aan de orde kan zijn, heeft betrekking op diverse doeleinden in het kader van de gezondheidszorg (*“de verwerking is noodzakelijk voor doeleinden van preventieve of arbeidsgeneeskunde, voor de beoordeling van de arbeidsgeschiktheid van de werknemer, medische*

94 Art. 21 AVG; zie ook hoofdstuk 1, randnr. 42.

95 Art. 17, lid 1, c) AVG.

96 Art. 6 besluit LSB.

97 Wet 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, BS 5 september 2018.

98 D. DE BOT (ed.), *De toepassing van de Algemene Verordening Gegevensbescherming in de Belgische context. Commentaar op de AVG, de Gegevensbeschermingswet en de Wet Gegevensbeschermingsautoriteit*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2020, 564.

diagnosen, het verstrekken van gezondheidszorg of sociale diensten of behandelingen dan wel het beheren van gezondheidszorgstelsels en -diensten of sociale stelsels en diensten, op grond van Unierecht of lidstatelijk recht, of uit hoofde van een overeenkomst met een gezondheidswerker en behoudens de in lid 3 genoemde voorwaarden en waarborgen”). Het is deze verwerkingsgrond die het woonzorg-decreet naar voren schuift voor verwerkingen door de DMW.

260. Artikel 9, lid 3 AVG bepaalt dat gegevens enkel verwerkt mogen worden onder deze verwerkingsgrond indien *“die gegevens worden verwerkt door of onder de verantwoordelijkheid van een beroepsbeoefenaar die krachtens Unierecht of lidstatelijk recht of krachtens door nationale bevoegde instanties vastgestelde regels aan het beroepsgeheim is gebonden, of door een andere persoon die eveneens krachtens Unierecht of lidstatelijk recht of krachtens door nationale bevoegde instanties vastgestelde regels tot geheimhouding is gehouden.”* Aan die voorwaarde is voldaan indien de persoon gebonden is door het beroepsgeheim in de zin van artikel 458 Sw. of indien de persoon gebonden is door een gelijkwaardige geheimhoudingsplicht. Daaruit kan worden afgeleid dat indien een persoon gebonden is door een goed uitgewerkte discretieplicht, de voorwaarde vervuld is. Een generieke bepaling als artikel 17, 3° van de arbeidsovereenkomstenwet volstaat daarentegen niet aangezien die bepaling te algemeen is qua formulering en toepassingsgebied.
261. De voorwaarde is bijzonder van belang in de gegevensstroom toeleider/afleider – kernpartner. Alle medewerkers van de kernpartners zijn gebonden door het beroepsgeheim en voor hen is de voorwaarde dus steeds vervuld. Voor de toeleiders en afleiders is de conclusie minder eenvoudig aangezien die van zeer diverse aard kunnen zijn. Per toeleider en afleider moet dus steeds worden nagegaan of de medewerkers gebonden zijn door het beroepsgeheim of een discretieplicht die een gelijkwaardige geheimhoudingsplicht inhoudt. Indien dat niet het geval is, kan geen beroep worden gedaan op deze verwerkingsgrond.

2.3.4 Vereisten van toepassing op alle verwerkingen

2.3.4.1 Doeleinde

262. Voor elke verwerking moet vooraf een verwerkingsdoeleinde bepaald zijn. Dat doel moet *“welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd”* zijn (art. 5, lid 1, b) AVG). Het doeleinde voor de doorgifte van gegevens tussen GBO-kernactoren⁹⁹ en het doeleinde voor doorgifte door Agentschap Opgroeien aan OCMW op grond van de nieuw ingevoerde bepaling¹⁰⁰ voldoen aan die voorwaarden.

2.3.4.2 Werkingsprincipes: minimale gegevensverwerking en doelbinding

263. Er moet voldaan zijn aan de werkingsprincipes van de AVG, vermeld in artikel 5 AVG. Twee van die principes verdienen in de verhouding toeleider/afleider – GBO-kernpartner extra aandacht: minimale gegevensverwerking en doelbinding.

99 Het doeleinde van de verwerking is het GBO doeleinde, vevat in artikelen 4 en 6 besluit LSB en artikel 11 decreet LSB. De GBA heeft geoordeeld dat dit doel welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is en bijgevolg voldoet aan de vereisten van de AVG (Adv.GBA 5 september 2018, nr. 74/2018, 4-5.).

100 Het decreet vermeldt: *“het verhogen van de toegang tot de sociale hulp- en dienstverlening en het tegengaan van onderbescherming”*. Daarnaast vult de memorie aan met: *“het verhogen van de toegang tot sociale hulp- en dienstverlening, en het tegengaan van armoede en onderbescherming zoals is opgenomen in het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid, en met het oog op een geïntegreerde ondersteuning van de cliënt vanuit een samenwerking tussen de betrokken partijen.”* Die omschrijving is goedgekeurd door Adv.VTC 20 juli 2021, nr. 2021/60, 7.

264. Minimale gegevensverwerking houdt in dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.¹⁰¹ Dat betekent dat als toeleiders gegevens doorgeven (als het een verwerking is in de zin van de AVG), zij niet zomaar alle gegevens die mogelijk relevant kunnen zijn voor het GBO mogen doorgeven. Er moet nauwkeurig worden nagegaan dat niet ‘te veel’ gegevens worden doorgegeven. In het algemeen is het moeilijk om te bepalen wat in het kader van het GBO ‘te veel’ gegevens zijn en moet bijgevolg per toeleider en per doorgifte worden nagegaan of voldaan is aan dat principe. Het kan wel een optie zijn om in de algemene bepaling of specifieke bepaling voor de toeleiders in te schrijven dat enkel de gegevens noodzakelijk voor de hulp- en dienstverlening doorgegeven mogen worden (naast een opsomming in dezelfde bepaling van de gegevens die mogelijk worden doorgegeven, die uiteraard ook beperkt moet zijn), om op die manier de aandacht te vestigen op het principe van minimale gegevensverwerking. Wat in dit randnummer is vermeld, geldt ook voor de doorgifte van een kernpartner naar een afleider.
265. Daarnaast is ook het principe van doelbinding van belang, wat inhoudt dat persoonsgegevens niet verder verwerkt mogen worden voor een ander doeleinde dan waarvoor ze zijn verzameld. Voor de algemene bespreking van dit principe kan worden verwezen naar hoofdstuk 2.

2.3.4.3 *Rechten betrokkene*

266. De persoon van wie de persoonsgegevens worden verwerkt beschikt over een aantal rechten in het kader van de AVG, zoals het recht op informatie (over een eerste en verdere verwerkingen), het recht op inzage, het recht op rectificatie van onjuiste gegevens, het recht op gegevensverwijdering enz. Het recht op bezwaar bestaat enkel indien de verwerking plaatsvindt op grond van artikel 6, lid 1, e) of f) AVG.

2.3.4.4 *Protocolvereiste*

267. Ingeval van een mededeling van persoonsgegevens door de federale overheid aan een andere overheid of privéorgaan op grond van artikel 6, lid 1, c) of e) AVG of ingeval van mededeling van persoonsgegevens van een instantie aan een andere instantie of externe overheid, moet voor elk type van dergelijke mededeling een protocol worden geformaliseerd (art. 20 wet verwerking persoonsgegevens¹⁰² en art. 8 egov-decreet¹⁰³). Dat protocol komt tot stand tussen de initiële verwerkingsverantwoordelijke en de verwerkingsverantwoordelijke-ontvanger van de gegevens.
268. Zowel de federale wet als het Vlaamse decreet hebben dus een protocolvereiste opgenomen. In beide regelgevingen is de definitie van ‘overheid’¹⁰⁴ en ‘instantie’¹⁰⁵ zeer ruim. Om te weten of een toeleider/afleider (of kernpartner) onder het protocolvereiste valt, kan volgende website hulp bieden: <https://overheid.vlaanderen.be/digitale-overheid/is-uw-organisatie-een-vlaamse-bestuursinstantie>.

101 Art. 5, lid 1, c) AVG.

102 Art. 20 wet 30 juli 2018 betreffende bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, *BS* 5 september 2018.

103 Decreet 18 juli 2008 betreffende het elektronisch bestuurlijke gegevensverkeer, *BS* 29 oktober 2008.

104 Art. 5 wet 30 juli 2018 betreffende bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, *BS* 5 september 2018.

105 Art. 2, 10° decreet 18 juli 2008 betreffende het elektronisch bestuurlijke gegevensverkeer, *BS* 29 oktober 2008.

Alvast de OCMW en de CAW zijn door die bepalingen gevat; voor de DMW is de situatie minder duidelijk.¹⁰⁶

2.3.4.5 Schematisch overzicht

269. In onderstaande tabel wordt een korte samenvatting gegeven van de hierboven besproken principes uit de AVG die van toepassing zijn op de verwerkingen van de drie soorten persoonsgegevens.

Doeleinde	Voor elke verwerking moet vooraf een verwerkingsdoeleinde bepaald zijn. Dat doel moet “welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd” zijn (art. 5, lid 1, b) AVG).
Werkingsprincipes	Minimale gegevensverwerking: persoonsgegevens moeten toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt (art. 5, lid 1, c) AVG). Er mogen bijgevolg niet meer persoonsgegevens worden doorgegeven tussen de toeleiders/afleiders en GBO-kernpartners, dan noodzakelijk voor het nagestreefde doel. Doelbinding: persoonsgegevens mogen niet verder verwerkt worden voor een ander doeleinde dan waarvoor ze zijn verzameld (art. 5, lid 1, b) AVG).
Rechten betrokkene	De betrokkene beschikt over een aantal rechten zoals het recht op informatie (over een eerste en verdere verwerkingen), recht op inzage, recht op rectificatie van onjuiste gegevens, recht op gegevensverwijdering. Het recht op bezwaar bestaat enkel indien de verwerking plaatsvindt op grond van artikel 6, lid 1, e) of f) AVG.
Protocolvereiste	Indien er sprake is van uitwisseling van persoonsgegevens tussen twee (overheids)instanties, moet voldaan worden aan het protocolvereiste.

2.3.5 Extra voorwaarden en vereisten bij verwerking bijzondere categorieën van persoonsgegevens

270. De verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens is in principe verboden. Deze gegevens kunnen enkel verwerkt worden indien een beroep kan worden gedaan op een van de verwerkingsgronden opgesomd in artikel 9 AVG. Afhankelijk van de verwerkingsgrond waarop men zich beroept, gelden er bijkomende voorwaarden voor de verwerking. Die voorwaarden zijn hierboven reeds besproken voor zover relevant voor dit onderzoek (zie randnr. 256-260).
271. Daarnaast bevat de wet betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens¹⁰⁷ nog een aantal extra verplichtingen die in dit verband van belang kunnen zijn. Zo bepaalt artikel 9 van die wet dat bij verwerking van gezondheidsgegevens (en genetische en biometrische gegevens) de verwerkingsverantwoordelijke volgende maatregelen moet nemen:

¹⁰⁶ Zie voor de argumentatie omtrent de positie van de DMW: Advies Intermut DPO van 23 april 2021, *protocolakkoord voor gegevensuitwisseling binnen de lokale samenwerkingsverbanden Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO)* jo. aanbeveling GBA nr. 02/2020 van 31 januari 2020, *De draagwijdte van de verplichting om een protocol te sluiten om de mededelingen van persoonsgegevens door de federale publieke sector te formaliseren*.

¹⁰⁷ Wet 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, BS 5 september 2018.

“1° hij of, in voorkomend geval, de verwerker wijst de categorieën van personen die toegang hebben tot de persoonsgegevens, aan waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig wordt omschreven;

2° hij of, in voorkomend geval, de verwerker houdt de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit;

3° hij zorgt ervoor dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijk karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.”

272. Vooral de derde voorwaarde kan relevant zijn voor toeleiders/afleiders betrokken in het GBO-proces: zoals gezegd (zie randnr. 260-261) zijn niet alle (medewerkers van alle) toeleiders/afleiders gebonden door het beroepsgeheim, maar zullen een aantal wel gebonden zijn door een discretieplicht. Om te voldoen aan de verplichting uit artikel 9 is beroepsgeheim in de zin van artikel 458 Sw. niet vereist en volstaat zelfs *“een evenwaardige contractuele bepaling [waardoor de aangewezen personen] ertoe gehouden zijn het vertrouwelijk karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen”*.

2.3.6 Extra voorwaarden en vereisten bij verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten

273. De verwerking van persoonsgegevens betreffende de strafrechtelijke veroordelingen en strafrechtelijke inbreuken of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen is in tegenstelling tot de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, niet verboden (en vereist ook geen bijzondere verwerkingsgrond uit artikel 9 AVG), maar is wel onderworpen aan extra voorwaarden.

274. Artikel 10 AVG bepaalt het volgende:

“Persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen mogen op grond van artikel 6, lid 1, alleen worden verwerkt onder toezicht van de overheid of indien de verwerking is toegestaan bij Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepalingen die passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bieden. Omvattende registers van strafrechtelijke veroordelingen mogen alleen worden bijgehouden onder toezicht van de overheid.”

Het artikel legt bijgevolg bijkomende verplichtingen op indien deze categorie van persoonsgegevens wordt verwerkt.

275. Artikel 10 van de wet betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens¹⁰⁸ bevat ook bijkomende voorwaarden voor de verwerking van deze categorie van persoonsgegevens. De voorwaarden zijn dezelfde voorwaarden als bepaald voor de verwerking van gezondheidsgegevens in artikel 9:

“§ 2. De verwerkingsverantwoordelijke en, in voorkomend geval, de verwerker stellen een lijst op van de categorieën van personen die toegang hebben tot de persoonsgegevens, met een beschrijving van hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de beoogde gegevens. Deze lijst wordt ter beschikking gehouden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit. De verwerkingsverantwoordelijke en, in voorkomend geval, de verwerker zorgen dat de

108 Wet 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, BS 5 september 2018.

aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling, ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.”

276. Indien deze categorie van gegevens wordt verwerkt binnen de gegevensstroom toeleider – GBO-kernpartner (en omgekeerd GBO-kernpartner - afleider), moeten die bijkomende verplichtingen worden nageleefd.

2.3.7 Conclusie en aanbeveling

277. In dit onderdeel is de toepassing van de AVG besproken. Ten eerste zijn concrete voorbeelden van de toepassing van de AVG besproken. Ten tweede is aangegeven dat er drie soorten persoonsgegevens zijn, wat gevolgen heeft voor de verdere toepassing van de AVG. Ten derde is ingegaan op de verschillende verwerkingsgronden die mogelijk van toepassing zijn op de gegevensstromen besproken in dit hoofdstuk. Ten vierde zijn de belangrijkste aandachtspunten uitgelicht die van toepassing zijn op de verwerking van de verschillende soorten persoonsgegevens: het doeleinde, het principe van minimale gegevensverwerking, het principe van doelbinding, de rechten van de betrokkene en het protocolvereiste. Ten vijfde zijn de bijzondere voorwaarden die de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens en de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten met zich meebrengen besproken.

AANBEVELING

278. Indien externe actoren optreden als toeleider of afleider, en bij de gegevensdoorgifte van of naar een GBO-kernpartner verwerkingen plaatsvinden, moet de AVG worden nageleefd. Om daaraan te voldoen is het niet mogelijk één algemene bepaling op te nemen in het decreet LSB. De AVG en het legaliteitsbeginsel vereisen immers dat de ingevoerde bepalingen voldoende nauwkeurig en niet te algemeen zijn. Bijgevolg moet er een specifieke bepaling per toeleider/afleider worden opgesteld. In principe kan een dergelijke bepaling worden opgenomen in de LSB-wetgeving, maar ook in de regelgeving van de specifieke toeleider/afleider. Als uitgangspunt lijkt het meest logische de bepalingen inzake toeleiding op te nemen in de specifieke wetgeving van de toeleider, en de bepalingen inzake afleiding op te nemen in de LSB-wetgeving. De bepaling kan in een decreet worden opgenomen, of in een uitvoeringsbesluit als daarvoor een wettelijke basis in een decreet bestaat en voldaan is aan het legaliteitsbeginsel (bepaalde aspecten kunnen immers niet worden gedelegeerd). Bij de invoering van de bepaling moeten de volgende elementen opgenomen worden in een decreet¹⁰⁹:
1. doeleinde verwerking;
 2. de categorie van verwerkte gegevens;
 3. de categorie van betrokken personen;
 4. de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken;

¹⁰⁹ Voor de Raad van State en het Grondwettelijk Hof is dit lijstje compleet. Zie bijvoorbeeld: Adv.RvS 7 april 2021, nr. 68.936/AV, overw. 101; GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2. De GBA en de VTC (in mindere mate), nemen nog een zesde element op: de verwerkingsverantwoordelijke. Zie bijvoorbeeld: Adv.GBA 2 maart 2021, nr. 24/2021, p. 2-3; Adv.VTC 14 juni 2022, nr. 2022/056, overw. 13; Adv.GBA 19 juli 2022, nr. 166/2022, overw. 7.

5. de bewaartermijn.

Daarnaast is bij het uitwerken van een bepaling voor toeleiders/afleiders van het GBO specifiek aandacht vereist voor:

1. de verwerkingsgrond;
2. de principes uit artikel 5 AVG, in het bijzonder het principe van minimale gegevensverwerking en het principe van doelbinding;
3. de rechten van de betrokkene, die bovendien kunnen verschillen naargelang de verwerkingsgrond;
4. het protocolvereiste uit artikel 20 wet verwerking persoonsgegevens en artikel 8 egov-decreet;
5. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens;
6. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat in voorgaande opsomming enkel de aandacht gevestigd is op de punten die specifiek relevant zijn voor gegevensuitwisseling met GBO-kernpartners en dus geen uitputtende lijst vormt met vereisten en verplichtingen die de AVG stelt.

279. In randnr. 199 zijn de verschillende manieren van toeleiding besproken. Na de analyse van de AVG is duidelijk geworden dat indien men de wijze van toeleiding wenst te verankeren, rekening moet gehouden worden met de principes van de AVG. Zo gaat het in tegen de principes van de AVG om persoonsgegevens te verstrekken aan een niet-geschikte kernpartner (principes van minimale gegevensverwerking en doelbinding komen in het gedrang). Daarmee moet dus rekening worden gehouden indien men zou opteren voor mogelijkheden 1 (verstrekken aan een vooraf bepaalde partner) en 2 (verstrekken aan alle partners).

2.4 Vlaams vs. lokaal gestuurde GBO-initiatieven

280. In 2.2 en 2.3 is besproken aan welke vereisten de regelgeving over gegevensuitwisseling tussen toeleiders/afleiders en kernpartners moet voldoen op het vlak van het beroepsgeheim en de AVG. Daarnaast is het ook belangrijk om mee te geven op welke manier en op welke niveaus die regelgeving verankerd moet/kan worden en hoeveel vrijheid elk GBO heeft wat betreft de specifieke invulling van zijn werking op het vlak van gegevensdeling.
281. Hiervoor kan een onderscheid gemaakt worden tussen 'Vlaams gestuurde' en 'lokaal gestuurde' GBO-initiatieven.

Met Vlaams gestuurd wordt bedoeld: samenwerkingen die in elk GBO in Vlaanderen (en Brussel) op dezelfde wijze (moeten of kunnen) bestaan. De Vlaamse regelgever verankert hiervoor de specifieke regels. Die regels moeten door de lokale GBO niet verder uitgewerkt worden en kunnen door hen ook niet anders ingevuld worden.

Bijvoorbeeld: de nieuwe bepaling van de VDAB legt voor alle GBO vast op welke manier gegevens doorgegeven kunnen worden aan het GBO; specifieke GBO kunnen hier niet van afwijken.

Met lokaal gestuurd wordt bedoeld: samenwerkingen die per GBO anders (kunnen) zijn en waarmee het GBO lokaal beleidskeuzes maakt en inzet op lokale problematieken. Hierbij beperkt de taak van de Vlaamse regelgever zich tot het ontwikkelen van een kader waarbinnen het lokale GBO zijn samenwerking met toeleiders en afleiders vorm kan geven.

Bijvoorbeeld: een bepaald GBO wenst zich toe te spitsen op armoedebestrijding bij gezinnen met een migratieachtergrond en wenst een samenwerking op te starten met een armoedebestrijdingsorganisatie die zich hierop focust. De gegevensstroom kan vorm krijgen vanuit het Vlaamse kader, toegespitst op de specifieke situatie van dit GBO.

Tot slot is er nog een 'restcategorie', met name de samenwerkingen met toeleiders en afleiders waarvoor de gegevensstromen niet regelgevend verankerd zijn.

282. Die driedeling (Vlaams-lokaal-rest) wordt verder in dit onderdeel gebruikt om na te gaan op welke manier een regeling omtrent gegevensdeling tussen kernpartners en toeleiders/afleiders verankerd kan worden die zowel beroepsgeheim- als AVG-conform is. Hiervoor worden telkens drie vragen beantwoord.
1. Op welke manier worden toeleider en afleider gedefinieerd?
 2. Op welke manier kan worden voldaan aan de beroepsgeheimverplichtingen?
 3. Op welke manier kan worden voldaan aan de verplichtingen uit de AVG?

2.4.1 Vlaams gestuurde GBO-initiatieven

283. Bij de Vlaams gestuurde GBO-initiatieven moet een onderscheid worden gemaakt tussen twee mogelijke benaderingen op het vlak van regelgeving: (1) een concrete bepaling voor elke toeleider/afleider waarin alle voorwaarden voor gegevensdeling worden vastgelegd; (2) een meer algemene bepaling waarop verschillende toeleiders/afleiders zich kunnen beroepen, zonder dat die bepaling verdere uitwerking of 'activatie' vereist door lokale GBO. De drie vragen uit randnr. 282 worden hieronder voor beide vormen beantwoord.

2.4.1.1 Specifieke bepaling per toeleider/afleider

284. De eerste mogelijkheid om Vlaams gestuurde GBO-initiatieven te regelen is om voor een bepaalde toeleider of afleider een bepaling in te voeren die de gegevensdoorgifte van en/of naar de GBO-kernpartners specifiek voor die toeleider of afleider regelt. De nieuw ingevoerde bepalingen van het Agentschap Opgroeien en de VDAB zijn hier voorbeelden van. Die bepalingen regelen uitputtend op welke manier gegevensdoorgifte naar de kernpartners kan plaatsvinden, zonder dat verdere uitwerking vereist is en zonder aanpassingsmogelijkheden voor de lokale GBO.

a) Definitie toeleider/afleider

285. Zowel vanuit het beroepsgeheim als vanuit de AVG is het belangrijk om duidelijk te definiëren wie er onder de termen toeleider of afleider valt en met welke actoren er bijgevolg gegevens worden uitgewisseld. Aangezien in dit punt de optie wordt besproken om per toeleider en afleider een specifieke bepaling in te voeren, is het voor die bepalingen zeer eenvoudig om de toeleider of afleider te definiëren.

b) Beroepsgeheim

286. Aangezien het de bedoeling is om per toeleider/afleider een bepaling te verankeren die de volledige gegevensstroom regelt, moet die bepaling noodzakelijkerwijze een uitzondering op het beroepsgeheim bevatten voor de toeleiders gebonden door het beroepsgeheim en voor de gegevensdoorgifte aan alle afleiders. Hierbij wordt dus geopteerd voor optie 2 uit de aanbevelingen in randnr. 242-243. Een mogelijke basis voor een dergelijke uitzondering kan er als volgt uitzien:

§ 1. In afwijking van artikel 458 Strafwetboek en behoudens meer specifieke regelgeving kan [te definiëren toeleider], de in paragraaf 2 opgesomde gegevens doorgeven onder de in paragraaf 3 genoemde voorwaarden aan de kernpartners van het GBO.

In afwijking van artikel 458 Strafwetboek mogen de kernpartners, de in § 2 opgesomde gegevens onder de in § 3 genoemde voorwaarden doorgeven aan [te definiëren afleider].

§ 2. De gegevens die doorgegeven mogen worden zijn:

- *de naam van de cliënt;*
- *contactgegevens van de cliënt: telefoonnummer, emailadres en woonplaats;*
- *reden van doorzending;*
- *iedere andere informatie die de cliënt wenst door te geven.*

§ 3. De voorwaarden voor doorgifte zijn:

- *de gegevensdoorgifte vindt plaats in het belang van de cliënt;*
- *de cliënt is uitdrukkelijk geïnformeerd over de gevolgen van de doorzending en wat er verder met die gegevens kan gebeuren;*
- *de cliënt stemt in met de gegevensdeling.*

§ 4 De personen die de gegevens ontvangen van de GBO-kernpartners zijn tot geheimhouding verplicht wat betreft die gegevens. Eenieder die dit geheim schendt, wordt gestraft met de straffen bepaald in artikel 458 Strafwetboek.

287. Het voorgaande betreft uiteraard slechts een basis, die aangepast kan worden aan de noden van een specifieke toeleider of afleider waarvoor een bepaling wordt ingevoerd. Hierbij is het nog belangrijk om op te merken dat het niet vereist is dat de volledige uitzondering op het beroepsgeheim decretaal wordt verankerd. Een delegatie aan de uitvoerende macht is mogelijk. Die delegatie moet wel voldoende nauwkeurig omschreven zijn en de essentiële elementen moeten vooraf in het decreet zijn vastgelegd.¹¹⁰ De bepaling kan zowel in de LSB-regelgeving als in specifieke regelgeving van de toeleider/afleider worden opgenomen.

¹¹⁰ A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 140-141.

c) AVG

288. De AVG vereist op zich niet dat elke verwerking verankerd wordt in een wet of decreet. De AVG vereist wel een 'wettelijke bepaling' indien bijvoorbeeld de verwerkingsgrond de aanwezigheid van een wettelijke verplichting of het algemeen belang is of indien er bepaalde afwijkingen op de regels van de AVG worden gehanteerd (art. 23 AVG). Hierbij is het niet altijd geheel duidelijk of ook wetten in materiële zin volstaan als 'wettelijke bepaling'.¹¹¹ Het legaliteitsbeginsel vereist wel wettelijke of decretale verankering van bepaalde elementen indien er sprake is van een overheidsinmenging (zie randnr. 246 en 278), wat in het kader van het GBO steeds het geval is. Een verwerking van persoonsgegevens wordt immers steeds gezien als een inmenging in het privéleven in de zin van het legaliteitsbeginsel.¹¹²
289. Om een AVG-conforme bepaling op te stellen per toeleider/afleider, moet rekening worden gehouden met de lijstjes uit de aanbeveling uit randnr. 278. Aangezien de exacte invulling van elk punt uit het lijstje kan verschillen naargelang de toeleider/afleider waarvoor de bepaling wordt opgesteld, is het niet mogelijk om hiervoor een 'basisbepaling' op te stellen. Het is wel zo dat bepaalde punten uit die lijstjes overlappen met elementen die ook verwerkt zijn in de beroepsgeheimbepaling (bv. categorie van verwerkte gegevens en categorie van ontvangers). Bij de invulling van die elementen moet dus zowel met het beroepsgeheim als de AVG rekening worden gehouden om tegenstrijdigheden te voorkomen.

d) Conclusie

290. Over het algemeen genomen is deze optie weinig problematisch. Aangezien er per toeleider of afleider in een bepaling wordt voorzien is er geen onduidelijkheid over wie toeleider of afleider is, kan er een specifieke uitzondering op het beroepsgeheim worden bepaald en kan vormgegeven worden aan een bepaling die voldoet aan de lijstjes met AVG-verplichtingen. Bij het opstellen van die bepalingen moet rekening worden gehouden met het feit dat bepaalde vereisten van het beroepsgeheim en de AVG overlappen en het feit dat bepaalde punten decretaal verankerd moeten worden. De bepaling die uiteindelijk ingevoerd wordt, kan in principe zowel in de specifieke regelgeving van de toeleider/afleider als in de LSB-regelgeving worden opgenomen. Wij stellen als uitgangspunt voor om de bepalingen van de toeleiders te verankeren in de specifieke regelgeving van de toeleiders en de regelgeving van de afleiders te verankeren in het decreet LSB, zodat de bepaling steeds terug te vinden is bij het startpunt van de gegevensstroom. Als het gaat om een regeling die zowel toeleiding als afleiding omvat tussen bepaalde actoren en de GBO-kernpartners, is een afzonderlijke regeling die beide aspecten omvat, uiteraard ook een optie.

2.4.1.2 Algemene bepaling

291. Een tweede mogelijkheid onder Vlaams gestuurde GBO-initiatieven is het verankeren van een algemene bepaling (een voor toeleiders en een voor afleiders) die voldoet aan de vereisten van het beroepsgeheim en de AVG en die omvattend de gegevensuitwisseling tussen kernpartners en verschillende toeleiders/afleiders voor alle GBO op een algemene wijze regelt. Er is geen verdere uitwerking of activering vereist.

111 Wat betreft de verankering van het algemeen belang, is in ieder geval een wet of decreet vereist. Zie: D. DE BOT (ed.), *De toepassing van de Algemene Verordening Gegevensbescherming in de Belgische context. Commentaar op de AVG, de Gegevensbeschermingswet en de Wet Gegevensbeschermingsautoriteit*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2020, 306, 423 en 432.

112 RvS 15 juli 2020, nr. 67.725/VR, overw. 10.1; Advies GBA 19 juli 2022, 166/2022, overw. 7. De verwerking van persoonsgegevens uit artikel 9 en 10 AVG wordt zelfs gezien als een belangrijke inmenging in het privéleven.

a) *Definitie toeleider/afleider*

292. Ook al is het de bedoeling om een algemene bepaling omtrent gegevensdeling in te voeren die van toepassing is op meerdere toeleiders en afleiders, moet op voorhand aangegeven worden wie de toeleiders en afleiders zijn die onder die bepalingen kunnen vallen. Het is dus noodzakelijk om een definitie in te voeren van de begrippen toeleider en afleider; in de bepalingen omtrent beroepsgeheim en AVG kan vervolgens gewoon de term toeleider/afleider gebruikt worden. Aangezien het de bedoeling is om in de beroepsgeheim- en in de AVG-bepaling dezelfde terminologie te gebruiken, bepalen beide de grenzen van een mogelijke definitie. Het beroepsgeheim heeft geen strikte vereisten voor een dergelijke definitie, afgezien van het feit dat het duidelijk moet zijn wie eronder valt en de essentiële elementen niet gedelegeerd mogen worden aan de uitvoerende macht.¹¹³ De AVG heeft op zich ook geen vereiste van verankering van een definitie van toeleider/afleider; het is enkel in samenlezing met het legaliteitsbeginsel dat er vereisten worden gesteld aan de definitie van toeleiders/afleiders (in de zin van een verwijzing naar de ontvangers van de gegevens, punt 4 uit het lijstje van het legaliteitsbeginsel: zie randnr. 278).
293. Op basis van een analyse van de arresten van het Grondwettelijk Hof, de adviezen van de Raad van State en de adviezen van de GBA en de VTC is het echter niet geheel duidelijk hoe specifiek de verankering moet zijn en hoe specifiek alle toeleiders en afleiders gedefinieerd moeten worden om te voldoen aan de vereisten van het legaliteitsbeginsel.

Wat wel duidelijk is, is het volgende:

- Wat betreft de mate van detail: de invulling van de begrippen toeleiders en afleiders kan niet volledig opengelaten worden. Een concrete opsomming in detail van elke toeleider en afleider is toegelaten, maar niet vereist. Er moet wel minstens in het decreet worden afgebakend welke actoren onder de definitie kunnen vallen. Omschrijvingen als ‘derden’, ‘andere actoren’, ‘actoren in de zorg, zorggebruikers, de administratie, andere instellingen die gegevensbronnen of netwerk met gezindheidsgegevens beheren, andere overheden, alsook onderzoeksinstituten na pseudonimisering van de gegevens’ en ‘externe deskundigen en experts’ zijn te algemeen bevonden.¹¹⁴
- Wat betreft de bevoegde regelgever, is het mogelijk dat de uitvoerende macht, na delegatie, de algemene opsomming/omschrijving verder concretiseert, preciseert of inperkt. Een uitbreiding van de opsomming of omschrijving is niet mogelijk.¹¹⁵
- Het moet voor de persoon wiens gegevens worden verwerkt duidelijk zijn tot wie zich hij zich moet richten.¹¹⁶

294. Het is dus afhankelijk van de concrete uitwerking van een bepaling of deze al dan niet voldoet aan de vereisten en tegelijk werkbaar is in het kader van het GBO. Het is op dit moment evenwel voor ons niet mogelijk om zo een bepaling uit te werken, aangezien het niet aan ons is om te bepalen welke actoren wel of niet onder de definitie van toeleider en afleider moeten vallen.

113 A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 140-141.

114 Advies RvS 31 januari 2022, nr. 70.709/3, overw. 7.4; Advies RvS 7 april 2021, nr. 68.936, overw. 103; Advies CBPL bij het voorontwerp van decreet betreffende het lokaal sociaal beleid; Advies VTC 14 juni 2022, nr. 2022/056, overw. 32.

115 Advies RvS advies 15 juli 2020, nr. 67.725, overw. 10.1-10.4.2; Advies RvS 29 juni 2021, nr. 69.695/3, overw. 8; Arrest GWH 14 juli 2016, nr. 108/2016, B.66.1 en volgende; Advies GBA 19 juli 2022 nr. 166/2022, overw. 43 en volgende.

116 Advies GBA 5 september 2018, nr. 74/2018, overw. 17.

295. Als mogelijke inspiratiebron voor een concrete bepaling kan gekeken worden naar het decreet integrale jeugdhulp.

“Artikel 2, § 1:

27° jeugdhulpaanbieder: een natuurlijke persoon of een voorziening die jeugdhulpverlening aanbiedt, in de vorm van rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening of niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening of beide, als vermeld in artikel 3, het ondersteuningscentrum en de gemeenschapsinstelling;

Artikel 3:

§ 1. Integrale jeugdhulp heeft betrekking op jeugdhulpverlening die aangeboden wordt met toepassing van de volgende regelgeving:

1° het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp;

2° het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding;

3° het decreet van 18 mei 1999 betreffende de geestelijke gezondheidszorg;

4° het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie;

5° het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap;

6° artikel 40, § 2, 1°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugdgedelinquentierecht;

7° het decreet van 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk;

8° het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg.

Binnen de regelgeving, vermeld in het eerste lid, 1° tot en met 7°, bepaalt de Vlaamse Regering welke jeugdhulpverlening onder het toepassingsgebied van de integrale jeugdhulp valt.”

296. In de artikelen over gegevensverwerking (art. 70 en volgende) wordt vervolgens verwezen naar ‘jeugdhulpaanbieders’.

In het decreet integrale jeugdhulp heeft men een algemene definitie opgenomen van ‘jeugdhulpaanbieders’ door in het algemeen te verwijzen naar andere regelgeving die specifieke jeugdhulpaanbieders benoemt en regelt, zonder in het decreet zelf al die jeugdhulpaanbieders specifiek op te sommen. Daarbij is in een delegatie aan de Vlaamse regering voorzien om binnen die brede opsomming te specificeren welke jeugdhulpverlening precies onder het toepassingsgebied valt. Vervolgens kan in de rest van de gegevensuitwisselingsartikelen gewoon verwezen worden naar ‘jeugdhulpaanbieders’.

297. Voor de definitie van toeleiders en afleiders zou men dezelfde techniek kunnen hanteren (een algemene omschrijving die gepreciseerd kan worden door de Vlaamse Regering). Daarnaast zou men de algemene omschrijving kunnen aanvullen met specifieke toeleiders of afleiders die niet onder de algemene omschrijving passen. Uiteraard is het ook mogelijk om in het decreet zelf een lijst op te nemen, of die verschillende mogelijkheden te combineren (bv. een algemene omschrijving, ‘primaire’ lijst, machtiging aan de Vlaamse Regering om die lijst aan te vullen binnen de gehanteerde omschrijving).

b) Beroepsgeheim

298. Wat het beroepsgeheim betreft is het mogelijk om uitzonderingen op het beroepsgeheim te formuleren in algemene termen die van toepassing zijn op de gegevensuitwisseling met alle toeleiders en afleiders. Dit is een voorbeeld van optie 1 uit de aanbevelingen in randnr. 242-243 aangezien er een uitzondering wordt geformuleerd die van toepassing is op alle toeleiders of afleiders.
299. Zo een algemene uitzondering kan eruitzien als de basisuitzondering opgenomen in randnr. 286. Zoals reeds eerder vermeld moet de basis van de uitzondering opgenomen worden in een decreet. Het lijkt dan ook het meest logisch om de gehele bepaling op te nemen in het decreet LSB (of een geheel nieuw decreet dat gewijd is aan gegevensuitwisseling in het kader van het GBO).

c) AVG

300. Zoals vermeld in randnr. 288 is een AVG-bepaling niet in alle gevallen vereist. Indien een bepaling wel ingevoerd (moet) word(t/en) moet rekening worden gehouden met de lijstjes uit randnr. 278. Krachtens het legaliteitsbeginsel moeten de volgende elementen opgenomen worden in een decreet¹¹⁷:
1. doeleinde verwerking;
 2. de categorie van verwerkte gegevens;
 3. de categorie van betrokken personen;
 4. de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken;
 5. de bewaartermijn.
301. Het lijkt mogelijk om de meeste van die punten op zo een wijze te formuleren dat ze voor elke toeleider en afleider de gegevensdeling in het kader van het GBO kunnen vatten.
1. Doeleinde verwerking: GBO-doelstelling.
 2. De categorie van verwerkte gegevens: naam, contactgegevens (telefoonnummer, emailadres en woonplaats) en reden van doorzending.
 3. De categorie van de betrokken personen: in te schrijven definitie van cliënt.
 4. De categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken: voor gegevensstroom toeleider-kernpartner zijn dit de kernpartners en eenvoudig te definiëren. Voor de afleiders zie randnr. 292-295 en de discussie daarbij over hoe algemeen de omschrijving van de categorie toeleiders mag zijn om te voldoen aan het legaliteitsbeginsel.
 5. De bewaartermijn: kan ingevuld worden en mag in bepaalde gevallen algemeen geregeld zijn.¹¹⁸
302. Uiteraard mogen er in de AVG-bepaling nog andere elementen opgenomen worden dan de verplichte elementen (bv. de verwerkingsgrond). In hoeverre dit uiteindelijk mogelijk is voor de concrete bepaling, is afhankelijk van de concrete situatie en het concrete element dat men wenst toe te voegen (bv. niet

¹¹⁷ Voor de Raad van State en het Grondwettelijk Hof is dit lijstje compleet. Zie bijvoorbeeld: Adv.RvS 7 april 2021, nr. 68.936/AV, overw. 101; GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2. De GBA en de VTC (in mindere mate), nemen nog een zesde element op: de verwerkingsverantwoordelijke. Zie bijvoorbeeld: Adv.GBA 2 maart 2021, nr. 24/2021, p. 2-3; Adv.VTC 14 juni 2022, nr. 2022/056, overw. 13; Adv.GBA 19 juli 2022, nr. 166/2022, overw. 7.

¹¹⁸ GwH 15 maart 2018, nr. 29/2018, B. 22-23.

elke verwerkingsgrond is noodzakelijkerwijze geschikt voor de doorgifte door elke toeleider, nochtans is het de bedoeling dat de algemene bepaling op alle toeleiders van toepassing is).

303. Aangezien het om een algemene bepaling gaat die op meerdere toeleiders/afleiders van toepassing is, stellen wij voor de bepaling te verankeren in de LSB-regelgeving of een geheel nieuw decreet gewijd aan gegevensuitwisseling.
304. Naast de punten die krachtens het legaliteitsbeginsel opgenomen moeten worden in een decreet, moet ook rekening worden gehouden met de overlap tussen de vereisten van een uitzondering op het beroepsgeheim en de vereisten van een AVG-bepaling (zie randnr. 289). De voorwaarden uit randnr. 301 kunnen ingewerkt worden in de beroepsgeheimbepaling (voor zover ze daarin nog niet opgenomen zouden zijn), om te komen tot een enkele bepaling die voldoet aan de verplichtingen van zowel het beroepsgeheim als de AVG.

d) Conclusie

305. Het lijkt mogelijk om een overkoepelende/algemene definitie in te schrijven voor toeleiders en afleiders in Vlaams gestuurde GBO-initiatieven. Het is daarbij wel vereist dat voldoende afgebakend is welke actoren onder die definities vallen. Daarnaast is het zo dat een delegatie aan de uitvoerende macht op dat vlak enkel mogelijk is om de mogelijke toeleiders en afleiders in te perken of te concretiseren en niet uit te breiden. Voor de gegevensuitwisseling tussen toeleiders/afleiders en kernpartners lijkt het mogelijk een algemene beroepsgeheimuitzondering en AVG-bepaling in te schrijven die van toepassing kan zijn op alle toeleiders en afleiders die in de definitie worden opgenomen; zonder dat die bepaling verdere uitwerking door de lokale GBO vereist.
306. Aangezien het voorstel hier is om algemene bepalingen in te schrijven die van toepassing zijn op alle toeleiders en afleiders, stellen wij voor om de bepalingen te verankeren in de LSB-regelgeving of een geheel nieuw decreet dat ingaat op gegevensuitwisseling.
307. In het algemeen kan nog opgemerkt worden dat beide benaderingen van regelgeving voor Vlaams gestuurde GBO-initiatieven (een specifieke of een algemene bepaling) elkaar niet uitsluiten, bijvoorbeeld indien er voor een bepaalde toeleider een specifieke bepaling is ingevoerd, kan die toeleider, voor zover de gegevensuitwisseling niet gevat wordt door die specifieke bepaling, gebruik maken van de algemene bepaling om gegevens door te geven aan een kernpartner.

2.4.2 Lokaal gestuurde GBO-initiatieven

308. In dit punt wordt nagegaan in hoeverre het mogelijk is in een algemeen kader te voorzien waarbinnen lokale GBO keuzes kunnen maken naargelang hun lokale wensen of noden en hoeveel bewegingsruimte lokale GBO vervolgens nog hebben.
309. Hierbij dient nogmaals opgemerkt te worden dat de verschillende regelingen elkaar niet uitsluiten. Indien voor een bepaalde toeleider bijvoorbeeld een specifieke 'Vlaams gestuurde' bepaling is ingevoerd, kan die toeleider voor zover de gegevensuitwisseling niet gevat wordt door die specifieke bepaling, mogelijk alsnog gebruik maken van de bepaling op lokaal vlak om andere gegevens door te geven aan een kernpartner.

a) Definitie toeleider/afleider

310. Zie randnr. 292-295 over de algemene richtlijnen waaraan een definitie van toeleiders en afleiders moet voldoen. Er zal dus in het decreet LSB of in een nieuw gegevensuitwisselingsdecreet een definitie

opgenomen moeten worden voor toeleiders en afleiders. Dit kan een algemene definitie zijn, een verwijzing naar specifieke regelgeving of een concrete opsomming van specifieke toeleiders en afleiders. Er kan een delegatie voorzien worden aan de uitvoerende macht om de actoren die onder de algemene definitie vallen in te perken of te specificeren. Bijkomende actoren die niet aan de definitie voldoen toevoegen, kan niet. Het gaat echter om een delegatie aan de uitvoerende macht, lokale GBO kunnen de lijst dus niet inperken/specificeren en dus uiteraard ook niet uitbreiden.

b) Beroepsgeheim

311. Wat het beroepsgeheim betreft is het mogelijk om uitzonderingen op het beroepsgeheim te formuleren in algemene termen die van toepassing is op alle toeleiders en afleiders. Dit is een voorbeeld van optie 1 uit de aanbevelingen in randnr. 242-243 aangezien er een uitzondering wordt geformuleerd die van toepassing is op alle toeleiders of afleiders.
312. Zo een algemene uitzondering kan eruitzien als de basisuitzondering opgenomen in randnr. 286. Zoals eerder vermeld moet de basis van de uitzondering opgenomen worden in een decreet. Het lijkt dan ook het meest logisch om de gehele bepaling op te nemen in het decreet LSB (of een geheel nieuw decreet dat gewijd is aan gegevensuitwisseling in het kader van het GBO).

c) AVG

313. Hiervoor kan verwezen worden naar randnr. 300-301, waarin werd overlopen welke punten specifiek in een decreet opgenomen moeten worden en welke punten dus vastgelegd moeten worden in een decretaal kader. Kort samengevat gaat het over het volgende lijstje:
1. doeleinde verwerking;
 2. de categorie van verwerkte gegevens;
 3. de categorie van betrokken personen;
 4. de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken;
 5. de bewaartermijn.
314. Aangezien die essentiële elementen door een decreet worden vastgesteld, is de bewegingsruimte van de concrete GBO beperkt. Enkel de elementen die niet in dat kader verankerd zijn, kunnen door de GBO ingevuld worden.
315. De lokale GBO kunnen bijvoorbeeld in een soort overeenkomst per GBO verankeren met welke toeleiders en afleiders (binnen de algemene opsomming die vastligt in het decreet) zij samenwerken en onder welke voorwaarden, zonder dat zij hierbij mogen afwijken van het decretale kader. Zij moeten hierbij uiteraard nog steeds voldoen aan de andere vereisten die de AVG stelt (bv. informatieverplichting, rechten van de betrokkene). Het is evenwel raadzaam om toch bepaalde richtlijnen op te stellen om een zekere uniformiteit tussen de verschillende GBO te garanderen, bijvoorbeeld: welke elementen moeten in de overeenkomst komen (hiervoor kan eventueel inspiratie gezocht worden bij het tweede lijstje uit randnr. 278); welke voorwaarden of uitzonderingen mogen nooit ingeschreven worden.
316. Daarnaast is het, zoals ook in randnr. 302 vermeld, mogelijk om meer dan de verplichte elementen op te nemen in een AVG-bepaling. Zo kan bijvoorbeeld een verwerkingsgrond of extra vereiste (bv. toestemming van de betrokkene) in de bepaling worden opgenomen. In hoeverre dat uiteindelijk

mogelijk is, is ook hier afhankelijk van de concrete situatie en het concrete element dat men wenst toe te voegen.

317. Verder dient bij het vormgeven van een concrete bepaling ook rekening te worden gehouden met de overlap van bepaalde vereisten uit de AVG en het beroepsgeheim. Zie hierover randnr. 304. De algemene informatie die daar vermeld is, geldt ook hier.

d) Conclusie

318. Het lijkt mogelijk om een overkoepelende/algemene definitie in te schrijven voor toeleiders en afleiders waarbij vervolgens lokale GBO in een overeenkomst kunnen beslissen met welk van die toeleiders en afleiders zij samenwerken. Het is daarbij wel vereist dat reeds voldoende afgebakend is welke actoren onder die definities vallen.

319. Voor de gegevensuitwisseling tussen toeleiders/afleiders en kernpartners lijkt het mogelijk een algemene beroepsgeheimuitzondering en AVG-bepaling in te schrijven die van toepassing kan zijn op alle toeleiders en afleiders die in de definitie worden opgenomen. In die bepalingen worden telkens de essentiële elementen verankerd waarvan de lokale GBO niet kunnen afwijken. Kort samengevat gaat het over het volgende lijstje:

1. doeleinde verwerking;
2. de categorie van verwerkte gegevens;
3. de categorie van betrokken personen;
4. de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken;
5. de bewaartermijn;

Wat niet vastgelegd is, kan per GBO worden beslist en bijvoorbeeld verankerd in een soort overeenkomst per GBO. Het is evenwel raadzaam om in bepaalde richtlijnen te voorzien over wat in die overeenkomst moet komen en welke voorwaarden of uitzonderingen nooit ingeschreven mogen worden.

320. Aangezien het voorstel hier is om algemene bepalingen in te schrijven die van toepassing zijn op alle toeleiders en afleiders, stellen wij voor om de bepalingen te verankeren in de LSB-regelgeving of een geheel nieuw decreet dat ingaat op gegevensuitwisseling.

2.4.3 Restcategorie

321. Het kan voorvallen dat er voor een bepaalde toeleider of afleider geen gegevensstroom van of naar een bepaald GBO geregeld is, door het ontbreken van een regelgeving zowel op 'Vlaams' als op 'lokaal GBO' vlak. Dit noemen we de restcategorie. Voor deze toeleiders of afleiders zijn er geen bijzondere GBO-bepalingen opgenomen, waardoor zij terugvallen op de algemene regels omtrent het beroepsgeheim en de AVG.

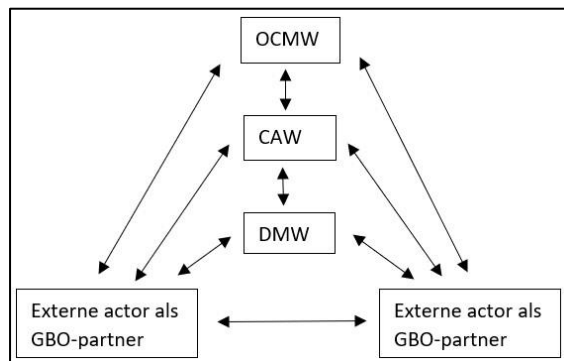
322. Voor de restcategorie is een gegevensdoorgifte van toeleiders naar kernpartners of van kernpartners naar afleiders vaak niet mogelijk. Er moet immers nog steeds voldaan zijn aan de regels van het beroepsgeheim en de AVG. Het voldaan zijn aan die regels zal per gegevensdoorgifte onderzocht moeten worden, maar zonder bijzondere regelgeving hieromtrent zijn de mogelijkheden zeer beperkt (zoals reeds gebleken is uit toetsingen uit deze en eerdere hoofdstukken aan de huidige mogelijkheden van gegevensdoorgifte bij afwezigheid van bijzondere regelgeving).

323. Het kan wel voorvallen dat er niet GBO-specifieke regelgeving voor een bepaalde toeleider of afleider bestaat, die (toevallig) toegepast moet worden op gegevensuitwisseling met kernpartners. In dat geval lijkt de doorgifte wel mogelijk, maar ook hier is het nog belangrijk om na te gaan of aan alle algemene voorwaarden van het beroepsgeheim en de AVG voldaan is.
324. Aangezien de mogelijkheden tot doorgifte zo beperkt zijn en bovendien verschillen per toeleider/afleider is een verdere bespreking volgens de drie punten zoals bij de vorige categorieën opgesomd, hier niet aan de orde.

3 Externe actor als GBO-partner

3.1 Vragen en onduidelijkheden inzake gegevensdeling

325. Artikel 9, tweede lid decreet LSB laat toe dat nog andere actoren dan het OCMW, CAW en DMW als partner deelnemen aan het GBO-samenwerkingsverband: *“Vanuit dit Sociaal Huis wordt, onder regie van het lokale bestuur, een samenwerkingsverband geïntegreerd breed onthaal gerealiseerd dat minstens het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, het erkende centrum voor algemeen welzijnswerk en de erkende diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen omvat.”* Op dit moment bestaat er echter geen duidelijkheid over welke actor als partner kan fungeren en welke rol die partner vervolgens kan opnemen. Noch het decreet LSB, noch het besluit LSB, noch de toelichting daarbij geven hierover enige verdere aanwijzing. De vraag is of, indien een externe actor ‘partner’ zou zijn in een GBO of in een specifiek GBO-project, dat een impact heeft op de reeds uitgewerkte analyse inzake gegevensuitwisseling.
326. In hoofdstuk 1 en 2 kwam aan bod dat het decreet en besluit LSB specifieke bepalingen bevatten over hoe informatie tussen kernpartners kan worden uitgewisseld. Die bepalingen zijn evenwel niet van toepassing op externe actoren die als partner deelnemen aan het GBO-samenwerkingsverband. Artikel 11, § 2 van het decreet LSB is immers enkel van toepassing op *“de actoren die minstens deel moeten uitmaken van het samenwerkingsverband geïntegreerd breed onthaal”*. Dat heeft tot gevolg dat voor gegevensuitwisseling tussen kernpartners en externe actoren als partners, teruggevallen moet worden op dezelfde algemene regels van het beroepsgeheim en de AVG zoals in punten 2.2 en 2.3 van dit hoofdstuk uiteengezet.

327. Wat betreft de gegevensuitwisseling tussen toeleiders/afleiders en externe actoren als partners, gelden ook dezelfde algemene regels van het beroepsgeheim en de AVG zoals in punten 2.2 en 2.3 van dit hoofdstuk uiteengezet, met dien verstande dat de medewerkers van de ‘gewone’ partners in tegenstelling tot die van de kenpartners niet steeds gebonden zijn door het beroepsgeheim.
328. Het feit dat de algemene regels van het beroepsgeheim en de AVG toegepast moeten worden en er geen bijzondere regels (bv. de regels uit het decreet en besluit LSB) van toepassing zijn voor de gegevensuitwisseling van externe actoren als partners met kernpartners, toeleiders en afleiders zorgt voor extra onduidelijkheden en aandachtspunten, bijvoorbeeld:

- Een gewone partner zonder beroepsgeheim kan, wat het beroepsgeheim betreft, vrij informatie doorgeven aan een kernpartner of gewone partner zonder aan de beperkende voorwaarden uit artikel 11 decreet LSB te moeten voldoen.
- Een gewone partner met beroepsgeheim kan slechts geheimen delen met kernpartners of andere gewone partners door een beroep te doen op de uitzonderingen op het beroepsgeheim en kan zich niet beroepen op de uitzondering in artikel 11 decreet LSB. Bovendien verschillen de uitzonderingen waarop een beroep gedaan kan worden naargelang de soort gewone partner die de informatie deelt (optreden binnen dezelfde hulpverleningscontext als GBO) en de ontvanger (kernpartners zijn gebonden door het beroepsgeheim, gewone partners niet altijd en kernpartners treden op in een hulpverleningscontext, gewone partners niet altijd).
- Kernpartners die informatie wensen te delen met gewone partners, kunnen zich niet beroepen op de uitzondering in artikel 11 decreet LSB, maar moeten een beroep doen op andere uitzonderingen op het beroepsgeheim. De uitzonderingen waarop ze een beroep kunnen doen, verschillen naargelang de gewone partner al dan niet gebonden is door het beroepsgeheim en al dan niet optreedt binnen dezelfde hulpverleningscontext.
- Een gewone partner zonder beroepsgeheim kan zonder beperkingen op het vlak van beroepsgeheim, informatie doorgeven aan een afleider, waar een gewone partner met beroepsgeheim hiervoor een beroep moet doen op een uitzondering op het beroepsgeheim.
- Voor de verwerking van persoonsgegevens kan geen beroep worden gedaan op de regeling uit het decreet en besluit LSB aangezien die enkel van toepassing is op de kernpartners.

3.2 Mogelijke oplossingen

329. Partner zijn in plaats van toeleider/afleider, levert met de huidige stand van het decreet en besluit LSB dus geen verschil op op het vlak van regelgeving over gegevensuitwisseling, maar brengt enkel extra onduidelijkheden en onevenwichten met zich mee binnen het samenwerkingsverband zelf. Om hieraan tegemoet te komen zijn er in essentie twee opties:

- a) De mogelijkheid voor externe actoren om als partner deel te nemen aan het samenwerkingsverband schrappen, waardoor externe actoren enkel nog als toeleiders/afleiders betrokken kunnen zijn bij het GBO.
- b) Het toepassingsgebied van de bepalingen voor kernactoren over gegevensuitwisseling en gegevensverwerking uit de LSB-regelgeving uitbreiden naar externe actoren als partners.

Als men opteert voor deze optie, is het wel noodzakelijk om duidelijk af te bakenen welke externe actoren partner kunnen worden. Op dit moment bevat noch het decreet LSB, noch het besluit LSB, noch de toelichting daarbij hierover enige verdere aanwijzing, waardoor momenteel iedere mogelijke externe actor partner zou kunnen worden, zolang hij handelt binnen de GBO-doelstellingen. Bij de selectie van de partners moet rekening worden gehouden met de huidige bepalingen en filosofie van het GBO. Dat brengt minstens twee voorwaarden met zich mee om partner te kunnen worden:

1. De medewerkers van de partner moeten gebonden zijn/worden door het beroepsgeheim. Dat volgt uit de beroepsgeheimbepaling uit artikel 11 decreet LSB. Indien de medewerkers van de partner nog niet gebonden zouden zijn door het beroepsgeheim,

is het een mogelijkheid om te bepalen dat de medewerkers beroepsgeheim krijgen door de deelname aan het samenwerkingsverband voor de informatie die ze krijgen bij de uitvoering van het samenwerkingsverband. Daarvoor kan inspiratie worden gehaald bij artikel 458*ter Sw.* en het LIVC-decreet¹¹⁹.

2. De activiteiten van de partner of minstens de activiteit waarvoor de partner deelneemt aan het samenwerkingsverband, moet passen binnen de brede GBO-finaliteit. Dat volgt uit de (memorie van toelichting bij) artikel 11 decreet LSB.

Het is mogelijk om aan de hand van deze twee criteria een lijst op te stellen van de mogelijke partners voor het GBO en die lijst vervolgens op te nemen in een besluit. Een andere mogelijkheid is om de criteria te verankeren in het decreet of besluit LSB en vervolgens per samenwerkingsverband de geschikte partners te bepalen.

330. Het is wenselijk om het voldaan zijn aan die – wettelijk te verankeren – voorwaarden te concretiseren in een samenwerkingsovereenkomst of protocol, waarin aangegeven kan worden wie precies betrokken is, voor welke doeleinden en activiteiten men wordt betrokken, waarvoor de informatie die men ontvangt gebruikt mag worden enz. Eveneens kan daarin worden bepaald dat indien de partner een dubbele taak heeft (zoals het OCMW) moet worden nagegaan en omschreven op welke manier vermeden wordt dat informatie doorstroomt naar een taak die ingaat tegen de GBO-doeleinden (bv. functiescheiding of verbod op doorgifte van informatie). Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat het niet volstaat om een algemene bepaling in de wetgeving te verankeren en vervolgens alle aspecten uit te werken in een samenwerkingsovereenkomst of protocol, er moet nog steeds voldaan zijn aan de principes van het beroepsgeheim, de AVG en het legaliteitsbeginsel.

¹¹⁹ Decr.VI. 21 mei 2021 houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme, *BS* 9 juli 2021.

3.3 Conclusie en aanbeveling

331. Samengevat kan gesteld worden dat in de huidige stand van de regelgeving geen bijzondere bepalingen gelden voor de uitwisseling van geheimen of verwerking van persoonsgegevens voor 'gewone' partners in het samenwerkingsverband (noch voor hun uitwisseling met toeleiders/afleiders, noch voor de onderlinge uitwisseling met andere gewone partners of kernpartners). Dat brengt met zich mee dat de algemene regels van toepassing zijn, wat voor extra onduidelijkheden zorgt.

AANBEVELING

332. Er is regelgevend ingrijpen vereist om de positie van externe actoren als partners binnen het GBO-samenwerkingsverband op het vlak van gegevensdeling te verduidelijken. Daarvoor moet een keuze worden gemaakt tussen twee opties:
- c) De mogelijkheid voor externe actoren om als partner deel te nemen aan het samenwerkingsverband schrappen.
 - d) Het toepassingsgebied van de bepalingen over gegevensuitwisseling en gegevensverwerking uitbreiden naar externe actoren als partners. Daarbij dient afgebakend te worden welke externe actoren mogen optreden als partner. Twee criteria daarvoor zijn: de medewerkers die optreden in het kader van het GBO moeten gebonden zijn of worden door het beroepsgeheim en de activiteiten van de partner of minstens de activiteit waarvoor de partner deelneemt aan het samenwerkingsverband, moet(en) passen binnen de brede GBO-finaliteit. Het is wenselijk om dat te concretiseren in een samenwerkingsovereenkomst of protocol. Verder moet de keuze worden gemaakt of men een lijst partners opneemt in een besluit of men de keuze overlaat aan elk samenwerkingsverband en enkel de criteria verankert.

Hoofdstuk 4

Systematische verzending

1 Inleiding

333. In de voorgaande hoofdstukken is steeds vertrokken van een *case-by-case* benadering, waarbij de doorzender van informatie een bepaalde beoordelingsruimte/beslissingsmogelijkheid had om de gegevens al dan niet door te zenden. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de systematische verzending; de verzending van gegevens waarbij de doorzender geen beslissingsmogelijkheid heeft omdat vooraf bepaald is onder welke voorwaarden gegevens doorgezonden worden, ongeacht de specifieke situatie en zonder dat hiervoor de instemming van de cliënt vereist is. In dit hoofdstuk wordt zowel de systematische verzending tussen de kernpartners onderling als de systematische verzending tussen kernpartners en toeleiders of afleiders bekeken.
334. Op dit moment is er in het algemene GBO-kader niets bepaald over de systematische verzending van gegevens, noch tussen de kernpartners onderling noch tussen kernpartners en toeleiders/afleiders. In dit hoofdstuk wordt dan ook eerst uitgediept wat wij precies bedoelen met systematische verzending (punt 2). Daarna wordt nagegaan op welke manier systematische verzending vandaag al mogelijk is, ondanks het ontbreken van specifieke regelgeving (punt 3). Vervolgens wordt aangegeven welk wetgevend ingrijpen noodzakelijk is, indien men systematische verzending voor de toekomst wenst te regelen (punt 4). Hierbij is steeds aandacht voor de verplichtingen die volgen uit het beroepsgeheim en de AVG.

2 Begrip systematische verzending

335. Met systematische verzending wordt bedoeld: gegevens worden doorgegeven zodra bepaalde signalen/kenmerken/parameters vervuld zijn, zonder dat hiervoor de instemming van de betrokken persoon vereist is en zonder beoordelingsmarge van de doorzender. Ter illustratie een aantal situaties die onder deze definitie kunnen vallen:
- Eenmaal per jaar wordt uit een databank een lijst getrokken van personen die aan bepaalde kenmerken voldoen, bijvoorbeeld een bepaalde factuur een aantal keer niet betaald (bv. energiefactuur, schoolfactuur, ziekenhuisfactuur), waarna een lijst met contactgegevens van die personen wordt doorgestuurd naar het OCMW om te bekijken of ze recht hebben op een bepaalde uitkering.
 - Bij het aanvullen van een dossier van een persoon wordt een bepaald kenmerk aangevinkt, waarna bepaalde informatie uit dat dossier automatisch wordt doorgestuurd naar een kernpartner.

Het gaat bij systematische verzending zowel over het geautomatiseerd doorzenden van informatie als het manueel doorzenden als aan bepaalde criteria voldaan is.

Samenvatting

Systematische verzending houdt in dat gegevens worden doorgegeven zodra bepaalde signalen/kenmerken/parameters vervuld zijn, zonder dat hiervoor de instemming van de betrokken persoon vereist is en zonder beoordelingsmarge van de doorzender.

3 Wat is er vandaag mogelijk?

336. Systematische verzending is vandaag niet expliciet geregeld tussen kernpartners onderling of tussen kernpartners en toeleiders/afliders. In dit punt wordt nagegaan of en op welke manier systematische verzending vandaag reeds mogelijk is, rekening houdend met de algemene principes van het beroepsgeheim en de AVG. De mogelijkheden worden eerst bekeken voor systematische verzending tussen kernpartners onderling en daarna voor systematische verzending tussen kernpartners en toeleiders/afliders.

3.1 Tussen kernpartners

3.1.1 Beroepsgeheim

337. De medewerkers van alle kernpartners zijn gebonden door het beroepsgeheim. Indien zij een gegeven dat gedekt is door het beroepsgeheim willen doorgeven aan medewerkers van een andere kernpartner door middel van systematische verzending, dienen zij een beroep te doen op een uitzondering op het beroepsgeheim. In het decreet LSB is een uitzondering op het beroepsgeheim ingeschreven specifiek voor gegevensuitwisseling tussen kernpartners.¹²⁰ Die uitzondering bevat echter een instemmingsvereiste, waardoor systematische verzending wordt belet. De enige uitzonderingen op die instemmingsvereiste (noodtoestand en uitzonderlijke situatie waardoor geen instemming verkregen kan worden) kunnen niet gebruikt worden in de situatie van systematische verzending.

Samenvatting

Systematische verzending tussen kernpartners van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen is vandaag niet mogelijk. De instemmingsvereiste uit het decreet LSB belet dit.

3.1.2 AVG

3.1.2.1 *Is er sprake van een verwerking in de zin van de AVG?*

338. Systematische verzending houdt in de praktijk steeds een verwerking in de zin van de AVG in.¹²¹ Het gaat immers om gevallen waarin persoonsgegevens, al dan niet automatisch, worden doorgezonden (= een verwerking)¹²² “die in een bestand zijn opgenomen of bestemd zijn om daarin te worden opgenomen”¹²³. In geval de systematische verzending via een geautomatiseerd digitaal proces

120 Art. 11, § 2 Decreet LSB.

121 In theorie is het mogelijk dat er bepaalde gevallen van systematische verzending zijn, die geen verwerking vormen in de zin van de AVG. Die gevallen zijn echter louter theoretisch en zullen in de praktijk niet voorkomen.

122 Art. 4, 2) AVG.

123 Art. 2, lid 1 AVG.

verloopt, is er eveneens sprake van een verwerking in de zin van de AVG. Artikel 2, lid 1 AVG luidt immers: *“Deze verordening is van toepassing op de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking, alsmede op de verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen.”* Geautomatiseerd in de zin van de AVG is zeer ruim te interpreteren en doelt op het feit dat de verwerkingen uitgevoerd worden door ‘intelligente’ machines (computers, servers, databases, etc.), zonder menselijke tussenkomst te vereisen.¹²⁴

339. In het kader van systematische verzending kunnen zowel gewone als bijzondere categorieën van persoonsgegevens worden verwerkt. Aandachtspunt is dat zelfs als enkel identificatiegegevens worden doorgegeven het mogelijk is dat daardoor onrechtstreeks ook bijzondere categorieën van persoonsgegevens worden doorgegeven (omdat je weet welke persoon/organisatie de gegevens doorzendt en/of omdat de parameters voor doorzending gekend zijn bij de ontvanger).¹²⁵ Bijvoorbeeld: indien je vanuit een vereniging die werkt met personen die lijden aan een bepaalde ziekte, identificatiegegevens doorzendt aan een kernpartner om te bekijken of de persoon recht heeft op een bepaalde uitkering, geef je onrechtstreeks gegevens over de gezondheid van die persoon mee en kan er dus sprake zijn van een verwerking van een bijzondere categorie van persoonsgegevens, ook al geef je rechtstreeks enkel gewone categorieën van persoonsgegevens door.

Samenvatting

Systematische verzending van persoonsgegevens is, in de praktijk, steeds een verwerking in de zin van de AVG.

3.1.2.2 Stelt de AVG bijzondere vereisten aan systematische verzending van persoonsgegevens?

340. Ongeacht of de verwerking automatisch gebeurt, zijn de basisregels van de AVG dezelfde en moeten ze op dezelfde manier worden toegepast. Het is wel zo dat geautomatiseerde verwerkingen potentieel meer risicovol zijn en daarom bijkomende aandacht vereisen.¹²⁶ Daarom krijgen de werkingsprincipes ‘minimale gegevensverwerking’ en ‘transparantie’ een extra dimensie bij hun invulling. Enkel indien er sprake is van profilering of geautomatiseerde individuele besluitvorming zijn er bijkomende vereisten ingeschreven in de AVG zelf.

124 D. DE BOT (ed.), *De toepassing van de Algemene Verordening Gegevensbescherming in de Belgische context. Commentaar op de AVG, de Gegevensbeschermingswet en de Wet Gegevensbeschermingsautoriteit*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2019, 220-221; Ministerie van Justitie en Veiligheid, *Handleiding Algemene Verordening Gegevensbescherming en Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming*, geraadpleegd via <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/handleidingalgemeneverordeninggegevensbescherming.pdf>.

125 Hierbij past een opmerking van de VTC uit het advies over de nieuw ingevoerde bepaling voor de gegevensdoorgifte vanuit het Agentschap Opgroeien aan het OCMW: *“De VTC wijst erop dat behalve de opgesomde gegevens ook het gegeven dat de cliënt en de leden van het gezin, waaronder vanzelfsprekend de kinderen, deel uitmaken van een maatschappelijk kwetsbaar gezin een persoonsgegeven vormt dat ook gecommuniceerd wordt. De criteria om als maatschappelijk kwetsbaar te worden beschouwd worden vermeld in de memorie van toelichting. Het gaat hier dan ook duidelijk over gevoelige persoonsgegevens (sensu lato).”*

126 D. DE BOT (ed.), *De toepassing van de Algemene Verordening Gegevensbescherming in de Belgische context. Commentaar op de AVG, de Gegevensbeschermingswet en de Wet Gegevensbeschermingsautoriteit*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2019, 220.

a) Werkingsprincipes en hun bijzondere invulling in geval van systematische verzending

341. Het principe van minimale gegevensverwerking houdt in dat de gegevens die verwerkt/doorgegeven worden, beperkt zijn tot hetgeen noodzakelijk is om het doel waarvoor ze verwerkt worden te bereiken (art. 5, lid 1, c) AVG). Bij systematische verzending moet vanuit dat oogpunt vooraf voldoende aandacht besteed worden aan de parameter waarmee bepaald wordt wanneer er gegevens worden doorgegeven en welke gegevens worden doorgegeven. Die parameters moeten proportioneel en relevant zijn.¹²⁷
342. Uit het transparantiebeginsel en de informatieplicht volgen ook logischerwijze dat de cliënt op de hoogte moet worden gebracht van het feit dat er systematische verzending plaatsvindt en onder welke voorwaarden die plaatsvindt.

b) Extra voorwaarden en vereisten in geval van profilering en geautomatiseerde individuele besluitvorming

343. Indien er sprake is van profilering of geautomatiseerde individuele besluitvorming zijn er bijkomende vereisten ingeschreven in de AVG zelf.

Onze huidige definitie van systematische verzending leidt echter niet tot geautomatiseerde individuele besluitvorming in de zin van artikel 22 AVG. Het recht op of de weigering van een bepaalde wettelijk toegekende sociale uitkering, mag dan bijvoorbeeld wel een individueel besluit zijn waaraan voor de betrokkene rechtsgevolgen zijn verbonden, dit besluit wordt nooit automatisch genomen in het kader van het GBO.¹²⁸ Het is immers zo dat enkel de doorverwijzing automatisch verloopt; daarna komt steeds een medewerker van een kernpartner tussen vooraleer wordt overgegaan tot individuele besluitvorming.

344. Van profilering kan daarentegen wel sprake zijn bij systematische verzending van persoonsgegevens in het kader van het GBO. Profilering wordt in artikel 4, 4) AVG gedefinieerd als: *“elke vorm van geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens waarbij aan de hand van persoonsgegevens bepaalde persoonlijke aspecten van een natuurlijke persoon worden geëvalueerd, met name met de bedoeling zijn beroepsprestaties, economische situatie, gezondheid, persoonlijke voorkeuren, interesses, betrouwbaarheid, gedrag, locatie of verplaatsingen te analyseren of te voorspellen.”* Een meer ‘begrijpbare’ definitie is te vinden in de Nederlandse ‘Handleiding Algemene verordening gegevensbescherming’¹²⁹: *“Profilering (profiling) is het indelen van personen in categorieën (profielen) op basis van hun persoonsgegevens.”*¹³⁰
345. Indien er sprake is van profilering, moeten in het algemeen de gewone regels van de AVG worden toegepast (bv. verwerkingsgronden en de algemene verwerkingsprincipes).¹³¹ Die regels worden

127 Advies CBPL 17 juni 2015, nr. 24/2015, overw. 15-16.

128 D. DE BOT (ed.), *De toepassing van de Algemene Verordening Gegevensbescherming in de Belgische context. Commentaar op de AVG, de Gegevensbeschermingswet en de Wet Gegevensbeschermingsautoriteit*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2019, 674-675. Ministerie van Justitie en Veiligheid, *Handleiding Algemene Verordening Gegevensbescherming en Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming*, geraadpleegd via <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/handleidingalgemeneverordeninggegevensbescherming.pdf>. Ministerie van Justitie en Veiligheid, *Handleiding Algemene Verordening Gegevensbescherming en Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming*, 82, geraadpleegd via <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/handleidingalgemeneverordeninggegevensbescherming.pdf>.

131 Overweging 72 AVG.

aangevuld met een aantal bijzondere bepalingen. Hier wordt enkel ingegaan op de punten die van belang zijn in het kader van het GBO.

- Artikel 21 AVG bevat een recht van bezwaar indien de verwerking gebaseerd is op profilering op basis van de verwerking op basis van artikel 6, lid 1, e) (taak algemeen belang of openbaar gezag) of artikel 6, lid 1, f) (gerechtvaardigde belangen).
- Er geldt geen bijzondere informatieverplichting. Wel is het zo dat krachtens de algemene informatieverplichting uit artikelen 13 en 14 AVG en het transparantiebeginsel volgen dat de betrokkene geïnformeerd dient te worden over de profilering, de gevolgen van de profilering, in welke categorie/segment zij worden geplaatst, of er een beslissing op grond van het profiel wordt gemaakt en of het profiel bedoeld is om gedeeld te worden met andere organisaties.¹³²
- Specifiek voor “push-systemen” (waarbij informatie automatisch en niet op vraag van de ontvanger wordt doorgezonden; systematische verzending valt hier dus onder) die gebruik maken van profilering, stelt het Grondwettelijk Hof¹³³ dat er sprake moet zijn van een legitiem doel en een adequate maatregel die bovendien noodzakelijk is om het legitieme doel te bereiken. In het kader van het GBO zal de systematische verzending een legitiem doel hebben: onderbescherming tegen gaan en toegankelijkheid voor hulp- en dienstverlening verhogen. De systematische verzending zal een adequate maatregel zijn indien de parameters die geselecteerd zijn voor het verzenden goed gekozen zijn (relevant en proportioneel) en de gegevens worden doorgegeven aan een geschikte ontvanger in het licht van de doelstelling. Dat systematische verzending in veel gevallen noodzakelijk is, kan voor die gevallen blijken uit het feit dat op dit moment (in het vraaggestuurde systeem) sprake is van onderbescherming (dit is per systematische verzending te bekijken en te verantwoorden).

Samenvatting

De AVG stelt geen bijzondere vereisten aan systematische verzending van persoonsgegevens in het kader van het GBO, tenzij er sprake is van profilering. Is er sprake van profilering bij de systematische verzending dan is er eventueel sprake van een bezwaarrecht (art. 21 AVG), moet de betrokkene geïnformeerd worden over de profilering en moet de verzending een adequate maatregel zijn die een legitiem doel nastreeft.

3.1.2.3 *Is systematische verzending van persoonsgegevens vandaag mogelijk tussen kernpartners?*

346. Hoewel er in principe geen beletsels zijn om systematische verzending tussen kernpartners toe te laten, ontbreekt de decretale verankering. De bepalingen in het decreet en besluit LSB gaan niet in op bepaalde parameters die zouden gelden voor een systematisch verzending of het feit dat er aan systematische verzending wordt gedaan en verankeren die mogelijkheid dus niet. Bovendien belet de instemmingsvereiste uit artikel 11, § 2 decreet LSB een systematische verzending, aangezien die noodzakelijkerwijze plaatsvindt zonder instemming van de cliënt. Vandaag is systematische verzending

¹³² Art. 13 en 14 AVG; overweging 60 AVG; ARTICLE 29 DATA PROTECTION WORKING PARTY, “Guidelines on Automated individual decision-making and Profiling for the purposes of Regulation 2016/679”, aangenomen op 3 oktober 2017, WP251rev.01, 9, 16-17.

¹³³ GwH 15 maart 2018, nr. 29/2018.

tussen kernpartners dus niet mogelijk op AVG-vlak.

Samenvatting

Systematische overzending tussen kernpartners van persoonsgegevens is vandaag niet mogelijk. Er ontbreekt een decretale verankering in het decreet LSB en de instemmingsvereiste uit het decreet LSB belet systematische overzending.

3.1.3 Conclusie

347. Systematische overzending tussen kernpartners is vandaag niet mogelijk. Op het vlak van het **beroepsgeheim** wordt dit belet door de instemmingsvereiste die ingeschreven is in artikel 11, § 2 decreet LSB. Op het vlak van de **AVG** vormt die vereiste eveneens een beletsel, samen met het feit dat een regeling omtrent systematische overzending in haar geheel ontbreekt.

3.2 Tussen kernpartners en toeleiders/afleiders

3.2.1 Bestaan er reeds bepalingen die systematische overzending regelen tussen kernpartners en toeleiders/afleiders?

348. Op dit moment is er in het algemene GBO-kader niets bepaald over de systematische overzending van gegevens tussen kernpartners en toeleiders/afleiders. Ook de specifieke regelgevingen die gegevensdoorgifte van bepaalde toeleiders aan GBO-kernpartners regelen, lijken momenteel geen systematische overzending te beogen. De bepaling van de VDAB¹³⁴ lijkt de mogelijkheid van systematische overzending open te laten (geen instemmingsvereiste), zonder dat evenwel expliciet te benoemen/regelen. Toch lijkt er in de praktijk veeleer sprake van individuele dan van systematische doorgifte. Het is immers niet zo dat er een lijst uit de databank van de VDAB wordt getrokken die vervolgens automatisch/systematisch wordt doorgestuurd; ook de formulering van artikel 4 van het decreet over de werk- en zorgtrajecten (*“De VDAB kan ... doorverwijzen...”*) wijst op een individuele doorgifte. Voor de nieuw ingevoerde kaderbepaling van de zorgkassen¹³⁵ is het minder duidelijk of de regelgever (ook) systematische overzending beoogt. De bepaling is op dit moment nog onvoldoende uitgewerkt om hierover een concrete uitspraak te doen. De bepaling van Agentschap Opgroeien¹³⁶ bevat een toestemmingsvereiste, waardoor die duidelijk geen systematische overzending beoogt.

Samenvatting

Op dit moment bestaat er geen specifieke regelgeving die systematische overzending tussen kernpartners en (bepaalde) toeleiders/afleiders regelt.

134 Art. 4 Decr.VI. 8 juli 2022 over de werk- en zorgtrajecten (1), *BS* 3 augustus 2022.

135 Art. 53/2 Decr.VI. 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming, *BS* 17 augustus 2018.

136 Art. 10/1 Decr.VI. 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, *BS* 7 juni 2004.

3.2.2 Beroepsgeheim

349. Wanneer de persoon die de gegevens geacht wordt door te geven een beroepsgeheimhouder is en het door te sturen gegeven onder zijn beroepsgeheim valt, moet de systematische doorgifte in overeenstemming met het beroepsgeheim gebeuren. In dit onderdeel wordt bekeken hoe binnen de huidige regelgeving de systematische verzending van toeleider naar kernpartner en van kernpartner naar afleider op het vlak van het beroepsgeheim mogelijk is, en worden de pijnpunten aangehaald; eventuele oplossingen komen in punt 4 aan bod.

3.2.2.1 Toeleiders

350. Niet alle toeleiders zijn gebonden door het beroepsgeheim. Voor de toeleiders die niet gebonden zijn door het beroepsgeheim vormt het beroepsgeheim geen beletsel voor de systematische verzending van informatie naar kernpartners. Uiteraard kunnen wel andere verplichtingen zoals de AVG en de discretieplicht de gegevensoverdracht beperken of beletten.
351. Voor toeleiders die wel gebonden zijn door het beroepsgeheim is steeds een uitzondering op het beroepsgeheim noodzakelijk om gegevens via systematische verzending aan het GBO te kunnen bezorgen.
352. Zoals in vorige hoofdstukken vermeld, zijn er toeleiders waarvoor de gegevensstroom naar het GBO geregeld is, waarbij die regeling een uitzondering op het beroepsgeheim bevat (zie hoofdstuk 3 randnr. 208-221). Voor twee van die toeleiders lijken de bepalingen eventueel de deur open te laten voor systematische verzending:
1. Zorgkassen wat betreft de bepaling die de doorgifte van gegevens regelt van personen die hun premie niet betaalden.¹³⁷
 2. VDAB wat betreft de bepaling die het doorgeven regelt van gegevens in het kader van onthaaltrajecten van personen die het advies welzijn hebben gekregen.¹³⁸

Zoals hierboven vermeld (zie randnr. 348) sluiten de huidige bepalingen systematische verzending niet uit, maar zijn ze onvoldoende specifiek geformuleerd om systematische verzending op te baseren.

353. We moeten bijgevolg tot de conclusie komen dat er geen specifieke uitzondering op het beroepsgeheim voorhanden is voor systematische verzending van (een bepaalde) toeleider(s) naar kernpartners. Men valt dus terug op de algemene uitzonderingen op het beroepsgeheim. De enige algemene uitzondering op het beroepsgeheim die hier enigszins bruikbaar zou kunnen zijn is het gedeeld beroepsgeheim. Het gedeeld beroepsgeheim vereist immers niet per se de instemming van de cliënt, zolang de cliënt op de hoogte is van de gegevensdoorgifte en zich ertegen kan verzetten. In het kader van het GBO en systematische verzending zou dit kunnen door de cliënt uitdrukkelijk te informeren over de systematische verzending en de parameters die daarbij worden gebruikt, waarna de cliënt het recht heeft om zich tegen de doorgifte te verzetten. Dit verzet moet vervolgens ergens genoteerd/aangegeven worden.

In die zin zou een systematische verzending van gegevens kunnen ingepast worden in de voorwaarden van het gedeeld beroepsgeheim. Hierbij dient evenwel opgemerkt te worden dat niet in alle gevallen voldaan zal zijn aan de voorwaarden van het gedeeld beroepsgeheim, in het bijzonder kan de voorwaarde van 'optreden met dezelfde finaliteit' in bepaalde gevallen een beroep op deze uitzondering

¹³⁷ Art. 53/2 Decr.VI. 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming, BS 17 augustus 2018.

¹³⁸ Art. 4 Decr.VI. 8 juli 2022 over de werk- en zorgtrajecten (1), BS 3 augustus 2022.

beletten. Daarenboven moet nog opgemerkt worden dat het gedeeld beroepsgeheim geen rechtszekere uitzondering is wegens het ontbreken van een wettelijke verankering en eensgezindheid in rechtspraak en rechtsleer.

Samenvatting

Systematische overzending door toeleiders gebonden door het beroepsgeheim naar kernpartners van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen, is vandaag enkel mogelijk onder het gedeeld beroepsgeheim.

3.2.2.2 Afleiders

354. GBO-kernpartners zijn gebonden door het beroepsgeheim. Systematische doorgifte van een door het beroepsgeheim gedekt gegeven aan een afleider kan dus slechts indien een uitzondering op het beroepsgeheim dat toelaat. Hoewel in beginsel het gedeeld beroepsgeheim ook hier een toepasbare rechtsgrond zou kunnen zijn (zie randnr. 353), wordt de toepassing ervan *in concreto* uitgeschakeld door huidige regelgeving van de CAW en DMW. Deze laten slechts gegevensdoorgifte toe na instemming van de betrokkene, waardoor systematische overzending (steeds zonder instemming) niet mogelijk is (zie hoofdstuk 3 randnr. 229 en 234). Aangezien voor de OCMW dergelijke strenge regels ontbreken, is voor hen een beroep op het gedeeld beroepsgeheim (met de beperkingen zoals uitgelegd in randnr. 353) in theorie wel mogelijk.

Samenvatting

Systematische overzending van kernpartners naar afleiders van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen is vandaag niet mogelijk voor de CAW en DMW. Hun specifieke regelgevingen beletten dit. Systematische overzending van het OCMW naar afleiders van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen is mogelijk indien de voorwaarden van het gedeeld beroepsgeheim voldaan zijn.

3.2.3 AVG

355. Over de algemene toepassing van de AVG op systematische overzending zie randnr. 338-345.
356. Hoewel er in principe geen beletsels zijn om systematische overzending tussen kernpartners en toeleiders/afleiders toe te laten, ontbreekt de decretale verankering. De bepalingen in het decreet en het besluit LSB gaan niet in op bepaalde parameters die zouden gelden voor een systematisch overzending en verankeren die mogelijkheid niet. Vandaag is systematische overzending tussen kernpartners dus niet mogelijk op AVG vlak.

Samenvatting

Systematische overzending tussen kernpartners en toeleiders/afleiders van persoonsgegevens is vandaag niet mogelijk wegens het ontbreken van regelgeving.

3.2.4 Conclusie

357. Systematische overzending tussen kernpartners en toeleiders/afleiders is vandaag slechts in zeer beperkte gevallen mogelijk. Op het vlak van het **beroepsgeheim** is systematische overzending van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen van toeleiders gebonden door het beroepsgeheim naar kernpartners enkel mogelijk onder het gedeeld beroepsgeheim. Voor toeleiders die niet gebonden zijn door het beroepsgeheim, vormt het beroepsgeheim uiteraard geen beletsel. Systematische overzending van kernpartners naar afleiders van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen is vandaag niet mogelijk voor CAW en DMW aangezien de regelgevingen van de CAW en DMW dit beletten. Voor de OCMW is systematische overzending in theorie wel mogelijk indien voldaan is aan de voorwaarden van het gedeeld beroepsgeheim. Op het vlak van de **AVG** is systematische overzending tussen kernpartners en toeleiders/afleiders van persoonsgegevens vandaag niet mogelijk wegens het ontbreken van regelgeving.

3.3 Conclusie

358. Systematische overzending tussen kernpartners onderling en tussen kernpartners en toeleiders/afleiders is vandaag niet geregeld. Door het ontbreken van specifieke regelgeving is de bestaande situatie anders voor kernpartners, toeleiders en afleiders.
359. Systematische overzending **tussen kernpartners** is vandaag niet mogelijk. Op het vlak van het **beroepsgeheim** wordt dit belet door de instemmingsvereiste die ingeschreven is in artikel 11, § 2 decreet LSB. Op het vlak van de **AVG** vormt die vereiste eveneens een beletsel, samen met het feit dat een regeling omtrent systematische overzending in haar geheel ontbreekt.
360. Ook systematische overzending **tussen kernpartners en toeleiders/afleiders** is vandaag slechts in zeer beperkte gevallen mogelijk. Op het vlak van het **beroepsgeheim** is systematische overzending van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen van toeleiders gebonden door het beroepsgeheim naar kernpartners enkel mogelijk onder het gedeeld beroepsgeheim, wat bovendien geen rechtszekere uitzondering is. Voor toeleiders die niet gebonden zijn door het beroepsgeheim, vormt het beroepsgeheim uiteraard geen beletsel. Systematische overzending van kernpartners naar afleiders van gegevens die onder het beroepsgeheim vallen is vandaag niet mogelijk voor CAW en DMW aangezien de regelgevingen van de CAW en DMW dit beletten. Voor de OCMW is systematische overzending in theorie wel mogelijk indien voldaan is aan de voorwaarden van het gedeeld beroepsgeheim. Op het vlak van de **AVG** is systematische overzending tussen kernpartners en toeleiders/afleiders van persoonsgegevens vandaag niet mogelijk wegens het ontbreken van regelgeving.

4 Hoe kan systematische overzending in de toekomst gefaciliteerd worden?

361. Systematische overzending blijkt op dit moment slechts in zeer beperkte gevallen, maar over het geheel genomen eigenlijk niet, mogelijk te zijn. Indien het wenselijk is om dit in het kader van het GBO mogelijk te maken, wordt in dit punt aangegeven op welke manier dit kan: zowel voor gegevensuitwisseling tussen kernpartners onderling als met toeleiders/afleiders en zowel op het vlak van het beroepsgeheim als de AVG.
362. De wenselijkheid van het invoeren van een regeling omtrent systematische overzending is wel af te toetsen t.o.v. het generieke GBO-concept. Systematische overzending van persoonlijke gegevens,

zonder dat een cliënt zijn instemming kan geven/weigeren, is een zeer verre gaande maatregel. Een beperkt gebruik van systematische verzending met voldoende waarborgen voor de betrokkene is niet per se problematisch. Systematische verzending op grote schaal gebruiken waarbij bijna alle gegevens systematisch worden verzonden, lijkt wel problematischer. Dat lijkt overigens ook verder af te staan van fundamentele GBO-principes als de instemming van de betrokkene en de aandacht voor het belang van de betrokkene. Over de wenselijkheid van systematische verzending van gegevens moet dus steeds voldoende worden nagedacht. Ook de VTC is zich bewust van de mogelijke gevaren, wat blijkt uit een van de opmerking die de VTC maakte in haar advies over de bepaling van de zorgkassen:

*“De VTC beoordeelt het enerzijds positief dat voor een dergelijke verwerking een uitdrukkelijke wettelijke basis wordt gecreëerd, maar wil toch nog eens wijzen op het **delicate karakter van deze verwerking**: een proactieve in plaats van een vraagafhankelijke benadering is - ondanks de voordelen ervan - altijd ingrijpender voor de betrokkenen en bovendien gaat het om een kwetsbare bevolkingsgroep en een mogelijke problematiek van schulden. Er is zeker een risico van stigmatisering.”¹³⁹*

Ook al heeft deze opmerking niet specifiek betrekking op systematische verzending, is deze toch relevant en zelfs nog belangrijker voor systematische verzending.

4.1 Tussen kernpartners

363. In dit punt wordt aangegeven welke wijzigingen op het vlak van het beroepsgeheim en de AVG noodzakelijk zijn om systematische verzending mogelijk te maken tussen kernpartners onderling.

4.1.1 Beroepsgeheim

364. De systematische verzending tussen kernpartners wordt, wat het beroepsgeheim betreft, belet door de instemmingsvereiste in artikel 11, § 2 decreet LSB. De oplossing om systematische verzending mogelijk te maken is dus een nieuwe uitzondering op het beroepsgeheim inschrijven specifiek voor systematische verzending, zonder een instemmingsvereiste.
365. Het is niet mogelijk om hiervoor een volledige kaderbepaling uit te werken of concreet voorstel te doen. Wij kunnen immers niet bepalen wat goede parameters zijn om over te gaan tot systematische verzending in het kader van het GBO. Bovendien zal de bepaling een andere invulling krijgen voor elke systematische overdracht. Ons lijkt het wel wenselijk om in de bepaling voldoende waarborgen op te nemen voor de cliënt, zoals een uitdrukkelijke informatieplicht (over het feit dat systematische verzending plaatsvindt en onder welke voorwaarden) en een zinvol verzetsrecht.
366. Het is wenselijk om in de bepaling te expliciteren dat de bepaling een uitzondering op het beroepsgeheim invoert en het is belangrijk dat die bepaling voldoende precies geformuleerd is. De bepaling kan opgenomen worden in het decreet of besluit LSB (of een nieuw decreet of besluit). In dat laatste geval, is wel vereist dat de machtiging aan de uitvoerende macht voldoende nauwkeurig is omschreven en de essentiële elementen voorafgaandelijk in de wet of het decreet zijn vastgelegd.¹⁴⁰

139 Adv. VTC 15 december 2020, nr. 2020/53, nr. 18.

140 A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 140-141.

Bovendien moet de uitzondering voldoende afgebakend zijn (beperkt tot een welbepaalde situatie) en voldoende nauwkeurig worden geformuleerd.¹⁴¹

4.1.2 AVG

367. De systematische overzending tussen kernpartners wordt, wat de AVG betreft, belet door het ontbreken van een regelgeving en de instemmingsvereiste in artikel 11, § 2 decreet LSB. De oplossing om systematische overzending mogelijk te maken is dus een nieuwe bepaling inschrijven in het decreet LSB (of een nieuw decreet) specifiek voor systematische overzending, die voldoet aan de vereisten van de AVG en zonder een instemmingsvereiste.

368. Voor de vereisten van een AVG-bepaling, kan terugverwezen worden naar de vorige hoofdstukken en in het bijzonder de twee lijstjes uit hoofdstuk 3 randnr. 278:

Elementen die in een decreet opgenomen moeten worden (*in casu* het decreet LSB of een nieuw decreet)¹⁴²:

1. doeleinde verwerking;
2. de categorie van verwerkte gegevens;
3. de categorie van betrokken personen;
4. de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken;
5. de bewaartermijn.

369. Specifieke aandachtspunten voor GBO gerelateerde bepalingen:

1. de verwerkingsgrond;
2. de principes uit artikel 5 AVG, in het bijzonder het principe van minimale gegevensverwerking en het principe van doelbinding;
3. de rechten van de betrokkene, die bovendien kunnen verschillen naargelang de verwerkingsgrond;
4. het protocolvereiste uit artikel 20 wet verwerking persoonsgegevens en artikel 8 egov-decreet;
5. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens;
6. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten.

370. De enige aanvulling hierop zijn de volgende aandachtspunten (zie randnr. 340-345):

1. de invulling van minimale gegevensverwerking en transparantie;
2. het eventuele bezwaarrecht in geval van profilering;

141 A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 140-141.

142 Voor de Raad van State en het Grondwettelijk Hof is dit lijstje compleet. Zie bijvoorbeeld: Adv.RvS 7 april 2021, nr. 68.936/AV, overw. 101; GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2. De GBA en de VTC (in mindere mate), nemen nog een zesde element op: de verwerkingsverantwoordelijke. Zie bijvoorbeeld: Adv.GBA 2 maart 2021, nr. 24/2021, p. 2-3; Adv.VTC 14 juni 2022, nr. 2022/056, overw. 13; Adv.GBA 19 juli 2022, nr. 166/2022, overw. 7.

3. de invulling van de informatieplicht in geval van profilering;
4. profilering moet een legitiem doel nastreven, een adequate maatregel zijn en noodzakelijk zijn om het nagestreefde doel te bereiken.

4.1.3 Conclusie

371. Zowel wat het beroepsgeheim als de AVG betreft is de enige oplossing een geheel nieuwe bepaling inschrijven voor elke wenselijke systematische verzending. Wat het beroepsgeheim betreft is het belangrijk om bij die bepaling voldoende stil te staan bij de waarborgen voor de betrokkene, zoals een uitdrukkelijke informatieplicht en een zinvol verzetsrecht. Wat de AVG betreft moet die bepaling rekening houden met de volgende twee lijstjes:

Elementen die in een decreet opgenomen moeten worden¹⁴³:

1. doeleinde verwerking;
 2. de categorie van verwerkte gegevens;
 3. de categorie van betrokken personen;
 4. de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken;
 5. de bewaartermijn.
372. Specifieke aandachtspunten voor GBO gerelateerde bepalingen:
1. de verwerkingsgrond;
 2. de principes uit artikel 5 AVG, in het bijzonder het principe van minimale gegevensverwerking en het principe van doelbinding;
 3. de rechten van de betrokkene, die bovendien kunnen verschillen naargelang de verwerkingsgrond;
 4. het protocolvereiste uit artikel 20 wet verwerking persoonsgegevens en artikel 8 egov-decreet;
 5. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens;
 6. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten;
 7. de invulling van minimale gegevensverwerking en transparantie;
 8. het eventuele bezwaarrecht in geval van profilering;
 9. de invulling van de informatieplicht in geval van profilering;
 10. profilering moet een legitiem doel nastreven, een adequate maatregel zijn en noodzakelijk zijn om het nagestreefde doel te bereiken.

¹⁴³ Voor de Raad van State en het Grondwettelijk Hof is dit lijstje compleet. Zie bijvoorbeeld: Adv.RvS 7 april 2021, nr. 68.936/AV, overw. 101; GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2. De GBA en de VTC (in mindere mate), nemen nog een zesde element op: de verwerkingsverantwoordelijke. Zie bijvoorbeeld: Adv.GBA 2 maart 2021, nr. 24/2021, p. 2-3; Adv.VTC 14 juni 2022, nr. 2022/056, overw. 13; Adv.GBA 19 juli 2022, nr. 166/2022, overw. 7.

373. Voor beide bepalingen is minstens een basis met de essentiële elementen vereist in een decreet, dit kan zowel het decreet LSB als een geheel nieuw decreet zijn.

4.2 Tussen kernpartners en toeleiders/afleiders

374. In dit punt wordt aangegeven welke wijzigingen op het vlak van het beroepsgeheim en de AVG noodzakelijk zijn om systematische verzending mogelijk te maken tussen kernpartners en toeleiders/afleiders.

4.2.1 Beroepsgeheim

375. De systematische verzending tussen toeleiders en kernpartners en tussen kernpartners en afleiders is zeer beperkt, dan wel onmogelijk. De oplossing om systematische verzending voor alle situaties mogelijk te maken is dus een nieuwe uitzondering op het beroepsgeheim inschrijven specifiek voor systematische verzending.
376. Het is niet mogelijk om hiervoor een volledige kaderbepaling uit te werken of concreet voorstel te doen. Wij kunnen immers niet bepalen wat goede parameters zijn om over te gaan tot systematische verzending in het kader van het GBO. Daarnaast zal er voor elke systematische verzending een aparte bepaling in het leven geroepen moeten worden aangezien de parameters voor elke verzending verschillend zullen zijn. Ons lijkt het ook hier wenselijk om in de bepalingen voldoende waarborgen op te nemen voor de cliënt, zoals een uitdrukkelijke informatieplicht (over het feit dat systematische verzending plaatsvindt en onder welke voorwaarden) en een zinvol verzetsrecht. Daarnaast is aandacht vereist voor het feit dat niet alle afleiders gebonden zijn door het beroepsgeheim, wat de vraag doet rijzen naar de wenselijkheid om bijvoorbeeld een functioneel beroepsgeheim te koppelen aan de doorgegeven informatie.
377. Het is wenselijk om in de bepaling te expliciteren dat er een uitzondering op het beroepsgeheim wordt ingevoerd en het is belangrijk dat die bepaling voldoende precies geformuleerd is. De bepaling kan opgenomen worden in een decreet of besluit. In dat laatste geval, is wel vereist dat de machtiging aan de uitvoerende macht voldoende nauwkeurig is omschreven en de essentiële elementen voorafgaandelijk in de wet of het decreet zijn vastgelegd.¹⁴⁴ Bovendien moet de uitzondering voldoende afgebakend zijn (beperkt tot een welbepaalde situatie) en voldoende nauwkeurig worden geformuleerd.¹⁴⁵ De meest geschikte plaats om de bepaling te verankeren is afhankelijk van het toepassingsgebied van de concrete bepaling. Indien de bepaling van toepassing is op meerdere toeleiders en afleiders, wordt de bepaling best opgenomen in de LSB-regelgeving (of een geheel nieuw gegevensuitwisselingsdecreet). Indien de bepaling van toepassing is op gegevensuitwisseling met een enkele toeleider of afleider, stellen wij als uitgangspunt voor om de bepalingen inzake toeleiding op te nemen in de specifieke wetgeving van de toeleider, en de bepalingen inzake afleiding op te nemen in de LSB-regelgeving, of om beide aspecten samen in een afzonderlijke regeling op te nemen.

144 A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 140-141.

145 A.-S. VERSWEYVELT en J. PUT i.s.m. T. OPGENHAFFEN en I. VAN DER STRAETE, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2018, 140-141.

4.2.2 AVG

378. De systematische overzending tussen kernpartners en toeleiders/afleiders wordt, wat de AVG betreft, belet door het ontbreken van een regelgeving. De oplossing om systematische overzending mogelijk te maken is dus een nieuwe bepaling inschrijven specifiek voor elke systematische overzending, die voldoet aan de vereisten van de AVG. Voor de vereisten van die bepaling kan verwezen worden naar randnr. 368-370 en de lijstjes die daar te vinden zijn. Onze inschatting is op dit moment dat voor elke systematische overzending een aparte bepaling ingevoerd moet worden, aangezien de toeleiders/afleiders en parameters per systematische overzending zullen verschillen. Het valt echter niet uit te sluiten dat bij de concrete uitwerking van de bepalingen toch meerdere systematische overzendingen in eenzelfde bepaling opgenomen kunnen worden. Dit hangt echter van de concrete uitwerking af en kan op dit moment niet worden voorspeld.
379. Het legaliteitsbeginsel vereist dat minstens een aantal essentiële elementen verankerd worden in een decreet. De meest geschikte plaats om de bepaling te verankeren is afhankelijk van het toepassingsgebied van de concrete bepaling. Indien de bepaling van toepassing is op meerdere toeleiders en afleiders, wordt de bepaling best opgenomen in de LSB-regelgeving (of een geheel nieuw gegevensuitwisselingsdecreet). Indien de bepaling van toepassing is op gegevensuitwisseling met een enkele toeleider of afleider, stellen wij als uitgangspunt voor om de bepalingen inzake toeleiding op te nemen in de specifieke wetgeving van de toeleider, en de bepalingen inzake afleiding op te nemen in de LSB-regelgeving, of om beide aspecten samen in een afzonderlijke regeling op te nemen.

4.2.3 Conclusie

380. Zowel wat het beroepsgeheim als wat de AVG betreft is de enige oplossing een geheel nieuwe bepaling inschrijven voor elke wenselijke systematische overzending. Wat het beroepsgeheim betreft is het belangrijk om bij die bepaling voldoende stil te staan bij de waarborgen voor de betrokkene zoals een uitdrukkelijke informatieplicht en een zinvol verzetsrecht. Wat de AVG betreft moet die bepaling rekening houden met de volgende twee lijstjes:

Elementen die in een decreet opgenomen moeten worden¹⁴⁶:

1. doeleinde verwerking;
2. de categorie van verwerkte gegevens;
3. de categorie van betrokken personen;
4. de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen en het gebruik dat ze ervan zullen maken;
5. de bewaartermijn.

¹⁴⁶ Voor de Raad van State en het Grondwettelijk Hof is dit lijstje compleet. Zie bijvoorbeeld: Adv.RvS 7 april 2021, nr. 68.936/AV, overw. 101; GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2. De GBA en de VTC (in mindere mate), nemen nog een zesde element op: de verwerkingsverantwoordelijke. Zie bijvoorbeeld: Adv.GBA 2 maart 2021, nr. 24/2021, p. 2-3; Adv.VTC 14 juni 2022, nr. 2022/056, overw. 13; Adv.GBA 19 juli 2022, nr. 166/2022, overw. 7.

Specifieke aandachtspunten voor GBO gerelateerde bepalingen:

1. de verwerkingsgrond;
 2. de principes uit artikel 5 AVG, in het bijzonder het principe van minimale gegevensverwerking en het principe van doelbinding;
 3. de rechten van de betrokkene, die bovendien kunnen verschillen naargelang de verwerkingsgrond;
 4. het protocolvereiste uit artikel 20 wet verwerking persoonsgegevens en artikel 8 egov-decreet;
 5. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens;
 6. de bijzondere voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten;
 7. de invulling van minimale gegevensverwerking en transparantie;
 8. het eventuele bezwaarrecht in geval van profilering;
 9. de invulling van de informatieplicht in geval van profilering;
 10. profilering moet een legitiem doel nastreven, een adequate maatregel zijn en noodzakelijk zijn om het nagestreefde doel te bereiken.
381. Aangezien de toeleiders/afleiders en parameters per systematische verzending zullen verschillen is het hoogstwaarschijnlijk noodzakelijk om voor elke systematische verzending een afzonderlijke bepaling te creëren. Het valt echter niet uit te sluiten dat bij de concrete uitwerking van de bepalingen toch meerdere systematische verzendingen in eenzelfde bepaling opgenomen kunnen worden. Dit hangt echter van de concrete uitwerking af en kan op dit moment niet worden voorspeld.
382. Wat wel al duidelijk is, is dat voor alle bepalingen een basis in een decreet bepaald moet worden. Wat de kernpartners betreft is de meest logische plaats daarvoor het decreet LSB of een nieuw decreet. Wat de toeleiders en afleiders betreft is de meest geschikte plaats om de bepaling te verankeren afhankelijk van het toepassingsgebied van de concrete bepaling. Indien de bepaling van toepassing is op meerdere toeleiders en afleiders, wordt de bepaling best opgenomen in de LSB-regelgeving (of een geheel nieuw gegevensuitwisselingsdecreet). Indien de bepaling van toepassing is op gegevensuitwisseling met een enkele toeleider of afleider, stellen wij als uitgangspunt voor om de bepalingen inzake toeleiding op te nemen in de specifieke wetgeving van de toeleider, en de bepalingen inzake afleiding op te nemen in de LSB-regelgeving, of om beide aspecten samen in een afzonderlijke regeling op te nemen.

